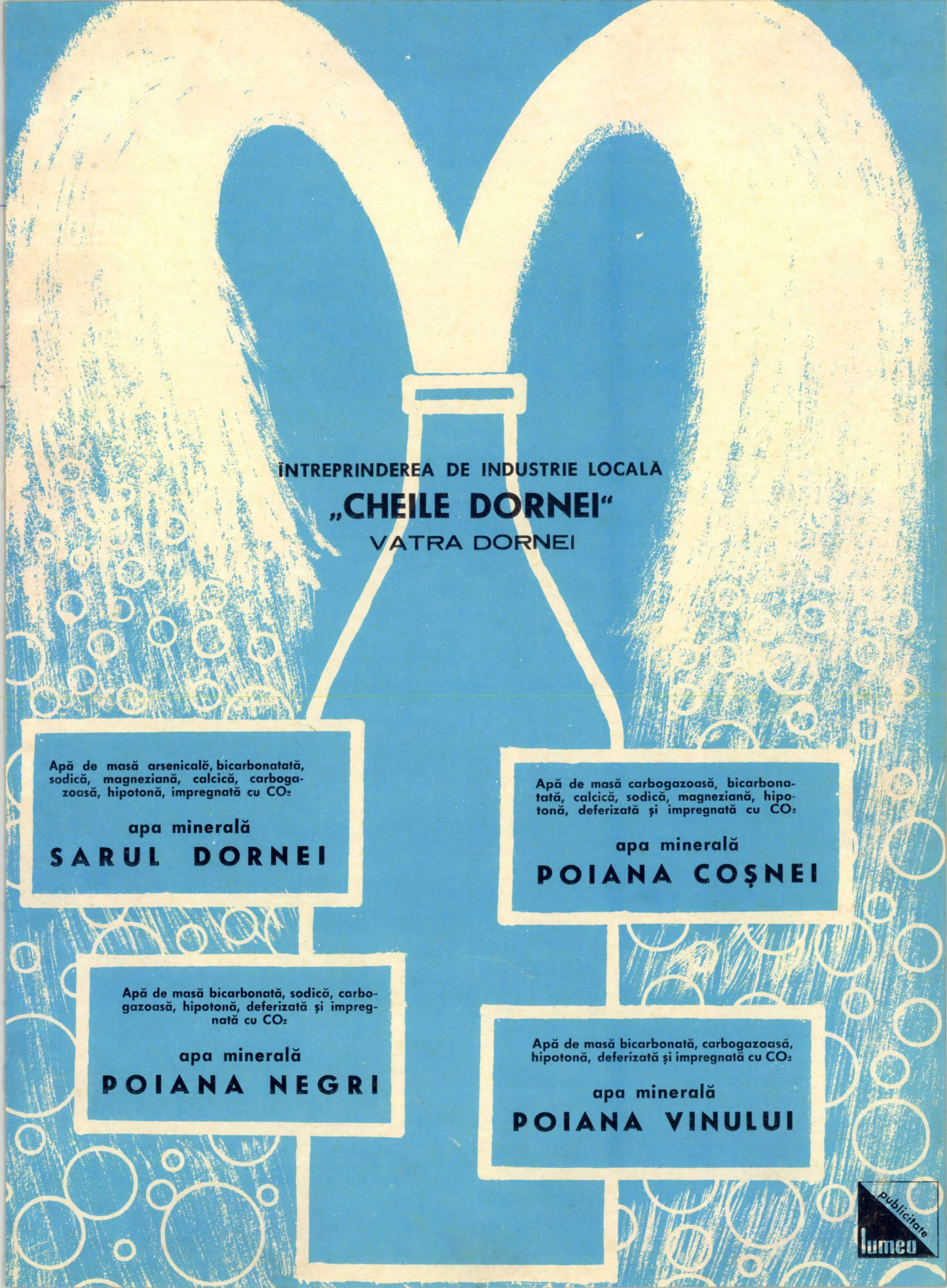

ÎNTREPRINDEREA DE INDUSTRIE LOCALĂ

„CHEILE DORNEI"

VATRA DORNEI

Apă de masă arsenicală, bicarbonatată, sodică, magneziană, calcică, carbogazoasă, hipotonă, impregnată cu CO_2

apa minerală

SARUL DORNEI

Apă de masă carbogazoasă, bicarbonatată, calcică, sodică, magneziană, hipotonă, deferizată și impregnată cu CO_2

apa minerală

POIANA COȘNEI

Apă de masă bicarbonată, sodică, carbogazoasă, hipotonă, deferizată și impregnată cu CO_2

apa minerală

POIANA NEGRI

Apă de masă bicarbonată, carbogazoasă, hipotonă, deferizată și impregnată cu CO_2

apa minerală

POIANA VINULUI

publicitate
lumea

publicitate
lumea

uzina de vagoane arad

VAGONUL GVAS PENTRU MARFĂ

acoperit, pe patru osii, 60 t., volum 95 mc, complet metalic, căptuşit în interior cu placaj bachelitizat sau o vopsea dispersie amestecată cu rumeguş, cu rol de izolatori. Posibilitate de încărcare prin gurile din acoperiş, descărcare prin clapele de la uşi. Posibilitate de transport a fructelor avînd uşile semideschise iar spaţiul respectiv fiind prevăzut cu un grătar metalic. Este prevăzut cu patru uşi laterale. Lungimea între traversele frontale 15 280 mm. Lăţimea 2 600 mm. Suprafaţa utilă 40 mp. Cele 2 boghiuri pe 2 osii, încadrate în prescripţiile internaţionale, suportă o viteză de pînă la 120 km/oră.

2 lei

Evenimentele de la Detroit

ŢĂRILE NORDICE ŞI PIAŢA COMUNĂ

Reportaj pe glob: SICILIA

32
joi, 3 august 1967

corespondenţe speciale din:

londra
berna
ciudad de mexico

lumea

IMAGINI DIN ŢARILE SOCIALISTE

În „zona frigului veşnic", în Iakuţia, pe valea rîului Viliui, se construieşte una dintre cele mai nordice hidrocentrale din U.R.S.S. În fotografie : apele pătrund în canalul de captare al viitoarei hidrocentrale.

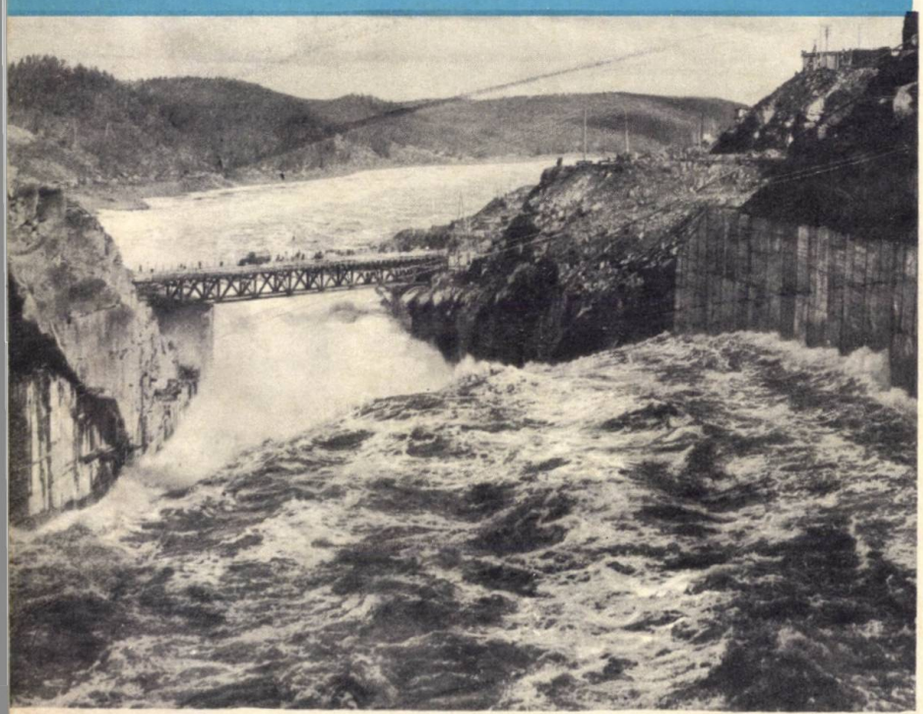

La Opole, R. P. Polonă, au fost construite în ultimul timp noi cartiere de locuinţe.

În provincia Phenanul de nord, din R.P.D. Coreeană, a fost dată recent în funcţiune fabrica de îngrăşăminte azotoase „Chung-soo".

Pe şantierul naval „Gheorghi Dimitrov" din Varna se află în construcţie vase petroliere cu un deplasament de 3000—5000 de tone.

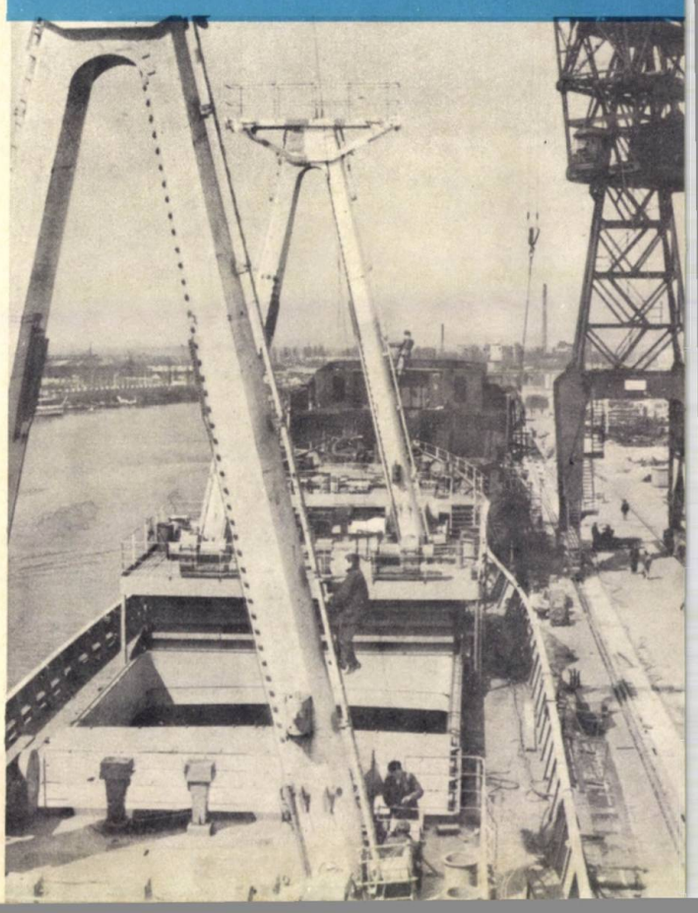

lumea

nr. 32 (197) – 3 august 1967

sumar

MERSUL EVENIMENTELOR

2—3 Vizitele lui Takeo Miki — După Manila — Bangkok — C.E.N.T.O. se estompează — Nigeria-ostilitățile continuă — Conferința arabă de la Khartum

ARTICOLE ȘI COMENTARII

4 Succese ale luptei noastre de eliberare. Articol scris pentru „Lumea" de *Amilcar Cabral*
8 Vară toridă. *Mircea Ivănescu*
11 Noi dezvăluiri pe marginea „planului Kerelis"
14 Uruguay. Cum se aplică sistemul prezidențial. *Anca Voican*
21 Amenințări asupra Laosului. *Eugeniu Obrea*
22 „Ciclismul chimic". *M. Rîmniceanu*
24 O vizită la „morga" ziarului New York Times. *Eugen Preda*

DOCUMENTAR

19 Redeschiderea „dosarului TAPLINE". Articol scris pentru „Lumea" de *dr. Nicolas Sarkis*

DE LA CORESPONDENȚII NOȘTRI

6 LONDRA : „Cartea albă" și dilemele guvernului britanic. *Richard Clements*
10 HELSINKI : Țările nordice în fața „micii Europe". *Pentti Sorvali*
12 BERNA : În Valais, la răscrucea secolelor. *Sanda Cristian*
18 CIUDAD DE MEXICO : După Caracas și Viña del Mar. *Luis Suarez*

REPORTAJ PE GLOB

16 Bună dimineața, Sicilia ! *Ion Mărgineanu*

25 Winston Churchill — Memorii. Bătălia Angliei (V)

PUNCTE DE VEDERE DIN PRESA MONDIALĂ

28 — Trybuna Ludu, International Herald Tribune, Le Monde, Le Figaro

PROFIL

31 Willy Brandt, vicecancelar și ministrul afacerilor externe al Republicii Federale a Germaniei

BREVIAR (3) ● **POȘTA REDACȚIEI** (32)

27 iulie – 2 august

VIZITELE LUI TAKEO MIKI Turneul ministrului afacerilor externe al Japoniei, Takeo Miki, într-o serie de țări socialiste din Europa a continuat în ultima săptămînă. După încheierea vizitei în U.R.S.S., șeful diplomației japoneze a sosit în capitala Poloniei, la invitația colegului său Adam Rapacki. Presa din cele două țări a remarcat că este vorba de prima călătorie a unui ministru de externe japonez în Polonia. În cursul vizitei, Takeo Miki a subliniat succesele înregistrate în dezvoltarea contactelor japono-poloneze, în special în domeniile economic, cultural și sportiv, iar Adam Rapacki a apreciat că vizita va contribui la folosirea mai bună a posibilităților de dezvoltare a acestor relații, posibilități „care, deocamdată, sînt folosite în mod insuficient".

Următoarea etapă a călătoriei ministrului de externe al Japoniei a fost Praga. În comunicatul comun care consemnează rezultatele acestei vizite se arată că „ambele părți au căzut de acord asupra existenței posibilităților pentru dezvoltarea continuă a relațiilor dintre cele două țări, atît în domeniul colaborării economice și tehnico-științifice, cît și în cel al relațiilor culturale și sportive".

Continuîndu-și vizitele, Takeo Miki a sosit în capitala R. P. Ungare (este, de asemenea, pentru prima dată cînd un ministru de externe al Japoniei vizitează această țară). În aprecierile făcute de cele două părți, s-a subliniat dorința lor de a dezvolta schimburile economice, culturale și științifice.

La încheierea călătoriei făcute în cele patru țări, într-o conferință de presă organizată la Budapesta, Takeo Miki a remarcat între altele că aceste vizite „confirmă dorința de a găsi posibilități de cooperare pentru salvgardarea păcii prin acțiuni comune și prin menținerea de contacte".

Avionul în flăcări este un bombardier american lovit în plin de artileria antiaeriană în cursul unui raid deasupra teritoriului R. D. Vietnam.

DUPĂ MANILA – BANGKOK SAU SEUL. În zilele recentei vizite la Saigon a ministrului apărării al S.U.A., McNamara, observatorii aminteau că în general deplasările sale în Vietnam premerg (și pregătesc) intensificarea operațiunilor militare.

Se pare că vizita lui McNamara a fost prima dintr-o proiectată serie de călătorii întreprinse în Asia de sud-est de personalități politice și militare de la Washington. Săptămîna aceasta a sosit în capitala sud-vietnameză generalul Harold Johnson, șeful de stat major al forțelor terestre americane, pentru a analiza împreună cu generalul Westmoreland evoluția operațiunilor militare.

Cu cîteva zile înainte, la Saigon făcuseră o primă escală doi trimiși speciali ai președintelui Johnson, Maxwell Taylor și Clark Clifford. De la Saigon cei doi și-au continuat turneul în diferite țări angajate, de partea S.U.A., în intervenția împotriva Vietnamului. Scopul oficial al turneului lor a fost anunțat ca fiind explicarea părerilor oficiale asupra actualului stadiu al problemei vietnameze. E sigur însă — consideră „Le Figaro" — că cei doi vor cere noi întăriri țărilor „aliate". Se mai vorbește și de misiunea celor doi de a pregăti o nouă conferință la nivel înalt a S.U.A. și a celor șase state angajate în războiul din Vietnam alături de ele, în genul aceleia ținute în toamna anului trecut la Manila. Președintele Johnson a lăsat deja să se înțeleagă că o asemenea reuniune ar putea avea loc, iar generalul Ky a încercat s-o localizeze : Bangkok sau Seul.

În diferite etape ale călătoriei lor, generalul Taylor și Clark Clifford au fost nevoiți să consemneze reacția populară din țările respective împotriva escaladării agresiunii din Vietnam. „Etapa Manila" a trebuit să fie exclusă din itinerar la sugestia președintelui Marcos, care a considerat că vizita celor doi „ar fi declanșat proteste și o nouă campanie de presă împotriva trimiterii de noi trupe în Vietnam" (France Presse). La Canberra și Wellington trimișii speciali au fost întîmpinați la coborîrea din avion de mari grupuri de demonstranți care protestau împotriva noilor acțiuni menite să continue escaladarea.

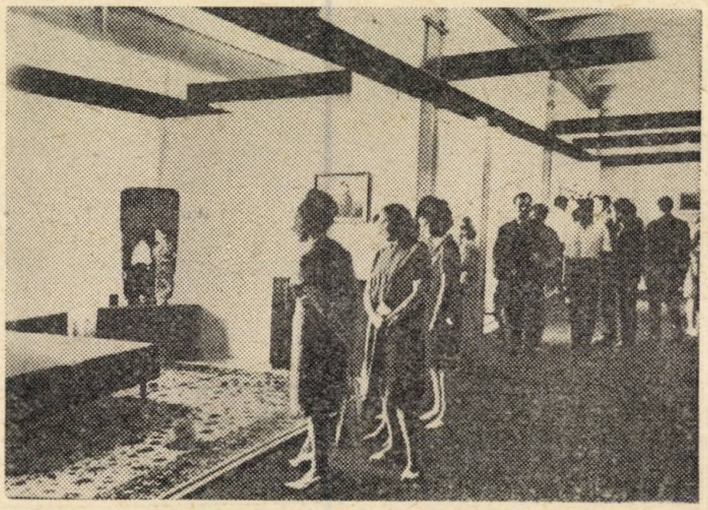

Expoziția de mobilă românească deschisă la Palatul Culturii din Leningrad s-a bucurat de mult interes în rîndurile vizitatorilor

C.E.N.T.O. SE ESTOMPEAZĂ. Localitatea Ramsar, cea mai importantă stațiune climaterică de pe litoralul iranian al Mării Caspice, a găzduit în ultimele trei zile ale lui iulie reuniunea tripartită turco-pakistanezo-iraniană, cu participarea șefilor de stat ai Pakistanului și Iranului, a premierilor Turciei și Iranului și a miniștrilor de externe ai celor trei state.

Documentul final al convorbirilor consemnează concluziile schimbului de vederi în diferite probleme internaționale și de interes special pentru cele trei părți. Apreciind evoluția conflictului arabo-izraelian, comunicatul declară că „retragerea forțelor izraeliene din teritoriile arabe pe care le ocupă este una din condițiile esențiale pentru restabilirea unei păci drepte și durabile în Orientul Mijlociu". Șefii de stat ai Iranului și Pakistanului și premierul Turciei și-au exprimat „ferma opoziție față de măsurile luate de Izrael pentru schimbarea statutului Ierusalimului".

Dintre problemele de interes regional supuse discuției, în lipsa publicării oficiale a ordinii de zi, observatorii au considerat-o ca fiind mai importantă pe cea legată de viitorul pactului militar C.E.N.T.O. Se știe că cele trei țări sînt „membrii regionali" ai acestei alianțe din care mai fac parte Anglia și S.U.A. (ultima ca „membru asociat") iar aprecierile lor asupra menirii organizației nu concordă. În preajma convorbirilor, unele ziare și agenții de presă mergeau pînă la a-și pune întrebarea dacă C.E.N.T.O. va putea supraviețui reuniunii de la Ramsar. Privită sub acest aspect spectaculos, soarta C.E.N.T.O. n-a primit o rezolvare definitivă la conferința recent încheiată. (În precizările lor laconice pentru presă, miniștrii de externe ai Turciei și Iranului au subliniat că existența C.E.N.T.O. nu trebuie pusă în discuție.)

Conceput inițial ca bloc militar sub denumirea de Pactul de la Bagdad și reorganizat în 1959, după retragerea Irakului din C.E.N.T.O., pactul a evoluat în ultimii ani spre estomparea obiectivelor de ordin militar. El a început să funcționeze în schimb tot mai eficient ca un cadru de colaborare între „membrii regionali", îndeosebi după crearea „Organizației regionale de cooperare pentru dezvoltare".

Din acest punct de vedere sînt semnificative și rezultatele reuniunii de la Ramsar. Abordînd diferite aspecte ale colaborării dintre cele trei țări, participanții au acordat, între altele, atenția cuvenită îmbunătățirii exploatării resurselor petrolifere și dezvoltării industriei petrochimice din țările lor.

NIGERIA–OSTILITĂȚILE CONTINUĂ. O lună de „război diplomatic" între Lagos și Enugu, din momentul proclamării unilaterale a Republicii Biafra, iar apoi perioada, de asemenea de o lună, care a trecut de la declanșarea ostilităților (7 iulie), n-au contribuit prin nimic la rezolvarea crizei unității nigeriene.

mersul evenimentelor

Datele parvenite din Nigeria vorbesc despre repercusiunile ostilităților asupra situației din țară. A apărut, de pildă, și aici problema spinoasă a refugiaților. Din regiunile devenite teatru de luptă, o parte a populației ibo s-a refugiat spre Enugu. Faptul provoacă greutăți deopotrivă pentru Lagos și Enugu.

Sub raport militar, situația rămîne aproape la fel de confuză ca în primele zile ale ostilităților. În sectorul nordic al liniei frontului, avantajul pare să fie de partea trupelor lui Ojukwu; în sud, în schimb, situația tinde să indice inițiativa trupelor guvernului federal care ar controla principalul port petrolier al Biafrei, Bonny, vizînd în mod direct Port Haracourt.

Căderea orașului și insulei Bonny depășește cadrul strict militar. Portul este punctul terminus al conductei care transportă zăcămintele petrolifere ale subsolului fostei Regiuni Orientale.

La Enugu, ca și la Lagos, se mizează tot mai mult în ultimul timp pe arma petrolului. Dacă guvernul central somează societățile străine — în primul rînd Shell B. P. — să-i plătească neîntîrziat redevențele rezultînd din exploatarea petrolului nigerian (din care două treimi o reprezintă cantitatea extrasă pe teritoriul controlat astăzi de Ojukwu) cu hotărîrea pe care i-o dă faptul de a controla punctul terminus al conductei petroliere, liderii din Enugu formulează o pretenție similară, însoțind-o de arestarea directorului societății Shell din Nigeria. Redevențele reclamate de Enugu sînt evaluate la 7 milioane de lire sterline, iar cheltuielile sale de război, de pînă acum, reprezintă cam aceeași sumă!

Shell se menține însă mai departe în expectativă — ba, mai mult, și-ar fi încetat operațiunile în Biafra — iar autoritățile britanice au subliniat iarăși că vor rămîne în afara oricărei hotărîri pe care ar putea-o lua compania petrolieră (deși guvernul englez deține o importantă participație la Shell).

Ca una din concluzii certe, după o lună de ciocniri armate în Nigeria, revista „Jeune Afrique" remarcă faptul că „trupele federale au pierdut iluzia de a duce o campanie rapidă și de a ocupa Enugu cu ușurință". Contrar calculelor făcute la Lagos, steagul negru-roșu-verde al secesioniștilor persistă să fluture deasupra clădirii parlamentului din Enugu, în ciuda intervenției militare a guvernului federal și a blocadei instituite de acesta asupra litoralului „biafrez". (Eficacitatea blocadei e contestată de presă, care consideră că flota guvernului central are prea puține nave pentru a putea controla coastele golfului Biafra — 450 km.) Probabil și din aceste cauze, la Lagos circulă știrea — neconfirmată oficial — că „generalul Gowon ar fi dispus să ia ceaiul împreună cu Ojukwu" și că „o reglementare a conflictului e posibilă cu condiția ca Ojukwu să facă primul pas" (U.P.I.).

Arme capturate de trupele federale nigeriene în cursul luptelor pentru ocuparea orașului Nsukka

CONFERINȚA ARABĂ DE LA KHARTUM. Într-un fel, conferința miniștrilor de externe ai țărilor arabe întruniți la Khartum reprezintă continuarea lucrărilor reuniunii similare desfășurată la 17 iunie în capitala Kuweitului. Reluarea convorbirilor șefilor diplomației a 13 state arabe a urmat întîlnirilor arabe la nivel înalt desfășurate luna trecută îndeosebi la Cairo și unor susținute activități pregătitoare, în cursul căreia s-a remarcat contribuția guvernului sudanez (de fapt, inițiatorul acestei conferințe).

Între subiectele probabile ale reuniunii, „France Presse" citează analiza rezultatelor lucrărilor sesiunii Adunării Generale extraordinare a O.N.U., măsurile în vederea unificării eforturilor țărilor arabe pentru desfășurarea unor acțiuni comune, problemele petrolului arab și lichidarea bazelor străine de pe teritoriile țărilor arabe.

Cu cîteva zile înainte de începerea lucrărilor conferinței de la Khartum, secretarul general al O.N.U., U Thant, s-a referit din nou, într-o cuvîntare, la situația din Orientul Apropiat. El a subliniat că trebuie să se facă o nouă încercare în vederea stabilirii păcii în Orientul Apropiat, respectîndu-se drepturile tuturor țărilor din regiune. U Thant și-a exprimat convingerea că începutul unei soluționări a crizei ar fi posibil dacă guvernele și-ar respecta obligațiile asumate prin semnarea Cartei O.N.U. de a crea condițiile în care să poată fi menținute justiția și respectul obligațiilor, decurgînd din tratate și alte izvoare ale dreptului internațional" și „de a se abține în relațiile lor internaționale de a recurge la amenințarea cu forța sau la folosirea ei (...) împotriva integrității teritoriale ori independenței politice a vreunui stat..."

Corneliu VLAD

breviar

26 iulie

Președintele Consiliului de Stat, Chivu Stoica, a primit în audiență pe ambasadorul extraordinar și plenipotențiar al Iranului în Republica Socialistă România, Soltan H. V. Sanandaji, la cererea acestuia.

Ministrul afacerilor externe, Corneliu Mănescu, a primit în audiență pe Jamsheed K. A. Marker, în legătură cu apropiata prezentare a scrisorilor sale de acreditare în calitate de ambasador extraordinar și plenipotențiar al Republicii Islamice Pakistan în Republica Socialistă România.

Tovarășii Paul Niculescu-Mizil, membru al Comitetului Executiv, al Prezidiului Permanent, secretar al C.C. al P.C.R., Mihai Dalea, secretar al C.C. al P.C.R. și Ghizela Vass, membru al C.C. al P.C.R., șef de secție la C.C. al P.C.R., au primit pe tovarășii Erwin Scharf, membru al Biroului Politic al C.C. al P.C. din Austria, Max Schneider, membru al C.C. al P.C. din Austria, și Heinrich Faltenbauer, membru al Secretariatului organizației din Salzburg a P.C.A., care și-au petrecut concediul de odihnă în țara noastră.

27 iulie

Tovarășul Mihai Dalea, secretar al C.C. al P.C.R., a primit pe tovarășul N. K. Krishnan, secretar al Consiliului Național al P.C. din India, care și-a petrecut concediul de odihnă în țara noastră.

1 august

A părăsit Capitala delegația Partidului African al Independenței din Guineea „portugheză" și Insulele Capului Verde, condusă de Amilcar Cabral, secretar general al P.A.I.G.C., care, la invitația C.C. al P.C.R., a făcut o vizită în țara noastră.

La plecare, pe aeroportul Băneasa, au fost prezenți tovarășii Petre Blajovici, membru supleant al Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R., Mihai Dalea, secretar al C.C. al P.C.R., Ghizela Vass, membru al C.C. al P.C.R., șef de secție la C.C. al P.C.R.

Tovarășul Mihai Dalea, secretar al C.C. al P.C.R., împreună cu tovarășul Bujor Sion, șeful Secției Presă și Edituri a C.C. al P.C.R., au primit pe tovarășul A. Fantis, secretar general adjunct al Partidului Progresist al Poporului Muncitor (AKEL) din Cipru, director al ziarului „Haravghi", care și-a petrecut concediul de odihnă în țara noastră.

Vicepreședintele Consiliului de Miniștri Janos Fazekas a primit pe Jenö Szirmai, președintele Uniunii Centrale a Cooperativelor din R. P. Ungară, care ne vizitează țara la invitația Uniunii Centrale a Cooperativelor de Consum.

în exclusivitate pentru „Lumea"

Amilcar CABRAL

secretar general al Partidului African al Independenței din Guineea „portugheză" și Insulele Capului Verde

Succese ale luptei noastre de eliberare

La invitația Comitetului Central al Partidului Comunist Român ne-a vizitat țara o delegație a Partidului African al Independenței din Guineea „portugheză" și Insulele Capului Verde (P.A.I.G.C.) condusă de Amilcar Cabral, secretar general al P.A.I.G.C. Din delegație au făcut parte Aristide Pereira, membru al Biroului Politic al P.A.I.G.C. și Anna Maria Cabral. Vineri, 28 iulie, delegația P.A.I.G.C. a fost primită de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Comitetului Central al Partidului Comunist Român.

Unul din marile succese ale mișcării de eliberare națională din Guineea „portugheză" și Insulele Capului Verde este faptul că poporul unei țări foarte mici din Africa — țară insuficient dezvoltată sau chiar de loc dezvoltată din punct de vedere economic — a putut face față războiului colonial, agresiunii unei țări europene care beneficia de o bogată experiență colonială și care a fost ajutată, în mod eficace, de către aliații săi imperialiști. Cu alte cuvinte, succesul nostru principal în această luptă este de a fi rezistat timp de patru ani și de a fi obținut victorii atît pe plan politic și militar, cît și pe alte planuri.

Primul nostru succes a constat în aceea că am mobilizat din punct de vedere politic poporul pentru a înfrunta dificultățile, sacrificiile, eforturile impuse de lupta de eliberare națională în condițiile specifice patriei noastre. Am fost în măsură să rezolvăm problemele foarte dificile ale lipsei de cadre. Ajunge să amintim în privința aceasta că 99 la sută din populația țării este analfabetă și că, pînă în 1960, sub dominația portugheză, nu existau în țara noastră decît 14 persoane care aveau studii universitare. Existau, de asemenea, dificultăți de natură fizică, poporul nostru suferind de pe urma unei adevărate subnutriții, și de natură culturală, în rîndul poporului nostru dăinuind încă credințe și superstiții, care reprezintă într-o anumită măsură obstacole în calea dezvoltării armonioase a unei societăți moderne.

Toate aceste dificultăți am reușit să le învingem pregătind cadre pentru activitatea politică și pentru lupta armată ; am mobilizat poporul, am organizat în condiții de ilegalitate partidul nostru și am dezvoltat treptat formele de luptă cele mai adecvate propriilor noastre condiții.

Este suficient să amintim în legătură cu aceasta că în manualele și cărțile despre luptele de guerilă, precum și după opinia unora care au desfășurat această luptă, ducerea unui război de guerilă nu este posibilă într-o țară mică cum este a noastră, una din condițiile fundamentale pentru crearea bazelor de sprijin în lupta de guerilă fiind considerată prezența munților. Or, Guineea, nu are munți... Înfrîngînd neajunsurile decurgînd din faptul că suprafața țării este restrînsă și netedă, noi am făcut din oamenii noștri elementul primordial, „munții" necesari pentru baza de sprijin a luptei pe care o ducem.

Un factor foarte important al succesului luptei noastre este că am preconizat și respectat — ca unul din principiile fundamentale — faptul că trebuie să ne bazăm pe propriile noastre eforturi și sacrificii, acceptînd în același timp și ajutorul pe care prietenii și aliații noștri ni l-ar fi putut oferi. Fazele principale ale luptei noastre le-am dezvoltat respectînd cu strictețe aceste principii.

În Guineea noi n-am reușit încă să stăpînim procesele de prelucrare a fierului, în țară neexistînd nici măcar mine de fier exploatabile. În felul acesta, am fost nevoiți să începem lupta cu arme tradiționale, pentru ca mai tîrziu să folosim armele moderne capturate de la dușmanii noștri.

Un alt succes important este că am stabilit și respectat în practică principiul luptei în interiorul granițelor noastre, că am făcut totul pentru a evita să recurgem la exterior în ce privește tactica și strategia de luptă. Am acordat întreaga atenție problemei dezvoltării luptei înăuntrul granițelor țării, n-am avut niciodată trupe în exterior, creînd absolut toate bazele în regiunile împădurite.

În același timp însă, partidul nostru — conștient de faptul că lupta noastră depinde și de factori externi, că aparținem Africii și facem parte integrantă din lumea de azi — a știut să dezvolte o politică de relații și colaborare cu țările africane, păstrîndu-ne independența și propriile noastre concepții atît în ce privește modul de desfășurare a luptei noastre cît și în aprecierea situației din Africa și din întreaga lume. Pe plan internațional am dezvoltat cele mai bune raporturi cu țările socialiste, pe care le considerăm ca aliați istorici în lupta generală împotriva imperialismului. Noi am dobîndit sprijinul forțelor progresiste din Occident și — lucru foarte important — am arătat cît se poate de limpede atît celor care luptă în rîndurile noastre cît și celorlalți faptul că lupta noastră este dusă nu împotriva poporului portughez ci împotriva sistemului colonial portughez, cu alte cuvinte că nu confundăm și nu vom confunda niciodată poporul portughez cu colonialismul portughez. Dimpotrivă, noi considerăm că în cadrul luptei pentru pace, pentru progres social, poporul portughez este în mod natural un aliat al poporului nostru.

În prezent, perioada de ilegalitate în activitatea partidului a fost depășită. Și am reușit aceasta cu pierderi minime în condițiile noastre și în ciuda faptului că portughezii au săvîrșit acte de barbarie împotriva patrioților, au aruncat în închisoare sute de activiști și mii de patrioți, au masacrat populația și au săvîrșit acte inumane împotriva unora dintre conducătorii noștri, mutilîndu-i, decapitîndu-i, înecîndu-i sau, arzîndu-i de vii după ce i-au stropit cu benzină. Toate aceste acțiuni, în loc să slăbească hotărîrea noastră de luptă, dimpotrivă, au grăbit procesul de dezvoltare a luptei revoluționare.

Corespunzător condițiilor concrete din țara noastră și dezvoltării luptei, procesul revoluționar a cunoscut în desfășurarea sa diferite etape.

O etapă importantă în istoria poporului nostru a constituit-o declanșarea luptei armate generalizate în sudul țării, în ianuarie 1963. Recurgerea la arme s-a produs după ce au fost epuizate toate mijloacele pentru a-i convinge pe portughezi să rezolve pe căi pașnice conflictul care opunea poporul nostru colonialismului portughez. În cadrul luptei armate, am reușit să dezvoltăm mișcarea noastră așa cum se dezvoltă o ființă vie, de la embrion și pînă la vîrsta adultă, fără a forța etapele. Astfel, de la lupta de guerilă a unor grupuri autonome am trecut la organizații zonale și regionale, iar după Congresul din februarie 1964, am hotărît crearea de unități ale armatei regulate imprimînd o

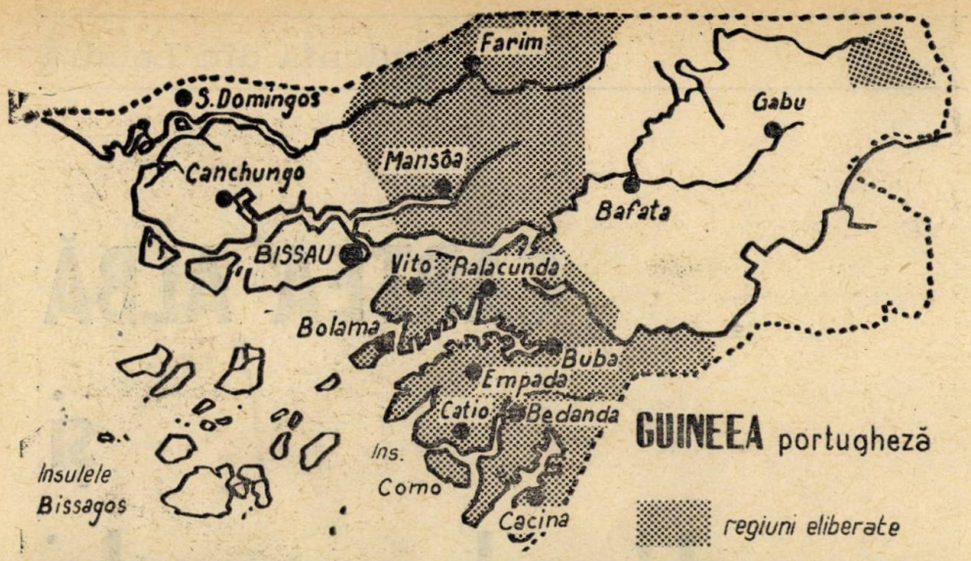

semnificație națională luptei de eliberare. Congresul din 1964 poate fi considerat ca un moment decisiv al luptei noastre, el fiind organizat într-una din regiunile eliberate în sud, în momentul în care începusem să înfruntăm unele probleme ale dezvoltării luptei armate și în momentul în care portughezii au declanșat ofensiva în scopul recuceririi insulei Komo. Pe de altă parte, Congresul a hotărît crearea de școli, a unei rețele de asistență sanitară și magazine populare, precum și sporirea producției în regiunile eliberate.

Bătălia pentru insula Komo poate fi considerată cel mai mare succes militar înregistrat în lupta noastră pînă acum. 3 000 de portughezi debarcaseră pe insulă, în ianuarie 1964, apreciind-o ca o platformă strategică de primă importanță pentru controlarea sudului țării. După 75 de zile de luptă, i-am izgonit pe portughezi de pe teritoriul insulei, provocîndu-le pierderi grele. În cursul acestei bătălii, am căpătat certitudinea că poporul nostru este hotărît să continue lupta pînă la victoria definitivă.

Dacă patrioții au luptat cu eroism, femeile și copiii din insula Komo au constituit un exemplu înălțător, acceptînd toate sacrificiile, refuzînd să părăsească insula și adoptînd inițiative îndrăznețe care au ușurat sarcina luptătorilor și au permis izgonirea portughezilor. De atunci, lupta de eliberare s-a intensificat cu fiecare zi, deși forțele portugheze au folosit masiv avioanele furnizate de aliații lor, inclusiv bombele cu napalm, și au distrus sute de sate prin bombardamente. Astăzi, după ce am eliberat mai mult de jumătate din teritoriul țării, ne aflăm în posesia unor mijloace de luptă mai eficace, care ne permit să atacăm cu mai mare eficiență bazele portugheze și să intensificăm necontenit lupta pentru eliberarea totală a regiunilor dominate încă de colonialiști.

Acestea sînt doar cîteva din succesele obținute în lupta noastră și despre care noi credem pe drept cuvînt că reprezintă o mare victorie a poporului nostru, a cărui soartă a fost schimbată radical încă de la crearea partidului nostru, instrument principal pentru scuturarea jugului colonial și construirea unei vieți de pace, muncă, dreptate și progres.

Unitatea și conștiința națională

Ne întrebam uneori dacă eliberarea unui teritoriu nu pune sarcini prea dificile. În momentul în care un teritoriu este eliberat, partidul nostru trebuie să se angajeze într-o muncă organizatorică de cea mai mare răspundere și complexitate.

În regiunile eliberate, întreaga viață este dirijată în prezent de către organizația de partid. Paralel cu organizațiile de partid, am creat treptat organe administrative legate de comitetele locale de partid — acționînd în domeniile sănătății, igienei, învățămîntului, culturii, recensămîntului populației, producției.

În aceste regiuni au fost create pînă acum circa 150 de școli, frecventate de 15 000 de elevi. Pentru a înțelege efortul depus de noi pe acest plan, este suficient să reamintim că în întreaga Guinee nu existau în trecut decît 56 de școli, dintre care 45 misiuni catolice și 11 școli oficiale și că toate aceste școli nu cuprindeau decît 2 000 de elevi. În afară de aceasta, am înființat cursuri de perfecționare pentru învățători și sîntem pe cale de a pregăti numeroase cadre în străinătate. Cu ajutorul unor medici din țările prietene am înființat un serviciu de asistență sanitară, și patru spitale de campanie funcționează în prezent în interiorul țării. Avem, de asemenea, sute de posturi sanitare care asistă pe combatanții noștri și populația locală și am pregătit circa 200 de infirmieri și infirmiere atît în interiorul țării cît și în țările prietene.

În ce privește producția, firește că în condițiile actuale nu se putea vorbi de introducerea tehnicii moderne. Am reușit însă să mărim producția de orez, hrana de bază pentru populație (în unele regiuni, creșterea s-a ridicat pînă la 20 la sută). Pentru a face față necesității aprovizionării cu produse de primă necesitate, am creat așa-numitele magazine populare. Sînt centre unde articolele de primă necesitate sînt schimbate cu produse agricole — un fel de schimb în natură determinat de faptul că nu dispunem încă de o monedă.

Aprovizionarea cu articole de primă necesitate și cu medicamente este foarte îngreunată de faptul că nu putem încă stabili schimburi comerciale externe. Trebuie să adaug că una din dificultățile mari derivă și din faptul că lupta noastră se dezvoltă mai repede decît oamenii. Trebuie, deci, ca oamenii să facă eforturi pentru a ajunge la nivelul luptei pe care ei înșiși au declanșat-o. În țara noastră, ca și în celelalte țări africane, există diferite grupuri etnice. Preferăm să le denumim astfel, deoarece considerăm că tribalismul, ca structură economică și socială, era deja în dezagregare la noi în momentul sosirii portughezilor. La adîncirea acestui proces a contribuit însuși colonialismul prin practica sa de a menține pe oameni dezbinați pentru a-i putea astfel domina mai ușor. Ceea ce se poate spune este că la noi există grupuri etnice care păstrează încă în mentalitatea lor, în obiceiurile și cultura lor — dacă vreți, în suprastructura lor — rămășițe ale sistemului tribal.

Partidul nostru a analizat această problemă încă înaintea declanșării luptei armate și concluzia noastră a fost următoarea : există și, în același timp, nu există o problemă tribală în țara noastră. Ea există legată de faptele citate mai sus — obiceiuri, cultură etc. — elemente care trebuie respectate, deoarece nu intră în contradicție cu dezvoltarea națiunii. În același timp, o asemenea problemă nu există și nici nu trebuie să existe cînd ne referim la particularitățile politice, religioase și economice. De la declanșarea luptei, am mobilizat poporul nostru ca un popor unitar, pornind de la considerentul că el,

→

ca și alte popoare, era conștient de exploatarea la care era supus, ceea ce îl unea în lupta împotriva agresorului. Am apreciat însă că, la începutul luptei, existau condiții mai favorabile pentru mobilizarea pe grupuri etnice. Dar, pe măsură ce lupta se dezvolta și conștiința creștea, am renunțat la această metodă, mobilizînd oamenii fără a ține cont de grupul etnic din care făceau parte. Pe parcursul luptei a trebuit să consolidăm și să dezvoltăm această unitate, să-i dăm un conținut și un scop. Am pornit de la ideea că unitatea națională, ca și conștiința națională, elemente noi în anumite părți ale Africii, vor fi create și dezvoltate în focul luptei. Practica a confirmat acest punct de vedere.

Astăzi, poporul nostru este unit în jurul partidului. Ar fi aproape o jignire pentru un guineean dacă i-ai spune că nu aparține partidului, deoarece partidul simbolizează lupta noastră, aspirațiile noastre cele mai profunde pentru libertate și progres. Sîntem convinși că dacă conducerea de partid nu va comite greșeli grave, nici o forță nu va fi capabilă să distrugă cuceririle poporului nostru pe linia dezvoltării conștiinței și unității naționale.

Impresii despre realizările românești

În cursul vizitei în România, delegația noastră a avut prilejul să ia contact cu diferite aspecte ale vieții economice și social-culturale. În primul rînd, am avut ocazia fericită de a asista la deschiderea sesiunii Marii Adunări Naționale, în cursul căreia secretarul general al Comitetului Central al Partidului Comunist Român a făcut o expunere foarte clară a politicii internaționale a României. Sîntem satisfăcuți că am putut astfel înțelege mai bine poziția României și dorim ca partidul și poporul român să reușească întotdeauna în activitatea lor politică. În cele trei regiuni vizitate am luat contact cu realitățile din diferite ramuri de activitate. Am fost deosebit de impresionați de realizările poporului român în domeniul reconstrucției naționale și al construcției socialismului, cît și de ospitalitatea cu care am fost întîmpinați la toate nivelele. Considerăm vizita pe care am făcut-o drept foarte utilă. Noi știm că experiențele altora trebuie privite ca sugestii pentru a le analiza și a vedea pînă la ce punct ele pot fi aplicate la propriile noastre condiții. Considerăm că orice experiență are un conținut universal care servește intereselor celorlalte popoare.

Am remarcat în mod deosebit progresele extraordinare din domeniul industrial. Experiența și rezultatele în exploatarea petrolului și bauxitei, care există și la noi, sînt pentru noi de mare interes și utilitate. Mari progrese a obținut România și în domeniul agricol. Apreciem agricultura României ca foarte dezvoltată în raport cu ceea ce am cunoscut pînă acum. Sîntem siguri că, bazîndu-se pe știința și tehnica modernă, poporul român va reuși, sub conducerea clarvăzătoare a Partidului Comunist Român, să realizeze ceea ce și-a propus. Îi dorim acest lucru din toată inima, ca oameni care îl admiră mult, conștienți de faptul că sîntem tovarăși în lupta generală, desfășurată sub toate formele, împotriva imperialismului, pentru pacea și progresul popoarelor.

Adresăm poporului român salutul frățesc al poporului nostru și ne exprimăm speranța că actuala vizită va fi începutul unei colaborări, al unei cooperări efective, pentru cauza întăririi prieteniei dintre noi și a progresului popoarelor noastre.

Corespondență din Londra

CARTEA ALBĂ și dilemele guvernului englez

Richard Clements

redactor șef al revistei „Tribune"

„Hotărîrea guvernului de a evacua bazele din Singapore și Malayezia pînă la jumătatea deceniului al optulea este tardivă, dar rezonabilă. Dl Healey începe, în sfîrșit, să practice, fiind la putere, politica bună pe care el și Wilson o propovăduiau în opoziție".

Cu aceste cuvinte, ziarul „The Guardian" a rezumat noua politică de apărare a guvernului. Citatul de mai sus este interesant, deoarece oglindește un punct de vedere care va fi foarte răspîndit în Marea Britanie. Din păcate, cel puțin pe termen scurt, el este probabil prea optimist.

Desigur, noua politică de apărare britanică reprezintă o abatere de la măsurile prezentate, fie de guvernele conservatoare, fie de cele laburiste, în ultimii zece ani. Pînă anul acesta, aproape că nu au existat încercări de a reorienta politica de apărare, deși s-au făcut eforturi neentuziaste de a reduce cîteva angajamente în străinătate sau sumele cheltuite pentru armament. În realitate, însă, cheltuielile militare au continuat să crească în proporție aproape astronomică, iar angajamentele au fost menținute, chiar dacă unele nici nu ar fi putut să fie duse la îndeplinire într-un mod adecvat din punct de vedere militar.

Să examinăm, în primul rînd, factorul *cost*. Datorită complicării continue a sistemelor de arme nucleare, în fiecare an o forță de apărare mai puțin importantă costă milioane de lire sterline mai mult. În ciuda anulării unei serii întregi de proiecte militare, bugetul anual a crescut în mod spectaculos. Pînă și guvernul laburist, cînd a revenit la putere în octombrie 1964 și a renunțat imediat la proiectul extrem de costisitor al avionului TSR2, a constatat că este, de fapt, incapabil să reducă cheltuielile militare totale. În realitate, chiar și în baza actualei Cărți Albe, cheltuielile vor rămîne la aceeași cifră de aproximativ 2 miliarde de lire sterline anual.

Nu mai devreme decît în 1970, și apoi în 1975, cheltuielile militare vor înregistra scăderi considerabile. Este adevărat că și atunci economiile vor reprezenta doar o cincime din totalul cheltuit în prezent pentru apărare. Ele nu trebuie însă să fie subestimate, deoarece aceasta reprezintă o schimbare clară a vechii atitudini. Și ar fi normal ca acum, cînd guvernul a găsit curajul necesar pentru a efectua aceste reduceri, să urmeze și altele.

Dar cel mai important aspect al noii politici de apărare îl constituie implicațiile ei politice și strategice. Dacă „The Guardian" are dreptate atunci cînd spune că Wilson și Healey revin la politica pe care o propovăduiau pe cînd se aflau în opoziție, ar însemna că ne putem aștepta la noi surprize. Deocamdată însă, faptul cel mai semnificativ rămîne renunțarea la caracterul axiomatic al politicii „la est de Suez".

Ce înseamnă această renunțare? Majoritatea observatorilor sugerează că este vorba de o încercare deliberată și cît mai frapantă a guvernului laburist de a arăta că în prezent se orientează în mod real spre Europa, că vechiul rol de „polițist mondial" s-a terminat. Dar dacă renunțarea reprezintă acest lucru, ea nu este o acțiune întreprinsă cu toată convingerea, întrucît în document există numeroase fraze ambigue care sugerează că guvernul ar mai putea să

Nu pare a fi inventarul dinainte de evacuare... Părăsirea Adenului în 1968 este, poate, cea mai incertă dintre promisiunile Cărții Albe britanice cu privire la apărare.

considere că are de jucat un oarecare rol militar „la est de Suez".

Asemenea implicații nu oferă nici avantaje militare, nici avantaje politice. Dacă frazele vagi au fost incluse pentru a-i reasigura pe australieni și americani, ele nu au reușit s-o facă. Pe de altă parte, aliații europeni (în special cei din C.E.E.) a căror favoare încearcă probabil s-o obțină acum Marea Britanie, vor considera aceasta drept o politică în general prea diluată.

În Cartea Albă se subliniază apoi politica „europeană". Este un capitol destul de pătruns de automulțumire. Strategia acestei politici pare să se bazeze în continuare pe vechile formule din perioada războiului rece al N.A.T.O. Ea aproape că nu ia în considerare schimbările foarte mari și hotărîtoare care s-au produs în Europa occidentală de cînd Franța și de Gaulle au început să acționeze asupra cursului evenimentelor. Din punct de vedere al cheltuielilor militare, Europa devine acum continentul cel mai costisitor pentru Marea Britanie. Dar este interesant de relevat că angajamentele militare pe care le sprijină acum guvernul sînt acelea care — în timp ce partidul laburist se afla în opoziție — erau calificate ca dezastruoase din punct de vedere politic și inutile din punct de vedere militar. Sub acest aspect aprecierea din „The Guardian" nu se verifică.

După ce am examinat politica propriu-zisă, să încercăm să prezentăm pe scurt implicațiile ei. Atît Wilson cît și ministrul afacerilor externe Brown au declarat că politica de apărare trebuie să se adapteze la politica externă, și nu invers. Dar ceea ce este mult mai clar, după lectura Cărții Albe, este că necesitatea cea mai urgentă care a determinat acțiunea guvernului au constituit-o problemele economice care continuă să se pună Marii Britanii.

Într-adevăr, era necesar să se efectueze reduceri masive ale cheltuielilor în străinătate, deoarece în caz contrar Marea Britanie ar fi fost nevoită să facă față unei perioade de încetinire a activității economice, mai lungă și mai gravă. În sfîrșit, guvernul a făcut concesii argumentului presant pe care stînga partidului laburist îl prezenta de atîta vreme. Acum rămîne de văzut dacă noua politică poate fi dusă pînă la capăt în toate consecințele ei logice. Iar prima dintre aceste consecințe ar fi ca reducerile să fie urmate de reduceri și mai mari ale cheltuielilor militare în străinătate pentru slăbirea presiunii asupra balanței de plăți.

Înainte de a reveni la implicațiile politice, trebuie să mai subliniem un element. În Marea Britanie există un uriaș „lobby al armamentului". El este legat de cîteva dintre cele mai mari industrii particulare și a sfidat în mod hotărît eforturile guvernului laburist de a efectua reduceri substanțiale ale cheltuielilor militare. Este interesant de relevat că partidul laburist a avut nevoie de aproape trei ani de guvernare pentru a reuși să meargă pînă la punctul la care a mers în momentul de față. Este o nouă dovadă a puterii și influenței de care dispune acest „lobby al armamentului".

Să ne întoarcem acum la implicațiile politice. Apare oare o politică nouă precisă? Încă nu. Asistăm la eforturi aproape lipsite de entuziasm. Politica europeană nu recunoaște de fapt noua realitate europeană; rămășițele politicii „la est de Suez" nu sînt nici neînsemnate, nici justificabile. De aceea, politica actuală ilustrează dilema în care se află guvernul laburist. El este împovărat de rolul imperialist pe care l-a moștenit și efectuează o retragere parțială. Dar încotro se retrage? Spre Europa? Să sperăm că nu pe vechea cale nord-atlantică.

Rezultatul acestor ambiguități este că întreaga politică este confuză și lipsită de legătură cu realitatea. Dar pentru elementele înaintate din mișcarea laburistă britanică această situație are o importanță uriașă. Însuși faptul că nu există o politică ferm definită constituie un motiv perfect ca toate vechile argumente pe care stînga le-a folosit în mod atît de consecvent să fie din nou invocate. Guvernul pare să caute o nouă direcție — deocamdată fără să se orienteze ferm. Dar aceasta constituie șansa reală pe care o aștepta stînga. Firește, vor exista critici și presiuni din partea stîngii. Dar elementul nou este că de data aceasta toate sectoarele mișcării laburiste vor participa la aceeași discuție.

Firește, conservatorii au reacționat cu ostilitate la reducerea cheltuielilor militare. Dar mă îndoiesc că vor fi într-adevăr uniți în atacurile împotriva guvernului. Dacă partidul conservator s-ar situa pe o poziție favorabilă majorării cheltuielilor militare, aceasta ar echivala cu o sinucidere politică.

reflector

„PREMIERA" MARITIMĂ ROMÂNEASCĂ LA MONTREAL...

Pe la mijlocul lunii iulie, istoria navigației românești a fost completată cu o nouă filă: pentru prima dată o navă, arborînd insemnele Republicii Socialiste România, a aruncat ancora în rada unor porturi canadiene. A revenit această cinste cargoului „Deva", cu un deplasament de 4 500 tone, construit în șantierele de la Galați.

„Premiera" a avut ca „public", în afara marinarilor canadieni și străini, pe numeroșii locuitori aflați în acel moment de-a lungul cheiurilor Montrealului. Comandantul de navă, Mihai Tiliță, cu care am avut prilejul să ne întîlnim la New York — a doua etapă a periplului lor nord-american, ne-a comunicat cîteva impresii asupra debutului navei sale în apele apusene ale Atlanticului.

— A fost pentru noi prilejul unei mari satisfacții să ducem pe meleagurile Canadei ștafeta flotei maritime a țării noastre, ne spunea comandantul. Nava „Deva" a vizitat două porturi canadiene, mai întîi Montrealul și apoi Toronto. Ca să ajungem la acest din urmă port, situat pe țărmul marelui lac Ontario (în timp ce Montrealul este așezat pe fluviul St. Laurence, care își trage în parte obîrșia din acest lac), a trebuit să trecem prin șapte ecluze — diferența de nivel fiind, după cum se știe, de 92 m. Despre primire o pot caracteriza ca foarte frumoasă. Autoritățile portuare ne-au întîmpinat cu căldură, ne-au înconjurat tot timpul de o deosebită atenție. Ziariști și fotoreporteri ai presei locale s-au urcat la bordul navei, s-au întreținut cu membrii echipajului nostru, au luat fotografii. În ziarele „Globe Mail", „Canadian Tribune", „Le Nouveau Monde" au apărut reportaje însoțite de fotografii. Subliniind noutatea prezenței pentru prima dată a unui vas românesc, autorii reportajelor au arătat, totodată, că au fost impresionați de construcția și dotarea modernă a navei, de întreținerea exemplară.

La invitația gazdelor noastre, am vizitat la Montreal „Expo '67". De asemenea, ținînd mai ales seama și de meseria noastră, aș zice chiar, vorbind în numele tuturor marinarilor de pe navă, de pasiunea noastră, nu am lăsat să ne scape ocazia de „a da o raită" și pînă la vestita cascadă a Niagarei.

...ȘI LA NEW YORK

Dacă în acest caz nu e vorba de o premieră, se poate totuși vorbi de o reluare după o întrerupere de 20 de ani. Într-adevăr, este prima dată din 1947 cînd o navă a țării noastre își face intrarea în portul New York. Prezența ei aici, ca și în porturile canadiene, constituie o expresie a politicii partidului și guvernului nostru de a extinde cu cît mai multe țări ale lumii schimburile comerciale pe baze reciproc avantajoase.

După aceste cuvinte, ne-am luat rămas bun de la marinarii români, care tocmai se întorseseră dintr-o explorare puțin obișnuită pentru ei, nu a meandrelor unui braț de mare sau a crestăturilor tainice ale unui țărm îndepărtat, ci a interiorului Statuii Libertății. Le-am urat noi și interesante explorări pe meleaguri cît mai îndepărtate și, în special, cît mai multe noi „premiere".

R. CĂPLESCU

VARĂ TORIDĂ

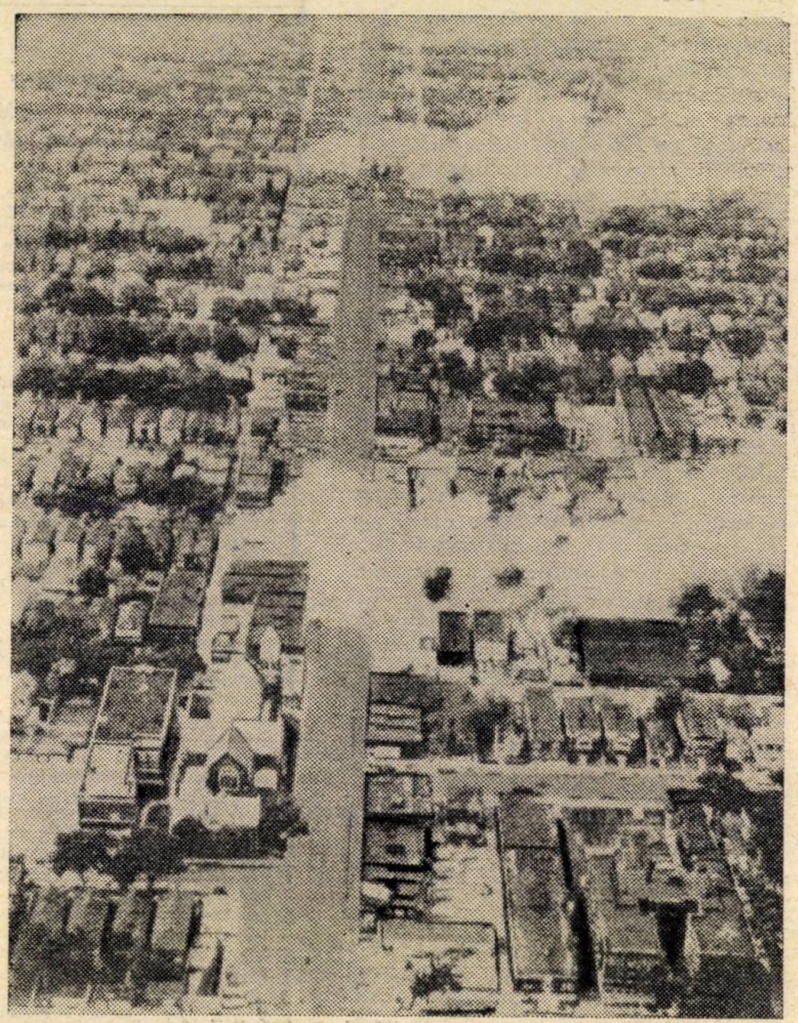

Coloanele de fum ale incendiilor încă nestinse dau orașului Detroit aspectul unei localități bombardate

La cererea guvernatorului statului Michigan a fost debarcată divizia 101 aeropurtată în apropiere de Detroit

Din 1964 încoace, un val de tulburări rasiale domină actualitatea politică americană în fiecare anotimp estival. Amploarea incidentelor crescînd constant, de la Harlem și alte cartiere negre din New York în 1964, la districtul Watts (Los Angeles), în 1965, la Chicago și Cleveland în 1966 — se aștepta o „vară lungă și toridă" în S.U.A. Incidentele dintr-o serie de orașe industriale din nordul și centrul țării, culminînd cu ceea ce ziarele au calificat drept „catastrofa de la Detroit", au confirmat caracterul torid al verii acesteia.

În fond, nu este inexplicabil faptul că asemenea evenimente izbucnesc vara. Aceasta se întîmplă nu din cauză că în anotimpul călduros spiritele ar fi mai iritabile — cum încerca să demonstreze un ziarist american, căutînd să atribuie motive de ordin psihologic unor tulburări determinate de cauze sociale. Vara este anotimpul propice izbucnirilor de revoltă pentru că marile călduri agravează dincolo de limitele suportabile condiția caracteristică ghetourilor negre din marile centre industriale americane. „Incidentele de acest fel — remarca ziarul englez «Times» — nu mai sînt simple izbucniri sporadice. Aproape fiecare oraș american poate ajunge scena unor asemenea ciocniri. Tulburările rasiale izbucnesc... din condițiile specifice neomenești, sociale mai degrabă decît fizice, existente în majoritatea orașelor americane".

Mai puțin explicabil poate părea faptul că incidente de o asemenea gravitate izbucnesc nu în primul rînd în sudul Statelor Unite — unde populația de culoare trăiește în condiții asemănătoare, ci în marile orașe din nord unde situația de muncitori industriali ar trebui să fie mai bună decît cea a muncitorilor agricoli sezonieri din sud. Tulburările de la Chicago și cele, mai grave încă, de la Detroit arată însă că situația muncitorilor de culoare este poate mai tristă în mijlocul comunităților albe din orașele industriale decît chiar și în sud, unde — scria un comentator — „negrii trăiesc de secole în medii mizere dar cel puțin cu o continuitate istorică și culturală proprie". Un ziar ca „Washington Post" scria că în orașele industriale, unde au ajuns să locuiască în cartiere exclusiv negre, mai ales în centrul orașului (pentru că albii se retrag spre periferiile luxoase și cartierele de vile suburbane), muncitorii de culoare sînt victimele unor multiple racile sociale — șomajul extins, insuficiența numerică și calitativă a școlilor, locuințe dărăpănate și lipsite de cele mai elementare condiții sanitare.

Nimeni în America nu mai contestă astăzi că situația locuitorilor negri din marile centre industriale constituie o infirmare a formulelor despre egalitatea în fața legilor și a constituției care — cel puțin în nordul Statelor Unite — ar fi asigurată tuturor cetățenilor Uniunii. „S-ar putea ca pentru negri problema să

nu mai fie asigurarea drepturilor legale și constituționale egale cu cele ale albilor, scria «Christian Science Monitor». În orice caz, însă, problema este că egalitatea în fața legii nu a adus nici pe departe o egalitate de manifestare și mai ales de prilejuri în afirmare pentru negrii săraci". Este necesară „o veritabilă integrare în domeniile învățămîntului, locuințelor, de fapt în aplicarea uriașului program al marii societăți, pentru a remedia, pentru a începe mai bine-zis remedierea uriașelor inegalități în Statele Unite", observa un ziar britanic, „The Guardian".

În realitate, așadar, negrii au rămas la baza piramidei sociale. „De exemplu — scria, încercînd să discearnă cauzele actualelor tulburări, un ziar vest-german, «Die Welt» — școlile pe care le frecventează negrii sînt tot atît de aglomerate ca și locuințele lor, astfel că elevii nu beneficiază decît de o pregătire mult sub nivelul mediu, și cînd acești elevi își încep — majoritatea mult prea devreme — activitatea în viața socială, ei intră automat în categoria celor mai imperfect calificați și deci a celor mai prost plătiți".

Ca atare, populația de culoare se consideră nu numai victima unor discriminări, adesea violente, ci chiar în afara unei societăți despre care nu consideră că i-ar apăra interesele sau cel puțin i-ar asigura minimul de condiții necesare vieții. Un sociolog american, Kenneth B. Clark, scria într-un studiu discutat mult în America, „Ghetoul negru" („Dark Ghetto"), că negrii din marile orașe nu mai au sentimentul că, de exemplu, serviciile de salubritate publică lucrează și pentru ei. Cartierele locuite de populația de culoare sînt mult mai imperfect deservite și uneori chiar de-a dreptul neglijate. Astfel se și explică faptul că cele mai violente dintre tulburările din vara aceasta au luat naștere în cartiere ca ghetoul din Newark, unde sumele alocate pentru a ușura condițiile de trai „se prăbușesc în mizeria generală ca o piatră în apă, pentru că nu există literalmente fundul mizeriei în acest cartier, ca și în altele asemănătoare". („International Herald Tribune")

S-a vorbit mult în Statele Unite, în ultimii ani, de reducerile drastice operate în ce privește programele civile ca urmare a deficitelor bugetare crescînde provocate de cheltuielile războiului din Vietnam. Au fost afectate, în primul rînd, programele privind îmbunătățirile urbane. Unii comentatori însă consideră că problemele sînt mai complexe încă. Se vorbește astfel de coaliția dintre elementele conservatoare din ambele partide, dominată în special de reprezentanții statelor sudice, care a blocat și în trecut anumite aspecte ale programelor interne propuse de Administrație pentru a îmbunătăți inegalitatea rasială. Un exemplu elocvent al felului în care operează această coaliție îl constituie activitatea Congresului din ultimele săptămîni, chiar după ce tulburările se extindeau în cartierele negre ale marilor orașe: Congresul dezbate și impune texte privind combaterea tulburărilor — în realitate măsuri restrictive și punitive pentru a reprima noi incidente — și evită discutarea fondului problemei, adică a condițiilor care generează incidentele. Comentatorul agenției americane „Associated Press" nota că zilele acestea Congresul a respins cu zîmbete și ironii un proiect prezentat și reluat de cîțiva ani de zile pentru măsuri privind cartierele locuite de negri din marile orașe. Unul din aspectele cele mai semnificative ale actualelor evenimente — observa un alt ziarist, corespondentul londonezului „Times" — „este faptul că incidentele nu par să fi produs acel șoc pe care îl așteptam din partea conștiinței americane..."

Dincolo de un anumit limbaj, care îngroașă în mod deliberat accentele senzaționale, problema nu pare însă să fi fost înțeleasă în adevăratele ei proporții. În anumite cercuri — unde se recunoaște că incidentele de la Detroit constituie o expresie frapantă a crizei rasiale din Statele Unite — ele sînt totuși discutate cu prioritate prin prisma luptei dintre cele două partide. Cercurile republicane acuză Administrația că a tergiversat trimiterea de trupe federale la Detroit și a paralizat intrarea în acțiune a acestora pentru a specula situația nefavorabilă în care s-a aflat guvernatorul statului Michigan, considerat ca unul dintre candidații republicani probabili în alegerile prezidențiale. Președintele a răspuns referindu-se la „neputința" politicienilor republicani. Un grup de lideri republicani a replicat pe același ton. „International Herald Tribune" consideră că „nu le face onoare" unor personalități politice, ca fostul președinte Eisenhower, faptul că și-au alăturat numele acestei ciocniri politice, în realitate fără legătură cu esența reală a crizei rasiale. Ziarul atrage atenția liderilor republicani că este inoperant să condamne Administrația actuală pentru lipsă de acțiune în remedierea unei crize, care s-a acumulat treptat de-a lungul a 150 de ani de istorie americană, și notează, de asemenea, că reprezentanții unor comisii senatoriale au fugit pur și simplu de la conferințele de presă în care ar fi riscat întrebări jenante în primele zile ale tulburărilor.

Actuala criză, subliniau alți comentatori, nu poate fi discutată reducînd-o la reacția populației de culoare. Este adevărat că actele de violență au fost numeroase în decursul acestor săptămîni și, în special, la Newark și Detroit distrugerile provocate au fost uriașe. Au fost semnalate mii de incendii, Detroit arăta ca „un oraș după un bombardament aerian". Pentru cei care erau obișnuiți să-i considere pe negri ca pe niște ființe pasive, „care îndură" — cum scria acum 30 de ani William Faulkner într-un text celebru — cele ce s-au petrecut în ultimele săptămîni au provocat surpriză și alarmă. („Washingtonul este șocat, îndurerat, alarmat" suna titlul unui ziar.) Însă nu există dovezi că ar fi vorba de o mișcare organizată sau de un „complot" al unor organizații de culoare împotriva „puterii albe". Constatarea unui ziarist britanic (de la săptămînalul „Economist") este unanim acceptată: „Incidentele nu au fost plănuite și în nici un caz nu se poate spune că ar fi organizate «de sus» sau «dinafară». Starea de spirit a negrilor este însă atît de încordată încît incidentele cele mai mărunte ajung pentru a provoca distrugeri extinse. Segregația, deprimarea, sentimentul de alienare pe care îl încearcă negrii — toate acestea sînt opera majorității albe din America".

Se vorbește mult în ultimul timp de organizația, deocamdată imperfect închegată, „Puterea neagră", care reunește o serie de grupări printre care cel mai activ sprijinitor al violenței este tocmai „comitetul studenților negri pentru acțiune nonviolentă". Liderul acestei grupări, Stokley Carmichael (care citează adesea formula unui scriitor de culoare, James Balwin: „să fii negru în țara aceasta înseamnă să fii mînios tot timpul"), este acuzat de autorități de a fi incitat la violență. Nu se știe însă în ce măsură adepții celor care preconizează violența și „războiul civil" au influențat în realitate tulburările din ultimele săptămîni. (Se apreciază mai degrabă că „Puterea neagră" care, printre altele, a anunțat că va acționa în vederea scindării Statelor Unite într-o Uniune a negrilor alături de cea a albilor, nu este în măsură să joace un rol politic activ și că programul ei e mai mult fantezist.) În orice caz, mai aproape de adevăr par să fie cei ce susțin că izbucnirile din vara aceasta, ca și cele din verile trecute, reprezintă reacția populației victimă a discriminărilor față de inerția generală. Nu trebuie uitat faptul că, adesea, acțiunile populației de culoare s-au întors asupra propriei comunități — așa cum spunea liderul negru Martin Luther King cînd vorbea despre „exploziile sinucigașe cărora le cad victime negrii prea îndelung asupriți" — și că multe din magazinele devastate aparțin negrilor. „Cînd autoritățile refuză să traducă în viață o legislație colectivă, cum e cazul de pildă cu mult amînata lege a drepturilor civile, ele creează prin aceasta atmosfera în care se dezlănțuie violența", spune unul din liderii celei mai influente organizații ale negrilor, Comitetul pentru propășirea populației de culoare.

Este adevărat că o criză de gravitatea celei pe care o reprezintă — după aprecieri unanime — actualele tulburări rasiale îndeamnă la comentarii sumbre, chiar dacă nu este întotdeauna justificat tonul apocaliptic al unora din aceste declarații. Nu lipsesc însă nici aprecierile lucide care, pornind de la faptul că rezolvarea problemei rasiale în Statele Unite necesită eforturi îndelungate și susținute, subliniază totuși că aceste eforturi sînt realizabile și imperios necesare. „Statele Unite — scria o publicație de obicei favorabilă intereselor cercurilor conservatoare de afaceri, «Business Week» — trebuie să recunoască necesitatea reformelor sociale și economice pentru a rezolva o problemă dintre cele mai serioase".

Mircea IVĂNESCU

— *Hai împreună, poate e mai uşor!*
(Din **Die Welt**, Hamburg)

Corespondenţă din Helsinki

Ţările nordice în faţa „micii Europe"

Pentti Sorvali

La 1 ianuarie 1967, tarifele vamale la produse industriale între ţările A.E.L.S. au fost abolite. Acum însă, la şapte luni după intrarea în vigoare a acestei măsuri — unul din principalele obiective ale organizaţiei — mai mult de jumătate din membrii A.E.L.S. s-au declarat dispuşi să negocieze aderarea la Piaţa comună. Cererea oficială britanică a fost depusă în mai, dar intenţiile guvernului Wilson erau cunoscute din noiembrie anul trecut, adică dinainte de desfiinţarea tarifelor. Demersul danez a urmat la numai cîteva ore. Norvegia a urmat această cale săptămîna trecută, mai exact la 25 iulie, iar Suedia a hotărît să poarte negocieri cu C.E.E. la 28 iulie. Se conturează sfîrşitul confruntării între cele două grupări economice vest-europene, iar cei care au cerut admiterea în C.E.E. aplică, se pare, principiul „if you can't beat them, join them" (dacă nu-i poţi învinge, treci de partea lor).

A.E.L.S. a urmat, cronologic, Pieţei comune şi a încercat să-i fie replică. O replică mai puţin ambiţioasă în aspiraţiile economice şi fără obiectivele politice ale tratatului de la Roma, pe care, de altfel, cei şase nici nu le-au putut realiza. Dar în decursul anilor s-a dovedit, pe de o parte, că relaţiile economice depăşesc dimensiunile intracomunitare, pe de altă parte că Piaţa comună a reuşit să creeze un sistem de bariere vamale mai eficient decît acela al zonei liberului schimb.

Această stare de fapt este evidentă în cazul membrilor nordici ai A.E.L.S. (la cei trei candidaţi la C.E.E. adăugîndu-se Finlanda, care avea statutul de asociată). Ţările nordice sînt parteneri tradiţionali ai ţărilor Pieţei comune şi în ultimii zece ani volumul schimburilor comerciale în ambele direcţii a crescut constant. Trebuie remarcat însă că, fără excepţie, nordicii importă din C.E.E. mai mult decît exportă în această direcţie. Evident, barierele vamale ale Pieţei comune poartă răspunderea. Un om de afaceri suedez declara: „în timpul scurtei perioade în care discriminarea a influenţat cu toată rigoarea, noi am pierdut o mare parte din aceste pieţe şi în perspectivă se conturează pierderi tot mai mari". Această stare de lucruri este invocată ca un argument în favoarea aderării la C.E.E. — măsură care ar duce la depăşirea barierelor vamale. Un alt argument citat uneori în ţările nordice este intenţia considerată fermă a guvernului britanic de a obţine admiterea în „mica Europă", în care caz nordicii ar pierde pe cel mai important (ca pondere economică) dintre partenerii din A.E.L.S.

Există însă şi contraargumente de ordin economic, dar şi politic. Unele se referă la implicaţiile politice ale tratatului de la Roma, implicaţii care au determinat guvernul finlandez să nu urmeze orientarea spre C.E.E. a celorlalte ţări nordice, în timp ce guvernul suedez a specificat că nu intenţionează, prin apropierea de C.E.E., să aducă vreo atingere tradiţionalei sale politici de neutralitate. Tocmai din acest motiv, presa consideră, în general, că guvernul suedez îşi va preciza cererea în sensul unei asocieri fără clauze politice.

Dar principalul contraargument de ordin politic este altul. A fost formulat la Bruxelles, cu două săptămîni în urmă, de ministrul de externe francez Couve de Murville în faţa unui auditoriu (consiliul ministerial al C.E.E.) care se aştepta la argumentele franceze deja cunoscute împotriva candidaturii britanice. Poziţia franceză s-a dovedit a fi mai cuprinzătoare: acceptînd orice candidatură, toate candidaturile, vest-europene, Piaţa comună riscă să se confunde cu alianţa atlantică. În acest fel, Occidentul ar fi regrupat într-o organizaţie economică ce ar dubla pactul nord-atlantic, fenomen tinzînd să consolideze împărţirea Europei în blocuri. Diplomaţii prezenţi la Bruxelles au fost confruntaţi de partenerul francez cu un argument de o amploare nouă.

Fără îndoială, aceste consecinţe politice mai largi nu pot fi trecute cu vederea nici în capitalele nordice. De altfel, nici unul dintre guvernele care au iniţiat demersuri pe lîngă C.E.E. nu a întrunit un consens parlamentar unanim. Opoziţia există, şi ea propune cu insistenţă alternative care includ dezvoltarea relaţiilor economice între ţările nordice, utilizarea mai amplă a posibilităţilor de comerţ cu Europa răsăriteană şi extinderea legăturilor comerciale cu ţările în curs de dezvoltare.

Adepţii aderării la C.E.E. încearcă să prezinte această iniţiativă ca o etapă a evoluţiei spre o piaţă europeană tot mai largă, care ar ajunge în cele din urmă să cuprindă ansamblul continentului european. Dar această ipoteză este evident nerealistă. Negocierile se vor purta pe baza aceluiaşi tratat de la Roma, cu aceleaşi ambiţii politice, astfel încît Piaţa comună, chiar admiţînd noi membri vest-europeni, nu-şi va pierde caracterul de organizaţie economică închisă şi nu are cum să devină un teren al cooperării economice general-europene.

Preocuparea pentru dezvoltarea relaţiilor comerciale între toate ţările continentului, indiferent de deosebirile de sistem social, nu lipseşte, aşa cum s-a văzut, în ţările nordice. Ţările nordice au avut, în special în ultimii ani, experienţa dezvoltării fructuoase a cooperării economice cu ţările socialiste. Trăgînd concluziile acestei experienţe, ministrul de externe finlandez, Ahti Karjalainen, afirma într-un discurs ţinut recent la Stockholm: „Concentrarea atenţiei asupra asocierii Europei occidentale se datorează, probabil, în multe ţări, faptului că nu se cunosc acele posibilităţi importante pe care le oferă colaborarea economică mai largă între toate statele Europei, inclusiv ţările socialiste".

Argumente mergînd în acelaşi sens se fac auzite în toate capitalele nordice. Se pare că ele dispun de o rezervă de timp pentru a se impune, cu atît mai mult cu cît nici cei mai optimişti dintre adepţii aderării nu consideră că ea e realizabilă înainte de trecerea a doi sau trei ani. De fapt, argumentul că dificultăţile demersului britanic se datorează, între altele, neîncrederii celor şase faţă de un solicitant de talie prea mare ar putea apărea eronat atunci cînd accesul ţărilor nordice la „mica Europă" s-ar dovedi la fel de dificil.

Helsinki, iulie 1967

reflector

REȚEAUA MONDIALĂ TV

După cîțiva ani de studii și experiențe efectuate cu ajutorul sateliților de comunicații Telstar, Early Bird (S.U.A.) și Molnia (U.R.S.S.), anul viitor planeta noastră va avea două rețele mondiale de comunicații, destinate mai ales televiziunii. Rezultatul : în fiecare punct de pe glob vor putea fi recepționate „în direct" emisiunile oricărui post de emisiune TV din lume.

Proiectul american Intelsat-3, care va intra în exploatare în 1968, prevede plasarea pe orbite „staționare", la 36 000 km altitudine, a trei sateliți-releu de capacitate sporită ; împreună cu rețeaua de stații intermediare de pe sol, sistemul cuprinde în raza lui de acțiune, practic, toate regiunile locuite ale globului. Asemănător, ca structură, tot cu trei sateliți-releu „staționari", este și proiectul sovietic care, deși intrat în execuție ulterior, va începe să funcționeze înaintea lui Intelsat-3, probabli încă în acest an. Datorită puterii instalației de retransmisie a satelitului Molnia (de patru ori mai mare decît a lui Early Bird), rețeaua de stații intermediare de pe sol va necesita antene mai mici, mai ușor de realizat, ceea ce accelerează lucrările de construcție.

...METEOROLOGIE PRECISĂ : 1971

Parcă mai mult ca oricînd primăvara și vara au făcut anul acesta tot felul de surprize meteorologilor. Din Extremul Orient pînă în California, din Antarctica la Capul Bunei Speranțe — frigul, canicula și ploile vin aproape mereu invers decît spun pronosticurile. Meteorologii dau vina mai ales pe „Comportarea aberantă, în 1967, a unor principali curenți de mare altitudine". Cauzele fiind cunoscute, urmează, deci, să fie înlăturate. Dar aceasta nu se va putea întîmpla decît începînd din 1971, cînd stratosfera va fi împînzită de baloanele rătăcitoare, umplute cu heliu, lansate în cadrul programelor GHOST și EOLE. Echipate cu instalații miniaturale de radiogoniometrie, poziția lor exactă față de Soare va putea fi cunoscută în orice moment. Avînd o durată de funcționare de 1—5 ani, aceste sonde atmosferice în derivă vor fi repartizate, în număr suficient de mare, pe trei etaje : 5 900, 12 000 și 24 000 metri altitudine.

În deceniul viitor, buclucașii curenți vor fi supuși, astfel, unui marcaj de control riguros, iar meteorologii vor fi, poate, mai puțin derutați.

SOLUȚIA — METROUL

Pentru rezolvarea problemei circulației în marile orașe se pare că cea mai eficace soluție rămîne metroul. Specialiștii care o susțin dau un exemplu concludent : Parisul, care are 1 500 000 de autovehicule și 2 055 de km linii de metrou, se traversează, în orele de vîrf, în 60—70 de minute cu automobilul și în numai 20 de minute cu metroul. Cîteva din marile metropole ale lumii, convinse de eficacitatea sistemului de circulație subterană, au început, în ultima vreme, lucrări de extindere a liniilor de metrou (Moscova, Londra, Buenos Aires, Chicago). Parisul și New Yorkul se pregătesc să le urmeze exemplul.

Iată cîteva date interesante referitoare la metrourile din lume : Cele mai vechi linii : Istanbul (1876) ; Londra (1890) ; Budapesta (1895) ; Glasgow (1897). Cea mai scurtă rețea de metrou : Istanbul — 0,607 km. Cea mai mare rețea : New York — 380 km, urmată de Londra cu 348 km. Cei mai mulți călători transportați anual : New York — 1 360 000 000 ; Paris — 1 225 000 000 și Moscova — 1 100 000 000. Pe continente : Europa are 900 de km de căi și 4 100 000 000 de călători anual ; America — 539 de km și 2 000 000 000 de călători, iar Asia 106 km și 800 000 000 de călători.

CONGO: Noi dezvăluiri pe marginea „planului Kerelis"

Mercenarii se pregătesc de atac, înainte de revărsarea zorilor

La 29 iunie, Chombe, plecat cu un aero-taxi într-o „călătorie de afaceri", a aterizat forțat. În același timp, autoritățile din Congo (Kinshasa) au anunțat că au informații sigure despre declanșarea iminentă a unui complot antiguvernamental de proporții mari, cunoscut sub denumirea conspirativă de „planul Kerelis". Conceput și finanțat de Chombe, acest plan era urzit pe toată suprafața Republicii Congoleze și se bizuia, în special, pe insurecția unităților de mercenari și pe lansări de parașutiști.

Observatorii situației din Africa, făcînd o corelație între aterizarea forțată a lui Chombe și „planul Kerelis", se arătau, după primul moment de surprindere, destul de sceptici cu privire la reușita acestui plan, mai ales că cel puțin două elemente pledau împotriva lui : fusese descoperit la timp, iar suportul material îi dispăruse, în mare măsură, o dată cu scoaterea lui Chombe din scenă.

Cu toate acestea, în dimineața zilei de 5 iulie, „planul Kerelis", sau mai bine zis o variantă a lui, a intrat, brusc, în acțiune. Două unități de mercenari aflate în cantonament aproape de orașele Kisangani și Bukavu, unități considerate în serviciul guvernului și însărcinate să asigure ordinea, s-au răsculat și au pornit la atac împotriva unităților armatei naționale congoleze. Informațiile din zonele de luptă au fost confuze, timp de cîteva zile. Guvernul generalului Mobutu a luat măsuri extraordinare, pe plan intern, decretînd mobilizarea generală și pe plan internațional, depunînd o plîngere la Consiliul de Securitate.

În timp ce la New York se desfășurau dezbateri în căutarea unei concluzii, iar la Kinshasa operațiile de mobilizare erau accelerate, știrile de pe frontul de luptă de la Kisangani deveneau mai coerente : armata națională congoleză domina situația. Unitățile de mercenari, înfrînte, decimate, se retrăgeau spre frontiere, ducînd cu ele grupuri de ostatici. Răscoala fusese lichidată. „Planul Kerelis" înăbușit în embrion.

Abia după trei săptămîni de la începutul acestei acțiuni s-a putut afla, chiar din povestirile mercenarilor, cum s-au desfășurat ostilitățile. Semnalul de luptă a fost dat de „colonelul" Bob Denard, comandantul corpului de mercenari al cărui cartier se afla în apropiere de Kisangani. Biografia lui Denard este destul de cunoscută. În vîrstă de 38 de ani, fost caporal în infanteria marină, de meserie „războinic", el fusese angajat de Chombe în postul de șef al armatei katangheze. A luptat împotriva forțelor O.N.U., a fugit din Congo, s-a înapoiat, a intrat în serviciul guvernului și tocmai cînd se părea că începe o epocă de repaus, a pornit într-o nouă aventură sîn-

→

Autocamionul cu munițiile mercenarilor a fost pulverizat de un obuz bine ochit de tunarii congolezi

geroasă. Mai înainte, s-a înțeles cu colegul lui, Jean Schramm, alt „colonel" de mercenari, cu cartierul în orașul Bukavu. Rebeliunea trebuia să se declanșeze, simultan, în noaptea de 4 spre 5 iulie, la ora 3,30. Fusese aleasă această oră pentru că Denard se pretindea un bun cunoscător al băștinașilor congolezi. El credea a ști că aceștia, chiar cînd sînt adunați în tabere militare, se tem de duhurile nopții și refuză să lupte pe întuneric. Denard se bizuia, în al doilea rînd, pe puterea de foc a unității sale care, deși număra numai 50—60 de oameni, era dotată cu arme cu tragere rapidă, era îndelung antrenată și se deplasa în automobile blindate. Tabăra congoleză se afla la marginea orașului Kisangani, într-un loc numit Ketele, pe malul fluviului Congo : 1 400 de tineri din armata națională, comandați de colonelul Otshudi, relativ puțin antrenați, dotați cu arme obișnuite și cu vreo cîteva automobile.

Denard a încercat să manevreze în stil mare. El și-a convocat aliatul, pe Jean Schramm, la Kisangani, pentru ora H. Acesta a acceptat planul dar, din cauza unor dificultăți de transport, a ajuns la întîlnire cu 3 ore întîrziere. Atacul combinat al celor două unități de mercenari a început abia la ora 6,30. Se crede că santinelele taberei congoleze au semnalat, din vreme, mișcările de manevră ordonate de Bob Denard. Fapt este că în momentul cînd acesta a început atacul împotriva garnizoanei de la Ketele, soldații congolezi erau gata de apărare, pe poziții de tragere instalate pe malul opus al fluviului Congo. Îndată ce mercenarii au deschis focul, cu mitraliere grele, din autoblindate, soldații congolezi au ripostat cu tirul foarte eficace al cîtorva mortiere. După zece minute, soarta bătăliei era decisă. Mai mult de jumătate din mercenari fuseseră omorîți sau răniți, autoblindatele lor distruse. Un proiectil de mortier, bine ochit, lovind în plin camionul cu muniții de rezervă ale mercenarilor, a desăvîrșit acțiunea. Însuși Denard, rănit la cap de o schijă de obuz, a trebuit să se recunoască învins.

Comanda a trecut asupra lui Jean Schramm. Fiu al decanului corpului de avocați din Brugge, latifundiar în Congo altădată, acesta, dîndu-și seama că bătălia este pierdută, s-a desprins din luptă, dar timp de două zile a ținut orașul Kisangani sub teroarea armelor. Unitățile naționale congoleze nu au putut prelua controlul localității decît treptat. Schramm a evacuat pe Denard, reușind să-l transporte cu un avion furat pînă la Salisbury, în Rhodesia de sud, unde se află și acum, internat în spital, pe jumătate paralizat. Împreună cu el au mai fost evacuați 23 de mercenari, răniți mai grav. Cu restul trupei de aventurieri, Schramm a fugit din Kisangani, îmbarcat în 7 camioane furate de la o fabrică de bere. Direcția : Bukavu, orașul-grădină. Obiectivul : casele de fier ale Băncii Congoleze, pe care le-a deschis cu cartușe de dinamită și le-a golit. Apoi, a părăsit „cîmpul de bătălie", refugiindu-se, pe drumuri ocolite, undeva în regiunile păduroase din provincia Punia, în speranța că va putea continua rezistența armată.

Din „planul Kerelis" nu a rămas nimic. Pe urma acestei aventuri se pot face însă unele constatări semnificative. Replica fermă și bine organizată pe care au dat-o mercenarilor tinerele unități congoleze a stîrnit un profund interes. Ea este o nouă dovadă că poporul congolez a învățat, cu prețul atîtor suferințe, să-și apere drepturile, împotriva amestecului străin în treburile sale interne.

M. G.

Sion, capitala cantonului Valais.

În Valais, la răscrucea secolelor

Sanda Cristian

Elveția, placa turnantă a Europei ! O formulare ades folosită de cei ce o străbat, o formulă pe placul elvețienilor.

Îndeobște, zecile de mii de turiști care străbat Elveția se opresc mai întîi la Zürich, la Berna sau la Geneva. Sînt însă și alții, destul de mulți, care — dornici să cunoască mai îndeaproape viața și tradițiile helvetice — pornesc pe drumuri nu îndeajuns de cunoscute turismului internațional.

Jurămîntul — vechi de 700 de ani — al confederaților din primele trei cantoane îl înțelegi mai bine acolo unde bate inima Elveției, în Uri, în Schwitz, în poiana de la Rütli.

Puritatea aerului ca și a obiceiurilor, cerul mereu albastru, veselia oamenilor din sud te cuceresc de cum ai trecut culmile Ghothard-ului și pătrunzi în Ticino (Elveția italiană) sau printre neîntrecutele peisaje de dincolo de Grizoni, între Davos și Engadina, atît de măiestrit descrise de Thomas Mann în romanul „Muntele Vrăjit".

Dacă vrei să sari peste secole și să retrăiești obiceiuri străvechi, dacă vrei să cunoști o țară de harnici munteni, dacă vrei să cunoști țara de piatră din inima Alpilor și în același timp valea Ronului, atunci te îndrepți spre cantonul Valais, ca suprafață unul dintre cele mai întinse din Elveția.

Colonizat de romani înainte de anul 1, Valais, care își trage numele din limba latină, este valea de mai bine de 150 km pe care și-a făcut-o Ronul, în drumul pe care îl parcurge spre mare, înainte de a intra în Franța.

Prin așezarea ei geografică, prin lipsa unor căi de acces spre alte orizonturi, de secole, populația acestui ținut s-a ocupat numai cu creșterea vitelor și cultivarea pămîntului.

Evoluția economică a acestui canton a început doar după primul război mondial, o dată cu deschiderea celor două mari căi de acces : tunelul Lötschberg (care-l lega de Berna și Oberlandul bernez, ținut cu un potențial economic ridicat) și Simplon, drumul care a dat acces întregii Europe occidentale spre Italia.

Dar explozia economiei valezane s-a făcut între anii 50—60, culminînd — în 1965 — cu terminarea tunelului rutier Marele St. Bernard, care revarsă valurile de automobiliști în Italia sau din Italia spre pitorestele stațiuni valezane.

Principalii stîlpi pe care se sprijină economia sînt astăzi agricultura, industria și turismul. Dacă în trecut populația se ocupa exclusiv cu agricultura, astăzi raportul este complet răsturnat : 74 la sută din populația activă lucrează în industrie. Printr-o agricultură modernă, mecanizată, mii și mii de brațe de lucru s-au eliberat pentru industrie.

Totuși, agricultura a progresat. Pe de o parte, prin asanarea văii Ronului s-a creat o mare regiune pomicolă și de grădinărit. Un sistem temerar de irigație leagă cele 300 de canale, care aduc apa chiar din buza ghețarilor.

Dar principala sursă de venituri din agricultură o dau viile. Acest canton este în realitate cea mai întinsă vie a Elveției — 4 000 ha — și produce anual, în me-

die, 30—35 milioane litri de vin cu un bogat evantai de varietăți.

În crama cantonului Valais, unde am fost invitați la o degustare de vinuri — care s-a desfășurat după toate canoanele practicate și în cramele noastre — ne-a fost servit și Pinot-ul negru, mîndria cultivatorilor valezani.

Pe un teritoriu de 5 231 km² locuiește o populație de 178 000 locuitori, în timp ce în cantonul vecin, cantonul Berna, pe 6 887 km² locuiesc circa 850 000 locuitori. Dorința unei vieți mai bune, a unui nivel de trai mai ridicat, a dus la un moment dat la o părăsire, uneori în masă, a locurilor natale. Față de această situație, guvernul Confederației și guvernul cantonului au trecut la dezvoltarea industriei și turismului.

Principala ramură industrială este producerea energiei electrice, dar și unele complexe electro-metalurgice și electrochimice pentru modernizarea și dezvoltarea industriei. În subordonarea valezanilor stau miliardele de kilowați, energia barajelor care captează și domesticesc apa provenită din topirea ghețarilor de pe vîrfurile maiestuoase ale Alpilor.

Grandioase, barajele și hidrocentralele din Valais, culminînd cu barajul de la Grande-Dixence, stîrnesc admirația specialiștilor, a turiștilor și a iubitorilor de frumos, prin felul cum îmbină, umanizînd-o, sălbatica natură a Alpilor cu geniul creator al omului.

Valais-ul este țara Zermatt-ului — punctul 0 de la care a pornit alpinismul, este țara Cervin-ului și a lui Monte Rosa (țel suprem al marilor alpiniști ai lumii), regiune cu mari resurse turistice.

Dacă la începutul secolului, în satele de sub munți erau doar cîteva sute de paturi pentru innoptat, astăzi economia valezană dispune de 26 000 de paturi în hoteluri, pensiuni și moteluri și, datorită eforturilor propagandistice ale guvernului, turismul are continuu perspective de dezvoltare.

Iarna, pe pantele înzăpezite ale Cervin-ului, stațiunile celebre Craus, Montana, Saas-Fee, Verbier — avînd în centru, bineînțeles, Zermatt-ul — atrag, din an în an, un număr mai mare de sportivi.

La sfîrșit de săptămînă, trenurile cu cremalieră care urcă pe munte, autocarele, telecabinele, telefericele, skilifturile sînt asaltate de zeci de mii de turiști. Se apreciază că numai în Valais sînt 230 de agregate mecanice diferite pentru ascensiuni. Pe schiuri sau în automobile, turiștii străbat fără încetare acest ținut, pînă mai ieri „cel mai închis" dintre cantoanele elvețiene.

Unii localnici privesc cu îngrijorare contactul nemijlocit cu viața modernă, care ar altera continuu — susțin ei — peisajul, folclorul.

Sigur, ar fi regretabil ca folclorul specific valezan să fie contrafăcut și influențat. Cîntecele și dansurile aproape exclusiv dedicate cultivării viței de vie, portul pitoresc al fetelor și flăcăilor, defilările de măști, o veche artă de a lucra lemnul, sărbătorile folclorice tradiționale, implantate în natura încă sălbatică, îi farmecă pe turiști și, bineînțeles, rămîn unul din mijloacele principale de transmitere a dragostei de patrie.

Cît de stranie pare această regiune! Învecinată cu țări de veche tradiție culturală, ca Franța și Italia, Valais-ul s-a menținut în izolare și nici astăzi nu sînt rare cazurile ca în satele singuratice de munte să asiști la practici și mituri nealterate de sute de ani sau meșteșuguri străine încă de civilizația industrială. Printre artiștii autentici ai acestor regiuni este și un sculptor, țăran din locurile acelea, care studiază cu atenție rădăcinile sau unele ramuri de copaci pentru a sculpta din ele tradiționale măști de lemn. Cînd mi-a vorbit cu pasiune de arta lui, mi-a mărturisit cît de întristat este de faptul că meșteșugul se pierde și e înlocuit de procedee industriale. „Se pierde arta valezană!" — a oftat el cu năduf. De fapt, arta valezană e o creație semifolclorică, cu vechi tradiții autentice și pe care o admiri atît în unele creații picturale cît și în port, artizanat etc.

Pentru a nu se pierde legătura cu arta veche valezană, se organizează periodic manifestări artistice remarcabile. În anii trecuți am vizitat la Martigny, într-un cadru de o autenticitate bine găsită, o expoziție intitulată „Comorile de artă valezană", grupînd opere create pe acele meleaguri — obiecte de cult, bijuterii, pictură, sculptură, mobilă etc. — din epoca romană, evul mediu, secolele al XVII-lea și al XVIII-lea. Numeroase alte expoziții — „Artiști din Valais", „Artiști valezani contemporani" sau cea mai recentă, „Tendințe actuale", inaugurată vara aceasta la Sion — sînt manifestări culturale menite să ridice continuu nivelul cultural și artistic al acestei populații de munteni. Ca trăsătură fundamentală a pictorilor valezani este raritatea artei nonfigurative. O puternică influență a radiat Jean Lurçat, celebrul creator francez de tapiserii, care o vreme a locuit în Valais.

O trăsătură de unire între arta veche și cea contemporană este continuarea tradiționalei arte a vitrourilor, în aproape toate cantoanele Elveției. Dubla influență — romandă sau alemanică — este foarte ușor de perceput în Valais.

De-a lungul văii Ronului, pînă la Sion, întreaga structură a civilizației este latină (limba vorbită este franceza). Dincolo de Sion, limba vorbită de locuitori are puternice inflexiuni germane, ei înșiși intitulîndu-se nu valezani, ci velși. Această puternică influență datează încă din secolul al VI-lea, cînd, trecînd Alpii, în partea de nord a cantonului s-a statornicit o populație alemanică. Ciudat e faptul că sînt relativ puține așezări urbane. Venind dinspre lacul Leman te uimesc numeroasele castele fortificate — unele în ruină —, care atestă eroica luptă pentru libertate a valezanilor. Dar aceste așezări de strajă, singularizate, te fac să simți mai pregnant izolarea lor.

Castelul Aigle (vultur), de pildă, faimos în toată istoria Evului Mediu, astăzi este pașnic, înconjurat de un mic orășel și domină nu oști vijelioase, ci cornișe cultivate cu viță de vie. Faimos este și astăzi, dar pentru renumitul vin cu emblema „Aigle".

Străbătînd valea Ronului întîlnești orașele Martigny, St. Maurice etc. (care, de altfel, pînă la începutul secolului erau sate mai mari), în care populația vorbește limba franceză. Pînă la Sion, capitala cantonului, străjuită pe creste de cetăți de apărare, sînt de străbătut circa 80 de km. Acum, un drum modern te conduce spre fruntariile cantonului, dar și ale Elveției. De la Brique, fie că străbați Simplonul sau St. Bernard-ul, drumurile te conduc spre sud, dar dacă te îndrepți spre piscurile Alpilor și treci pasul Furka intri în cantonul Berna, care face parte din Elveția alemanică. În curînd, și spre această regiune, munții vor fi străpunși pentru a se crea un drum de acces direct între cantonul Valais și capitala Confederației.

La 1 august — sărbătoarea națională a Elveției — și valezanii, împreună cu tot poporul, au aprins ruguri mari pe munți, simbol al unității și dorinței de a păstra libertatea poporului și a țării, așa cum este înscris cu literă de foc în Jurămîntul Confederaților de acum 700 de ani.

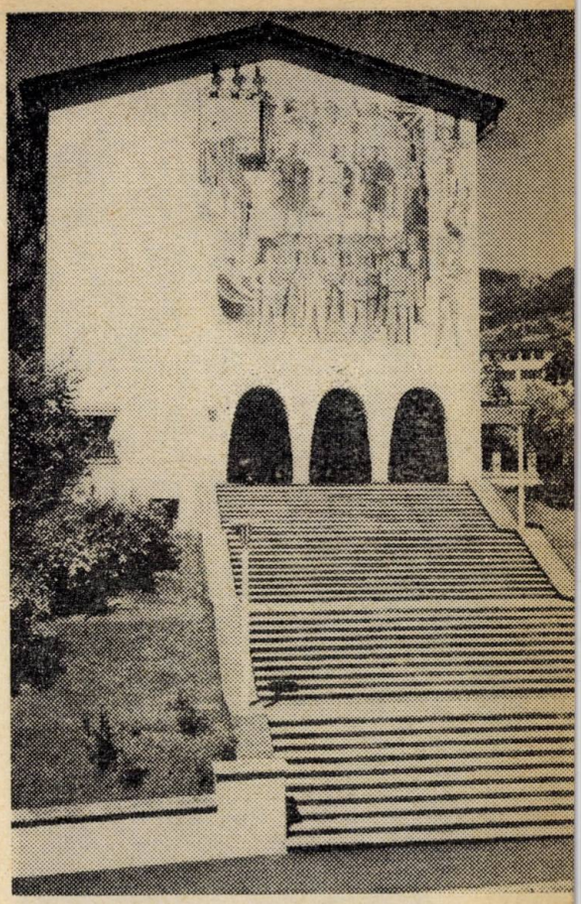

Arhiva federală din Schwyz, unul din cele trei cantoane care au semnat în anul 1291 pactul de constituire a statului elvețian

Barajul de la Grande Dixence, înalt de 284 m, și lacul de acumulare cu o capacitate de 400 milioane metri cubi

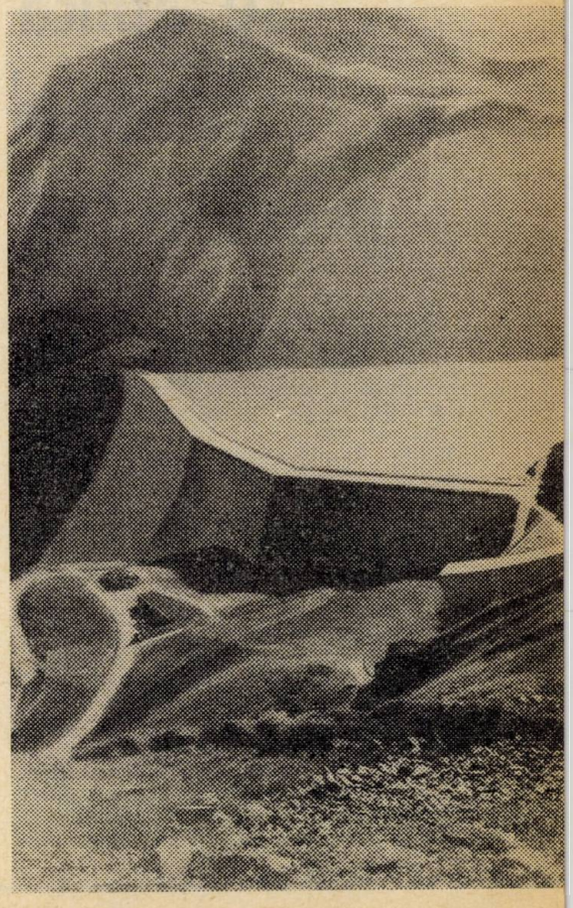

URUGUAY

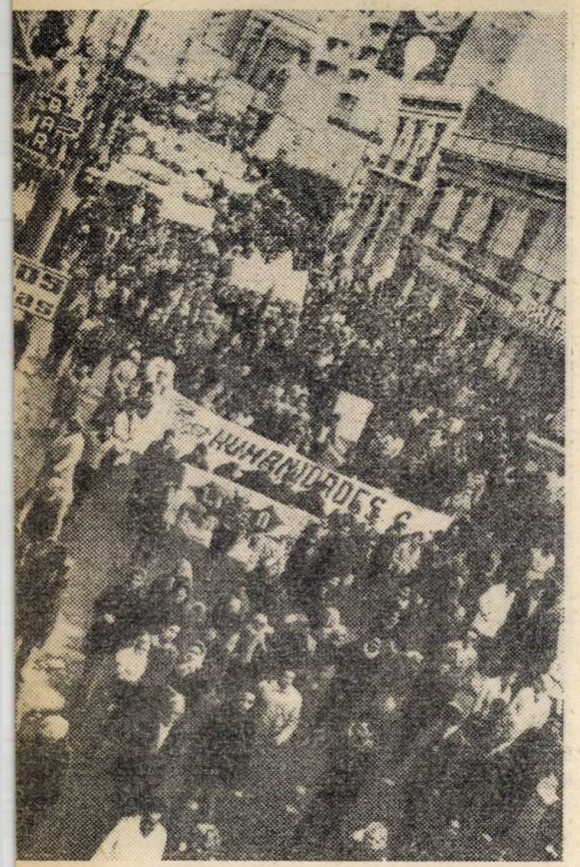

Montevideo. Mare manifestație populară în sprijinul revendicărilor politice și economice

Cum se aplică sistemul prezidențial

Demisia prezentată la 25 iunie președintelui Oscar Gestido, care este în același timp și șeful guvernului, de ministrul economiei și finanțelor, Carlos Vegh Garzon, urmată, la interval de o zi, de cea a lui Lacarte Muro și Hierro Gambardella, respectiv ministrul industriei și comerțului și ministrul agriculturii, a declanșat în Uruguay o gravă criză ministerială. După aprobarea — fără prea multe ezitări — a demisiilor de către președinte, în baza principiului că „în guvern nu trebuie să rămînă miniștrii care au adoptat atitudini de opoziție", a fost organizată o reuniune a conducerii partidului Colorado (de guvernămînt) în vederea găsirii „unei soluții rapide a crizei ministeriale". Ca urmare, trei membri ai partidului guvernamental (Amilcar Vasconcellos, Carlos Manini și Zelmar Michelini) au primit portofoliile rămase libere.

În presa latino-americană, criza ministerială din Uruguay a stîrnit nenumărate comentarii contradictorii. Dacă unii au recunoscut motivul principal — divergențele din partidul guvernamental cu privire la politica economică — cei mai mulți au încercat s-o explice prin „lipsa de acomodare" cu sistemul prezidențial care a înlocuit la 1 martie conducerea colegială, prin „debutul mai îndelungat" al noului regim.

Dar Uruguayul nu trăiește pentru prima dată experiența sistemului prezidențial. Cele două partide (Blanco și Colorado) care-și dispută supremația, dominînd pe rînd, de mai bine de un secol, viața politică uruguayană, și-au exercitat influența atît prin sistemul persoanei unice — prezidențial, cît și prin cel al Consiliului național format din nouă membri — colegial.

Cele două sisteme de guvernare au alternat în timp (s-a pornit inițial de la regimul de tip prezidențial) după cum, la un moment dat, s-a considerat dezavantajoasă conducerea printr-un președinte — ceea ce implicit stîrnea interminabile rivalități între partide în disputa pentru primordialitate, sau printr-un colegiu — instituție care nu reușea să unifice eforturile membrilor, făcînd necesară o centralizare mai eficace a puterii.

Prima constituție a țării, votată la 10 septembrie 1829, a inaugurat, ca în majoritatea țărilor Americii Latine, un regim de tip prezidențial. Era în 1917, cînd din inițiativa președintelui cu vederi progresiste, Battle y Ordonez, o nouă constituție instaura sistemul puterii executive colegiale, exercitată de un Consiliu național ; după o revenire la regimul prezidențial, în 1934, și din nou la cel colegial, în 1952, Uruguayul a ales la 27 februarie 1966 un președinte, Oscar Daniel Gestido, reprezentant al partidului Colorado.

Pînă iarna trecută, Uruguayul rămăsese singura țară de pe continent cu un alt tip de regim guvernamental decît cel existent în restul statelor latino-americane — sistemul prezidențial. În viața politică a diferitelor state de pe continent, președintele dispune de o întîietate și o pondere hotărîtoare, în vederea exercitării unei conduceri unitare și autoritare. Acest factor se datorește, într-o anumită măsură, prevederilor constituționale care oferă președintelui posibilitatea de a propune legi, precum și de a interveni asupra celor propuse de parlament. Constituțiile latino-americane prevăd posibilitatea ca președintele să opună veto-ul său unui capitol, articol sau chiar unui singur cuvînt dintr-un text de lege ; în felul acesta, parlamentele latino-americane sînt obligate să caute soluții care să fie acceptate de președinte.

Deosebirile de autoritate dintre președinții diferitelor state de pe continent rezultă în special din criteriul practic al raportului de forțe din parlament. În Mexic, partidul de guvernămînt (Partidul Revoluționar Instituțional) deține majoritatea de zeci de ani, ceea ce a dus la o extindere a puterii președinților, de asemenea membri ai P.R.I. În Chile, însă, președintele democrat-creștin Frei nu dispune de o majoritate constantă în Senat, care nu ezită să intre în conflict cu șeful statului, respingînd chiar legislația recomandată de acesta (este cunoscut refuzul parlamentului de a aproba călătoria lui Frei în Statele Unite, la începutul acestui an). Cît privește Uruguayul, președintele Gestido are majoritatea în parlament, dar supremația politică a partidului său nu este atît de necontestată ca în Mexic, de exemplu.

Sistemul colegial uruguayan instaurat de Constituția din 1952 — caracterizat ca fiind „pur", datorită absenței președintelui, spre deosebire de alte perioade de conducere colegială cînd exista și un președinte — acorda Consiliului național de guvernămînt dreptul de a exercita puterea executivă în stat prin intermediul celor nouă membri aleși pentru patru ani, prin vot direct. Dintre aceștia, șase aparțineau partidului majoritar, iar trei următorului partid în ordinea voturilor obținute în alegeri. Conducerea era preluată în fiecare an, prin rotație, de unul din primii patru membri aleși, fiind asistat de ceilalți opt, în calitate de miniștri de stat. Cît privește puterea legislativă, ea aparținea Adunării generale (Congresul) compusă din cele două Camere : reprezentanții și senatorii.

Încheind, la 1 martie 1967, o perioadă de 15 ani de guvernare pe baza sistemului colegial descris — de tip elvețian —, Uruguayul a trecut la adoptarea unui sistem de astădată inedit care întrunește caracteristicile regimurilor prezidențial și colegial.

Noul guvern funcționează pe baza unei strînse interdependențe a forurilor supreme. Deși, în calitate de șef al statului, este investit cu puteri considerabile, președintele trebuie să-și coordoneze activitatea atît cu Consiliul de Miniștri cît și cu parlamentul, al căror consimțămînt este indispensabil în anumite acțiuni capitale ale guvernului. De asemenea, parlamentul dispune de posibilitatea de a dizolva guvernul, dar la rîndul său poate fi dizolvat de președinte. Se păstrează, deci, în măsura în care hotărîrile se iau pe baza unei consultări tripartite, anumite reminiscențe ale vechiului sistem colegial.

Actuala structură politică uruguayană se caracterizează și prin aceea că președintele este liber să-și aleagă miniștrii, dar aceștia trebuie să obțină votul majorității Congresului. Posibila încercare a parlamentului de a zădărnici acțiunile guvernului este înlăturată de dreptul președintelui de a dizolva Camerele și de a opera alegeri noi.

Renunțarea la sistemul colegial a fost — așa cum s-a apreciat în presa uruguayană — rezultatul unui complex de inconveniente survenite în funcționarea lui, printre care lipsa de autoritate în exercitarea puterii sub efectul rivalităților dintre partide și persoane. Ea a constituit, în același timp, o măsură prevăzută să aducă schimbări în viața economică a statului, avînd în vedere deficiențele prin care a trecut Uruguayul în ultimii ani. Întoarcerea la sistemul prezidențial a coincis cu revenirea la putere a partidului Colorado, care, timp de 93 de ani, s-a aflat constant în fruntea vieții politice uruguayene. Numai în 1958, partidul Blanco reușise, în sfîrșit, să iasă învingător în lupta pentru supremație, pentru a

pierde din nou în alegerile din iarna aceasta. „Pe «los blancos» i-a costat incapacitatea de a stăvili inflația ; costul vieții crescuse cu 88 la sută în 1965 și cu 50 la sută în 1966". *(The Economist).*

Nu sînt singurele probleme lăsate spre rezolvare noului guvern. Șomajul (există aproximativ 150 000 de șomeri la o populație activă de 900 000 de persoane, dintre care cam un sfert sînt funcționari publici), volumul mare al datoriilor externe depășind capacitatea de plăți a țării, nivelul nesatisfăcător al tehnicii industriale, devalorizările succesive ale pesoului sînt cîteva din greutățile cărora Oscar Gestido trebuie să le facă față.

Cu prilejul celui de-al XIX-lea Congres al Partidului Comunist din Uruguay, secretarul său general, Rodney Arismendi, menționa că situația din Uruguay se caracterizează prin „ascuțirea tuturor contradicțiilor economice, sociale și politice".

Față de starea de lucruri din țară, reacția păturilor muncitorești n-a întîrziat să se manifeste : numai în anul 1966 s-au înregistrat 600 de greve, fără a mai adăuga la acestea cele ale profesorilor și învățătorilor.

După cîteva luni de la instalare, președintele Gestido pare decis să înfrunte piedicile : „Se impune de urgență o luptă susținută și curajoasă împotriva inflației în creștere", declara el într-un interviu, după preluarea postului de președinte. „Una din primele acțiuni întreprinse de guvern va fi reducerea datoriilor externe actuale care se ridică la aproape 500 de milioane de dolari, dintre care 80 de milioane cu plata în anul viitor". Stabilitatea economică, reforme agricole, reducerea șomajului, buna organizare a administrației publice sînt recunoscute ca alte obiective importante ale politicii sale.

Evitînd pronosticurile, rămîne de văzut care vor fi rezultatele concrete ale aplicării acestor principii. Deocamdată, măsurile guvernului în vederea redresării economiei au urmat calea tradițională. Fondul Monetar Internațional continuă să fie principalul furnizor al împrumuturilor, care de obicei se acordă însoțite de „recomandări" privind utilizarea lor. Adoptarea măsurilor de „austeritate" și, în primul rînd, reducerea salariilor au fost dezaprobate pînă la nivelul cel mai înalt. Printre altele, cei trei foști miniștri susțin o politică economică independentă de organismele financiare internaționale și renunțarea la „cota de sacrificiu din partea colectivității", recomandată de Gestido. Reuniunea conducătorilor partidului Colorado, organizată pentru rezolvarea crizei ministeriale, a cerut președintelui prezentarea politicii economice pe care guvernul își propune s-o aplice.

Schimbarea formei de guvernămînt — se subliniază în comentariile multor ziare — nu este suficientă pentru îmbunătățirea situației economice a țării. Măsurile luate în ultimii ani cu scopul redresării economiei naționale nu au dat rezultatele așteptate, pentru că „nu s-a luat răul de la rădăcină", au susținut cele două partide principale (Blanco și Colorado), acuzînd sistemul colegial de „incapacitate în găsirea soluțiilor". Rămîne de dovedit eficacitatea regimului prezidențial inaugurat la 1 martie.

Anca VOICAN

W. Brandt despre dialogul între statele europene

La sfîrșitul săptămînii trecute, vicecancelarul și ministrul de externe vest-german, Willy Brandt, a acordat un interviu săptămînalului „Welt am Sonntag". Răspunzînd la o întrebare referitoare la vizita sa în România, el a arătat că prin aceasta „va fi continuat dialogul între state cu orînduiri sociale diferite, necesar Europei. Între România și Republica Federală a Germaniei există interese comune. În privința aceasta, a subliniat el, nu mă refer numai la comerț". Dezvoltînd această idee, Willy Brandt a afirmat că „ambele țări sînt unanime în părerea că în Europa trebuie să se creeze noi forme de colaborare, pentru a se putea asigura o pace trainică. Guvernul federal nu este interesat în formarea unor fronturi noi, ci în ajungerea, printr-o muncă practică de zi cu zi, la relații rezonabile cu toate popoarele Europei răsăritene. În această muncă trebuie văzute limitele, dar nu numai limitele. Există sfere largi în care prin muncă plină de răbdare este posibilă o înțelegere. A face progrese în aceste sfere este țelul călătoriei mele".

În continuare, ministrul federal și-a exprimat părerea că în relațiile dintre guvernul vest-german și țările socialiste ar putea fi aplicate următoarele principii : „Nu urmărim sarcini misionare, ci progrese practice. Obligațiile politice, economice și militare ale celuilalt sînt respectate. Cele două părți lasă la o parte toate contradicțiile fictive sau reale și se înțeleg asupra acelor probleme în care au interese identice sau asemănătoare. Se renunță la un ton răutăcios sau calomnios în relațiile reciproce". Aceste patru principii — este de părere Willy Brandt — „pot constitui un factor important în crearea unei baze pentru relații rezonabile (în Europa)".

Referindu-se la propunerea secretarului general al C.C. al P.C.R., Nicolae Ceaușescu, de dizolvare a N.A.T.O. și a Tratatului de la Varșovia, Willy Brandt a arătat că este „interesat să afle din partea interlocutorului său român mai multe amănunte în legătură cu această problemă". „Concepția noastră — a afirmat ministrul de externe vest-german — este că în desfășurarea politicii de destindere ar fi bine să se ajungă la o punere în concordanță a intereselor între alianțele din Est și Vest, precum și, în cele din urmă, la un mod de colaborare". Precizînd această idee, Willy Brandt a declarat : „Nu sînt de părere că problema înlocuirii sistemelor de alianță este actuală. Eu pornesc în orice caz de la punctul de vedere că N.A.T.O. va continua să existe și va trebui să se adapteze noilor evoluții. Este desigur bine ca în cadrul alianței, precum și între cele două alianțe, să se cugete asupra unei viitoare ordini a păcii în Europa. Noi vom depune eforturi pentru a aduce contribuții proprii constructive".

Răspunzînd unei întrebări privind stadiul relațiilor dintre S.U.A. și Republica federală, Willy Brandt a arătat că „relațiile americano-vest-germane nu au nevoie să fie restabilite, deoarece ele nu au fost puse sub semnul întrebării. Relațiile între cele două guverne sînt bune — mai bune decît în unele perioade din trecut. Între America și R.F.G. există o identitate amplă nu numai de interese, ci și de convingeri. S.U.A. știu că Republica Federală a Germaniei este un partener și aliat sigur. Noi, la rîndul nostru, știm că o strînsă legătură cu S.U.A. este în interesul vital al Republicii Federale a Germaniei". Willy Brandt a ținut însă să precizeze că „pe fundalul legăturii reciproce" pot exista „divergențe și neînțelegeri ocazionale". „Noi, cei din R.F.G. — a declarat el — nu ne explicăm întotdeauna în mod suficient de clar faptul că S.U.A. au obligații în Europa și Asia, ba chiar obligații în întreaga lume. În S.U.A. poate nu se vede întotdeauna ce decurge din problemele și interesele specific europene".

Referindu-se la relațiile cu Cehoslovacia, ministrul de externe vest-german și-a exprimat speranța într-o încheiere pozitivă a tratativelor economice de la Praga.

Ministrul educației publice mexicane, Augustin Yanez, vizitează expoziția română de la Ciudad de Mexico

BUNĂ DIMINEAȚA, SICILIA!

Ion Mărgineanu

„Cangurul albastru", motonava modernă ce leagă Italia continentală de Sicilia, se desprinde de rada portului Napoli în amurg, alunecînd ușor pe lîngă musafirul nepoftit ce tulbură cu prezența-i farmecul nopților napolitane : portavionul sumbru purtînd pe vîrful catargului drapelul flotei a VI-a americane.

După noaptea petrecută pe balansoarul valurilor, răsăritul îți ciocăne la hubloul cabinei anunțîndu-te : pămînt ! În zare, se creionează contururile celei mai mari insule a Mediteranei, Sicilia. Conca d'Oro, sau Scoica de aur cum este numit metaforic golful cu apele de un albastru ireal își deschide cochilia, înfățișîndu-ți perla Siciliei — Palermo, această poartă de intrare în istorie și în contemporaneitate, în legendă și în realități învăluite în lumină și umbre.

Cred că puține sînt meleagurile care să fi atras cu forța unui magnet, de-a lungul vremii, atîția cuceritori, cum i-a fost dat să aibă parte de ei, Siciliei. Pe aici s-au perindat fenicieni și greci, cartaginezi și romani, arabi și conchistadori spanioli ; despre trecerea lor grăiesc astăzi temple și cetăți, basilici și nepieritoare opere de artă pe care insula le conservă, ca într-un uriaș muzeu în aer liber, oferindu-le cu generozitate admirației fluxului continuu al turiștilor. La Palermo și Gela, la Agrigento și Segesta totul evocă emoționant și măreț scurgerea veacurilor, tu, călătorul, răsfoind parcă la tot pasul file din marele letopiseț. Venit de pe continent, familiarizat cît de cît cu tradiția și cultura Italiei, rămîi totuși descumpănit, trezindu-te deodată pe cu totul alte coordonate, trasate nu numai pe harta cartografilor ci și în viața oamenilor din Sicilia, în realitățile acestei insule. E drept, au trecut 107 ani de cînd ea a revenit la sînul patriei mumă, de cînd cei „o mie" de glorioși ostași în frunte cu Garibaldi au ridicat la luptă poporul, pentru cucerirea independenței. Dar secolul scurs în clepsidra timpului păstrează pînă în zilele noastre imagini și obiceiuri de altă dată, peste care se suprapun chipuri și realități contemporane, mărturii ale acestui veac.

Alegerile administrative din luna iunie care au adus în fața urnelor milioane de sicilieni au scos la iveală multe din lucrurile bune înfăptuite pe pămîntul insulei dar și anomalii care țin de viața politică, de mașinațiunile marilor bogătași și, în ultimă instanță, ale Mafiei, acest cancer ce roade încă trupul viguros al Siciliei. Putea fi oare trecută cu vederea — și despre ea au vorbit reprezentanții partidelor coaliției de centru-stînga — marea și răsunătoarea afacere de la Agrigento ? În frumosul oraș al templelor antice, s-au prăbușit în vara lui 1966 numeroase clădiri înălțate de antreprenorii veroși pe un sol șubred, subminat de ape freatice. După cum nu putea fi uitat nici scandalul privind Banca Siciliei, ale cărei fonduri însemnate au fost risipite în afaceri suspecte.

Am avut prilejul în repetate rînduri să colind meleagurile pline de farmec, de poezie dar și de o sobrietate vecină uneori cu tristețea, ale însoritei Sicilii. Și de fiecare dată, am avut revelația primei întîlniri, locurile văzute dezvăluindu-mi mereu alt chip : fie că admiram noul peisaj industrial, înscris spectaculos și panoramic pe locuri unde pînă în urmă numai cu un deceniu nu era nimic, fie că îmi desfătam privirile cu nesfîrșita întindere a livezilor de portocali, ori băteam cărările de munte spre crestetul fumegînd al vulcanului Etna.

Mereu îmi reveneau în amintire versurile poetului Salvatore Quasimodo, laureat al premiului Nobel, închinate sudului fierbinte :

„...marea, gravul ghioc
în care se aud suflînd păstorii Siciliei,
Cîntecul stins al carelor legănate
pe drumuri
pe unde roșcovul freamătă-n
aburul miriștei !"

În decorul străvechi, omul zilelor noastre a sădit brazii de argint ai rafinăriei de la Milazzo, ce înaintează în largul mării ca un transatlantic arborînd marele pavoaz, iar în vecinătatea țărmului unde se văd încă vestigiile termelor Himmerenses, cîntate odinioară de Pindar, se ridică stîlpii liniei de înaltă tensiune ai centralei termoelectrice ce revarsă peste pămîntul insulei, în fiecare an, o energie de sute de mii de kW.

Mediterana scaldă vastul golf al Gelei, căutînd parcă să îmbrățișeze cu apele-i de azur orașul, care constituie unul din centrele cele mai vechi ale Siciliei. Nu departe de faimoasele fortificații grecești, datînd din secolul IV înaintea erei noastre, unice în lume pentru măreția lor și pentru gradul de conservare, se înalță turlele semețe ale sondelor. Descoperirea „aurului negru" a schimbat și fața ora-

Străduțe pe care soarele e musafir rar...

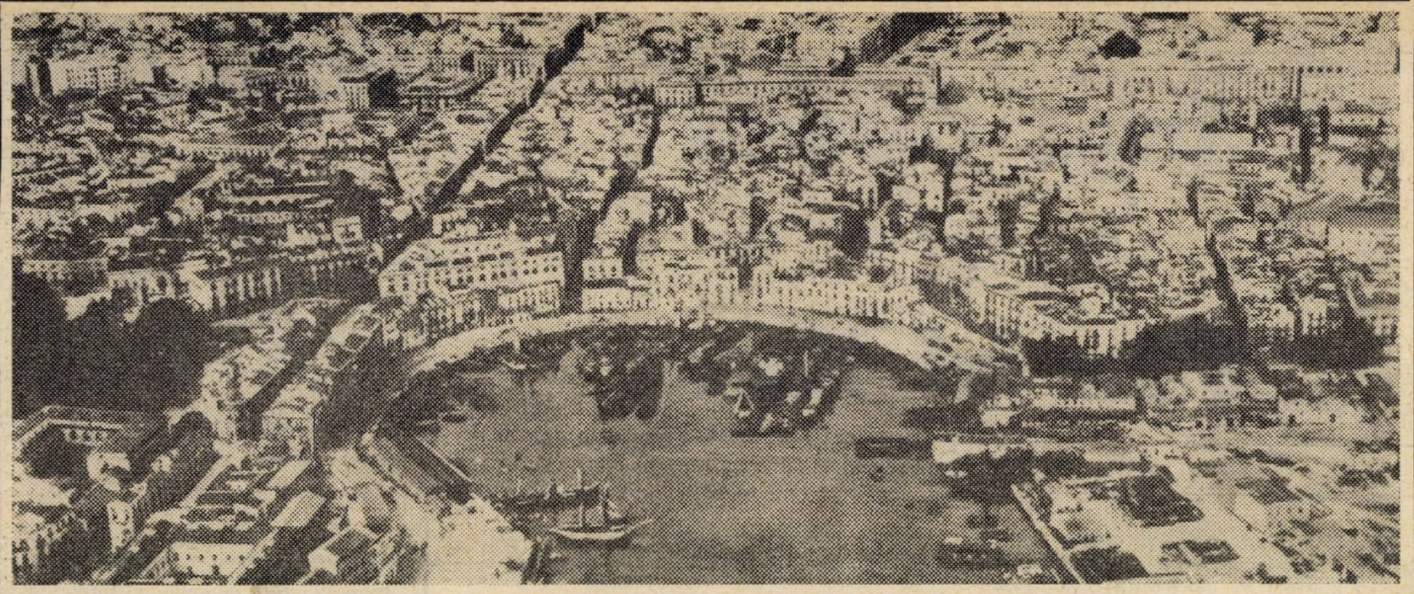

Palermo : pitorescul panoramei aeriene

șului, structura sa social-economică. Faptul că aici au fost construite o mare rafinărie, o centrală termoelectrică și o întreprindere pentru producția maselor plastice, a contribuit într-o oarecare măsură la stăvilirea emigrației populației din această zonă spre „triunghiul" industrial din nordul Italiei.

Soarele sudului arde puternic și doar vîntul ce suflă dinspre mare mai răcorește obrazul încins al Siracuzei. Cai somnolenți, împodobiți cu pampoane multicolore stau la umbra palmierilor ori a uriașilor cactuși prăfuiți, stăpînii lor invitîndu-te gălăgios să urci în „carozzela", pitorească birjă siciliană. Antica așezare care a cunoscut cuceririle Atenei și Cartaginei, și al cărei nume este legat de cel al lui Arhimede, îți oferă la tot pasul frumuseți de neuitat : de la templul doric ridicat în cinstea zeiței Minerva la Foro Siracusano, de la minunatul teatru grec unde au răsunat cîndva replicile pieselor lui Eschyl, la impunătorul Dom ridicat în secolul al VII-lea. Toate aceste comori ale arhitecturii și culturii milenare stîrnesc pe bună dreptate admirația. Simțămîntul acesta îl trăiești de altfel și la Messina, poarta Siciliei, și la Acireale ori la Segesta. Iar la Palermo, capitala insulei, un adevărat oraș-muzeu, istoria o simți, o vezi pretutindeni. Aici am trăit clipe de adîncă emoție, oprindu-mă în fața plăcii comemorative prinse pe un zid de casă veche. În fostul hotel de pe via Butera nr. 24, marele nostru Bălcescu, exilat departe de țărmul natal, a închis ochii cu gîndul la țara sa, la poporul său. Nu departe, în parcul năpădit de magnolii, se află și bustul de marmură al lui Bălcescu, într-o simbolică vecinătate cu Garibaldi.

Asemenea marilor așezări italiene, Palermo prezintă îngemănarea dintre pitoresc și contrast. Căci dincolo de frumusețile de netăgăduit, de aspectul modern al bulevardelor centrale, se ramifică acele străduțe înguste, cu case scunde unde lumina soarelui e un musafir rar.

Nu poți vorbi despre Sicilia fără o referire însă la cel puțin două probleme de o mare importanță pentru viața locuitorilor săi : mă refer la situația țărănimii și la fenomenul Mafiei. Desigur, astăzi nu mai există pe insulă marile latifundii despre care scria Lampedusa în „Ghepardul" ; zeci de mii de familii au primit pămînt în urma reformei agrare. Aceasta nu înseamnă însă că a fost înlăturată acea instituție medievală a dijmei. Sub măslinii sudului nu-i pace și în fiecare an au loc mari demonstrații ale țăranilor care cer dreptate socială. Ei sînt încă supuși exploatării, sînt adevărați sclavi ai naturii deoarece apa pentru irigații este în mîna celor bogați iar clima secetoasă nu aduce prea multe ploi.

În ceea ce privește Mafia, spectrul ei întunecă și astăzi cerul însorit al Siciliei. Membrii acestei organizații, veche de peste o sută de ani, nu sînt simpli răufăcători cum s-ar putea înțelege la prima vedere, ci oameni cu vaste relații, care intervin activ nu numai în viața socială și economică, dar și în cea politică.

Ziarele au anunțat nu de mult că Danilo Dolci, cunoscutul scriitor progresist, un luptător înflăcărat împotriva Mafiei, a fost condamnat de un tribunal pentru acuzațiile găsite... „neîntemeiate" aduse Mafiei.

Am avut prilejul să stau de vorbă cu autorul „Anchetei la Palermo", cunoscută și cititorilor de la noi, în casa sa modestă de la Partinico, o așezare aflată la 60 de km de Palermo. Danilo Dolci îmi povestea cît de puternice sînt legăturile mafioților care nu ezită să intervină direct pînă și în alegeri, impunîndu-și candidații care-i susțin.

Membrii Mafiei s-au infiltrat în bănci, în consiliile comunale și municipale, în construcții și în agricultură. De altfel, însăși magistratura siciliană și-a declarat propria neputință în fața Mafiei, concide Dolci, arătîndu-mi și un articol publicat în săptămînalul „l'Espresso", intitulat „Marii protectori", în care sînt citate nume ale sprijinitorilor acestei organizații.

Eram pe pămîntul Siciliei cînd încă nu se stinseseră ecourile întîmplării de la Palomares unde un avion american „pierduse" o bombă atomică, readucerea ei la suprafață din adîncul apelor spaniole necesitînd încercări dramatice. Și iată că povestea s-a repetat. E drept, de data aceasta oficialitățile de la baza navală a N.A.T.O. de la Augusta s-au grăbit să precizeze că nu este vorba decît de niște nevinovate bombițe cu încărcătură fumigenă, destinate să marcheze precizia tirului. Dar faptele rămîn fapte, stîrnind panică și îngrijorare profundă în rîndurile populației siciliene care, dincolo de această perdea de fum pe care o constituiau asigurările oficiale, nu putea să nu-și manifeste neliniștea, știind că frumoasa insulă din Mediterana este așezată pe un adevărat butoi cu pulbere.

Faptele s-au petrecut astfel. Un avion purtînd insemnele Statelor Unite, și care participa la un exercițiu combinat al forțelor N.A.T.O., a scăpat din „greșeală", cum au afirmat cercurile oficiale, trei bombe pe pămînturile țăranului Giovanni Gradante din zona Porto Palo, nu departe de antica așezare a Siracuzei. Întîmplarea face ca exact în vara anului trecut, două incidente similare să se fi petrecut tot pe cîmpul acoperit cu semănături al țăranului sicilian. De îndată ce s-a aflat de bombele plantate în lanurile din Porto Palo, zeci de carabinieri și de militari americani au început o adevărată vînătoare în căutarea lor. Totul a fost răscolit cu minuțiozitate și în cel mai mare secret pentru a nu alarma populația. După îndelungi căutări două dintre bombe au fost găsite. În schimb cea de a treia parcă a intrat în pămînt. Din fericire, nici una dintre bombe nu a provocat daune, așa cum s-a întîmplat în urmă cu opt luni, cînd un asemenea „dar" picat din cer a distrus casa unui țăran.

Cerul însorit al Siciliei este brăzdat zilnic de avioanele de luptă ale N.A.T.O., insula este acoperită de o întreagă rețea de baze navale și aeriene, de depozite și muniții.

Liniștea Siciliei este tulburată așadar de un adevărat arsenal de război, împotriva căruia oamenii de toate convingerile politice și religioase își manifestă indignarea. Zeci de mii de cetățeni au manifestat la porțile bazei N.A.T.O. de la Augusta, cerînd îndepărtarea ei de pe pămînturile Italiei precum și transformarea Mediteranei într-o zonă denuclearizată. Și chiar dacă bombele pierdute la Porto Palo nu conțineau exploziv ci numai o simplă încărcătură fumigenă, faptul în sine nu schimbă cu nimic datele problemei. Pentru populația Siciliei muncitoare, iubitoare de pace și liniște, prezența bazelor N.A.T.O. și a bombardierelor americane nu este liniștitoare. Ci dimpotrivă.

...Sicilia, cu trecutu-i glorios, cu vestigiile sale milenare care i-au dus faima în întreaga lume, cu oamenii săi harnici și dîrji a început să-și lepede „pantofii de cenușăreasă", să se bucure de începutul transformărilor înnoitoare. Trezită din somnul său adînc, ea pășește curajos înainte pe drumul unei vieți noi.

Bună dimineața, Sicilia !

Corespondenţă din Ciudad de Mexico

După Caracas şi Vina del Mar...

Luis Suárez

Problemele dezvoltării economice în ţările latino-americane prilejuiesc ample dezbateri şi confruntări de opinii. În ultimele săptămîni, aceste dezbateri au în centrul lor concluziile care se desprind din două reuniuni cu caracter economic care au avut loc recent. Este vorba de conferinţa Comisiei economice a O.N.U. pentru America Latină (C.E.P.A.L.), de la Caracas, şi de sesiunea Consiliului economic şi social interamerican (C.I.E.S.) — care s-a ţinut la Viña del Mar, în Chile. La ambele reuniuni s-a constatat cu amărăciune că soluţiile preconizate pentru dezvoltarea economică în cadrul „Alianţei pentru progres" s-au dovedit a fi doar panacee.

În acelaşi timp, la cele două conferinţe s-au făcut simţite eforturile ţărilor latino-americane de a căuta soluţii realiste pentru marile dificultăţi economice pe care le întîmpină. S-au afirmat, astfel, proiectele în vederea creşterii exporturilor la principalele produse, ceea ce ar putea duce la diversificarea schimburilor economice ; se constată necesitatea valorificării resurselor proprii, foarte mari, pe calea industrializării, în scopul dezvoltării economiei naţionale, la care aspiră popoarele latino-americane.

Precedată de reuniunea şefilor de state de la Punta del Este (Uruguay, 12—14 aprilie), conferinţa C.E.P.A.L. a estompat întrucîtva panorama optimistă artificială a întîlnirii la înalt nivel. La Caracas, nu s-a descifrat nici un remediu care să permită modificarea situaţiei economice prin hotărîrile Conferinţei de la Punta del Este. Mexicanul Carlos Quintana, secretarul executiv al C.E.P.A.L., a sintetizat situaţia în următorii termeni : „În 1966, pentru multe ţări ale continentului nostru nu au existat condiţii propice dezvoltării lor economice. O nouă recesiune în ritmul de creştere a economiei a risipit speranţele puse într-o dezvoltare mulţumitoare, speranţă care apăruse o dată cu condiţiile oarecum favorabile din ultimii doi ani". La rîndul său, preşedintele delegaţiei Mexicului la reuniunea C.E.P.A.L., Placido Garcia Reynoso, şi-a exprimat opinia că fenomenele de stagnare înregistrate — care se reflectă şi în reducerea participării latino-americane la importurile S.U.A. — „relevă în bună măsură efectele negative ale politicii comerciale nord-americane faţă de exporturile din America Latină ; este o situaţie care îndreptăţeşte adoptarea unor măsuri de urgenţă. Aceste măsuri ar corespunde şi unor promisiuni anterioare ale S.U.A., nerespectate". (Contrar promisiunii de a-şi lărgi piaţa pentru produsele latino-americane, S.U.A. au restrîns importurile din America Latină — n.r.) În acelaşi timp, Garcia Reynoso a arătat, citînd referatul C.E.P.A.L., că profiturile întreprinderilor străine, care reprezentau în 1960 mai mult de 900 milioane de dolari, au ajuns, în 1966, la 1 600 milioane. Numai dobînzile la împrumuturile externe ale ţărilor latino-americane au crescut, în aceeaşi perioadă, de la 280 milioane de dolari la 570 milioane.

În acest context au avut loc, la Viña del Mar, reuniunea C.I.E.S. şi şedinţa Comitetului interamerican al Alianţei pentru progres. Unul din referatele prezentate la Viña del Mar — „Evoluţia recentă a economiei Americii Latine" — semnala că, în 1966, ritmul de creştere a produsului intern brut al Americii Latine a scăzut mult faţă de cel înregistrat în anii 1964 şi 1965. Reducerea se atribuie, în mare măsură, evoluţiei defavorabile a producţiei în Argentina şi Brazilia (cele două ţări realizează aproximativ 45 la sută din producţia continentală), dar fapt este că şi alte ţări au înregistrat regrese mari.

Regresul coincide cu scăderea însemnată a activităţii industriale în numeroase ţări latino-americane. Excepţie fac puţine ţări, printre ele şi Mexicul, care, în 1966, a înregistrat un ritm de creştere dinamic. În ceea ce priveşte agricultura, se constată, de asemenea, un ritm scăzut, mai ales datorită reducerii producţiei de fasole, cartofi, manioc, zahăr, cafea, cacao, bumbac şi tutun.

Ce va aduce viitorul ? Aşa cum semnalam la început, multe speranţe sînt legate de promovarea în condiţii mai bune a exporturilor. Dar miniştrii economiilor ţărilor latino-americane au depus mai multe eforturi în vederea formării pieţei comune latino-americane care, prin conceptul unei integrări economice dominate de S.U.A., constituie mai degrabă o variantă a „Alianţei pentru progres".

Noi comisii, întîlniri şi instituţii s-au anunţat la Viña del Mar : un centru interamerican de promovare a exporturilor ; o întîlnire la Rio de Janeiro pentru septembrie viitor asupra modului de finanţare a procesului de integrare economică ; convocarea celei de-a 6-a conferinţe interamericane în problemele agriculturii (1968) şi trimiterea de delegaţii comerciale în Europa.

Se discută mult în America Latină despre eficienţa unora din măsurile preconizate şi inconsistenţa altora. Domină însă părerea realistă că, pînă la urmă, rezultatele vor depinde de modul în care fiecare ţară latino-americană va reuşi să dureze o economie care să asigure suveranitatea ei asupra utilizării marilor bogăţii naţionale şi folosirea lor corespunzător cu necesităţile dezvoltării.

Ciudad de Mexico, 31 iulie

reflector

O IMPORTANTĂ COLECŢIE ROMÂNEASCĂ

La Muzeul de instrumente muzicale al Conservatorului din Bruxelles, ce reuneşte în prezent peste 4 500 de instrumente diferite, din toate timpurile şi aparţinînd tuturor şcolilor şi tradiţiilor muzicale, sînt deschise în prezent două săli de expunere ce etalează treizeci şi patru de instrumente muzicale tipic româneşti, oferite muzeului de către Institutul român pentru relaţii culturale cu străinătatea.

Înainte ca aceste recente achiziţii să-şi ocupe locul definitiv în contextul muzeului, ele sînt în aşa fel prezentate încît publicul să le poată admira alături de încîntătoare ţesături româneşti, scoarţe şi lucrări de ceramică ţărănească şi într-o ambianţă muzicală adecvată, care permite audierea sunetelor melodioase ale fluierelor şi ţambalelor, buciumelor, cimpoaielor, cobzei şi naiului, ce animă şi încîntă sărbătorile ţăranului român.

Expoziţia este deosebit de interesantă, iar fondul sonor — bine adaptat — ne îngăduie să cunoaştem unele din cele mai bune ansambluri populare româneşti.

Ea rămîne deschisă pînă la 31 august.

Nicole FLAMENT

Bruxelles, 25 iulie

Köln-Braunschweig-Bochum ARTA DECORATIVĂ ROMÂNEASCĂ

Tapiserii, lucrări din ceramică şi sticlă ale unui important grup de artişti români au făcut în ultimele luni obiectul unor elogioase aprecieri ale iubitorilor de artă şi criticii din R. F. a Germaniei. Între expozanţi, publicul a putut recunoaşte pe Ion Nicodim şi Aurelia Ghiaţă, Graziela Stoichiţă, Patriciu Mateescu şi Geta Brătescu, Pavel Codiţă, Mimi Podeanu şi Simona Vasiliu-Chintilă.

Iată cîteva extrase din presă :

„Muzeul de artă din Köln ne prezintă pentru prima dată artă decorativă românească, după o serie de expoziţii de tapiserie germană, finlandeză, franceză şi poloneză.

Arta universală şi arta populară românească se întîlnesc aici în lucrări originale şi pline de bun gust. Expoziţia de tapiserie este fericit completată cu o serie de frumoase lucrări de sticlă şi ceramică". (Kölner-Stadt-Anzeiger)

„Scoarţele româneşti contemporane îşi au rădăcinile în vechea artă populară... În ceramică şi sticlă, formele sînt îndrăzneţe". (Kölnische Rundschau)

„Publicul vest-german e întîmpinat aici de creaţii remarcabile, cu frumoase variaţii ale desenului ornamental... coloritul e remarcabil. Iubitorii de frumos au numai de cîştigat vizitînd expoziţia deschisă la Muzeul de Stat din Braunschweig"... (Braunschweiger Zeitung).

„...Artiştii din România au atins în domeniul tapiseriei un nivel care depăşeşte cu mult realizările obişnuite ale artei decorative ; vizitatorii expoziţiei se pot convinge de acest lucru. Un simţ subtil pentru culori şi forme caracterizează pe fiecare din expozanţi, iar lucrările prezentate sînt cu mult mai mult decît imitarea sau redescoperirea unor vechi modele... Artiştii români au o concepţie estetică modernă..." (Neue Rhoen Zeitung).

CĂILE FERATE EUROPENE

În întreaga Europă se află astăzi în exploatare 402 000 de km de căi ferate. În ultimii zece ani cifra aceasta s-a mentinut aproape constantă (405 000 km în 1955). Din cele 26 de ţări cuprinse în bilanţul pe care-l publică „Revue Générale des Chemins de fer" primele sînt : U.R.S.S. cu 130 500 de km ; Franţa — 37 900 km ; R.F.G. — 30 433 km ; Polonia — 26 862 km şi Anglia — 24 012 km. România se află pe locul 11 cu 10 967 de km. La densitatea de călători pe km, locul întîi îl ocupă Elvetia — 2 680 000 de călători/an/km. Urmează Olanda, cu 2 380 000 şi Ungaria cu 1 870 000. Parcursul mijlociu, anual, pe călător, se prezintă astfel : Grecia — 107 km ; U.R.S.S. — 88 km ; Italia — 83 km şi Suedia — 75 km. La densitatea de călători pe an şi pe km, România este a opta ţară din Europa, cu 1 230 000, iar la distanţa medie parcursă de călători este a şaptea, cu 52 de km.

REDESCHIDEREA DOSARULUI „TAPLINE"

Articol scris pentru „Lumea" de dr. Nicolas Sarkis

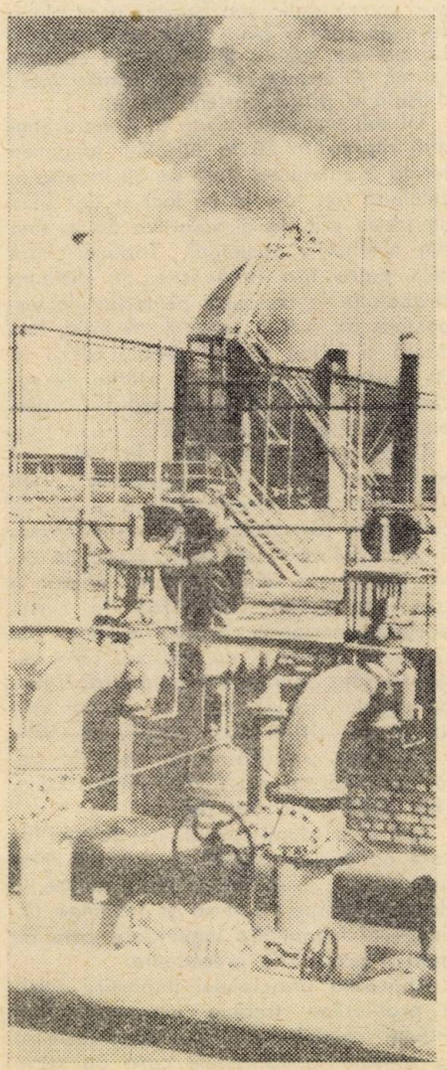

Rafinărie de petrol la Kirkuk

De 20 de ani, istoria relațiilor dintre societatea „Tapline" și țările arabe este cea a unui proces contradictoriu de negociere, — întrerupt uneori, dar totdeauna reluat — în care ficțiunile juridice, compromisurile și raporturile de forță prevalează mai lesne decît criteriile economice și principiile de drept.

Sub influența mai multor factori — printre care, în special, modificările aduse regimului de exploatare a petrolului din Orientul Mijlociu și conștiința drepturilor și intereselor naționale ale țărilor arabe — aceste relații au evoluat treptat spre condiții mai favorabile (sau, mai precis, din ce în ce mai puțin defavorabile) pentru țările străbătute de conducta petrolieră a societății „Tapline" (Trans-Arabian Pipe Line Company) : Arabia Saudită, Iordania, Siria și Liban. În ciuda acestei evoluții pozitive, nu s-a ajuns încă la un just echilibru de interese între cele două părți și la o repartizare echitabilă a profiturilor rezultate din trecerea petrolului saudit prin conducta „Tapline", spre portul libanez Saïda. De proporții reduse pînă în 1962, taxele pe care „Tapline" le achită țărilor arabe interesate rămîn și acum modeste în raport cu ansamblul profiturilor realizate datorită transportării petrolului prin conductă (în loc de exportul lui cu petroliere, prin Marea Roșie și Canalul de Suez).

Procedînd în prezent la reexaminarea relațiilor ei cu „Tapline", Siria deschide un dosar voluminos, a cărui studiere îndeamnă în mod inevitabil la analiza ansamblului relațiilor dintre „Tapline" (și, indirect, „Aramco"), pe de o parte, și cele patru țări arabe sus-menționate, pe de altă parte.

Noua inițiativă siriană este justificată de mai multe considerente, care pot fi rezumate în următoarele puncte :

a/ Modificările care au fost aduse, la 2 și 31 martie 1967, acordurilor de tranzit dintre „Irak Petroleum Company" (I.P.C.) pe de o parte, și Siria și Liban, pe de altă parte, nu pot, potrivit unei uzanțe bine stabilite, să nu determine revizuiri similare ale acordurilor de tranzit încheiate cu „Tapline".

b/ Amortizarea conductei petroliere a societății „Tapline" s-a încheiat la 31 decembrie 1965. Din acest motiv, a devenit indispensabil să se procedeze la reexaminarea contului de exploatare al societății „Tapline" și la reevaluarea beneficiilor ei, și să se tragă toate consecințele pe planul relațiilor dintre „Tapline" și țările arabe interesate.

c/ Taxele de tranzit pe care „Tapline" le achită acum țărilor arabe nu corespund nici principiilor, nici bazelor pe care ar trebui să fie întemeiate. În acest sens se poate spune că acordurile în vigoare între aceste țări și „Tapline" continuă să aibă anumite vicii de fond care trebuiau de mult înlăturate.

DE LA REDEVENTELE FIXE LA PRINCIPIUL ÎMPĂRȚIRII EGALE A BENEFICIILOR

Aparitia însăși a societății „Trans-Arabian Pipe Line Company" s-a făcut sub semnul ficțiunii juridice. Înființată în 1945, de societățile-mame ale firmei „Aramco", ce exploatează petrolul saudit („Texaco" — 30 la sută, „Standard Oil Company of California" — 30 la sută, „Standard Oil Company of New Jersey" — 30 la sută și „Monil" — 10 la sută), „Tapline" s-a prezentat încă de la început și continuă să se prezinte drept o societate de transport independentă de „Aramco" și avînd ca obiectiv să transporte, *fără profit*, o parte a producției societății „Aramco" pînă la litoralul libanez. Creînd această nouă companie, societățile-mame ale celor două firme au urmărit, în primul rînd, să creeze o nouă verigă în lanțul care merge de la producție la comercializare, astfel încît să-și asigure o marjă de manevră mai mare, mizînd pe repartizarea costurilor și profiturilor între diferitele țări și diferitele stadii ale exploatării ; în al doilea rînd, ele au urmărit să preîntîmpine orice eventuală pretenție a Arabiei Saudite asupra beneficiilor realizate în stadiul transportării ; în al treilea rînd, s-a urmărit să se contracareze posibilitatea ca țările arabe de tranzit să ceară societății „Tapline" taxe de trecere proporționale cu beneficiile realizate din operațiunile conductei.

Oricît de ciudat ar putea să pară acest lucru, la sfîrșitul deceniului 1940-1950, „Tapline" a cerut dreptul de construire și exploatare a unei conducte între zăcămintele din Arabia Saudită și litoralul libanez, via Iordania și Siria. Primele acorduri încheiate cu aceste țări nu făceau nici o aluzie la problema profiturilor, și nu prevedeau decît plăți forfetare fixe, de altfel derizorii, destinate țărilor străbătute de conductă. Abia începînd din 1962, adică la peste 10 ani după aplicarea ei în țările arabe producătoare, formula împărțirii egale a profiturilor a fost transpusă și în țările de tranzit, după ce a fost, de altfel, desfigurată și denaturată.

În baza acordurilor încheiate la 8 august 1946 cu Iordania, la 10 aprilie 1946 cu Libanul și la 1 septembrie 1947 cu Siria, „Tapline" se angajase să achite fiecăreia din cele trei țări menționate o sumă forfetară de 1,5 lire sterline pentru fiecare mie de tone de petrol transportată prin teritoriile lor, cu condiția ca plățile anuale să nu fie inferioare unui minim de 20 000 lire sterline. La aceste sume se adaugă taxele de protecție de 40 000 lire sterline anual plătite Siriei și Iordaniei — și de 25 000 lire sterline anual, plătite Libanului. În ce privește Arabia Saudită, trebuie reamintit că acordul pe care l-a încheiat cu „Tapline" la 11 iulie 1947 nu prevedea nici un drept de tranzit pentru o perioadă de 15 ani.

Dacă ratificarea acestor acorduri nu a întîmpinat nici o dificultate în Liban și în Iordania, nu același lucru s-a întîmplat în Siria, unde s-a manifestat imediat o puternică opoziție împotriva acordării unei concesii către o societate americană. Sprijinită de anumite ziare locale, „Tapline" a trebuit să folosească un întreg arsenal de mijloace de „convingere", inclusiv răspîndirea celor mai fanteziste zvonuri, pentru a exercita presiuni asupra Siriei. În 1948, Moore și Hull, respectiv președinții Societăților „Aramco" și „Tapline", lăsau să se înțeleagă în declarațiile lor, reluate și amplificate de o parte a presei, că S.U.A. ar elabora pentru țările arabe un „nou plan Marshall", comportînd un ajutor de 2 miliarde dolari. Alții, cu mai multă sau mai puțină convingere, afirmau că proiectata conductă constituie un fel de „corn al abundenței" care va semăna prosperitatea economică în întreaga regiune. În urma a numeroase presiuni, a fost smulsă ratificarea de către Siria, prin decretul-lege din 16 mai 1949.

După depășirea acestui ultim obstacol, construirea conductei a fost întreprinsă rapid și terminată la 2 decembrie 1950.

→

Avînd o lungime totală de 1 058 mile lucrarea aparține firmei „Aramco" pînă la stația de pompare Kaisumah din Arabia Saudită, punct de la care se transformă în conducte în proprietatea societății „Tapline", așa cum au vrut „Aramco" și „Tapline". Primul tronson, care merge pînă la Kaisumah, are o lungime de 304 mile, adică 30 la sută din lungimea conductei, iar al doilea, care unește Kaisumah cu Saïda, se întinde pe o distanță de 754 mile, adică 70 la sută din total.

Încă din primii ani de activitate a societății „Tapline" s-a dovedit că operațiunile ei erau departe de a avea efectele scontate asupra economiilor țărilor de tranzit. În Liban, veniturile provenite de pe urma conductei nu depășeau 250 000 dolari anual, iar numărul personalului și muncitorilor folosiți de firmă nu depășeo 500 de oameni. De aceea, atît în Liban cît și în Siria s-au ridicat repede glasuri cerînd modificarea primelor acorduri. Dînd dovadă de un spirit de conciliere puțin obișnuit, „Tapline" a acceptat în 1952 să majoreze plățile către Siria și Liban la aproximativ 600 000 dolari anual.

Graba cu care „Tapline" a satisfăcut cererile de revizuire formulate de Siria și Liban s-a datorat în mare măsură faptului că între timp regimul redevențelor forfetare fusese înlocuit în Arabia Saudită, apoi și în celelalte țări arabe producătoare, prin regimul impunerii profiturilor, cunoscut în general sub numele de împărțirea egală a beneficiilor. Astfel, „Tapline" a acționat la timp pentru a bloca timp de zece ani aplicarea formulei „fifty-fifty" (jumătate-jumătate) țărilor arabe de tranzit.

Într-un buletin publicat la Beirut la 31 martie 1957, sub titlul „Doi ani de progres", „Tapline" sublinia, în aientia celor ce cereau aplicarea principiului 50—50% la profiturile de pe urma transporturilor, că „ea nu este o societate petrolieră ci o societate de transport, întocmai ca societățile de cale ferată sau societățile de navigație". Dar ceea ce „Tapline" refuza să reamintească este că nici o societate de cale ferată sau de navigație, sau nici o societate de transport nu pretinde că are scopuri nelucrative. De altfel, dacă pe plan pur contabil, „Tapline" nu înscrie profituri în contul ei de exploatare, nu este mai puțin adevărat că activitățile ei permit realizarea unui profit care se adaugă la prețul petrolului saudit între centrul de producție din Arabia Saudită și terminusul de la Saïda.

După îndelungate tergiversări, conștientă de slăbiciunea tezei ei, „Tapline" a sfîrșit prin a renunța la ficțiunea dedublării personalității juridice între ea și „Aramco", acceptînd, la 1 mai 1956, să cedeze jumătate din beneficii țărilor arabe străbătute de conducta ei : Arabia Saudită, Iordania, Siria și Liban. Această propunere era însoțită de condiția ca cele patru țări să cadă de acord asupra cotei-părți cuvenite fiecăreia.

Incluzînd astfel Arabia Saudită între țările de tranzit, „Tapline" a introdus o nouă ficțiune în relațiile ei cu țările arabe și a aruncat o bombă cu efect întîrziat în cadrul unei operațiuni în stil mare urmărind obiective multiple : să reducă la cea mai simplă expresie taxele de tranzit pe care trebuia să le achite în cadrul noii formule 50—50% ; să introducă un element de discordie între țările arabe interesate, pentru ca, la momentul oportun, să-și poată atribui rolul de „arbitru" ; să întîrzie cît mai mult posibil

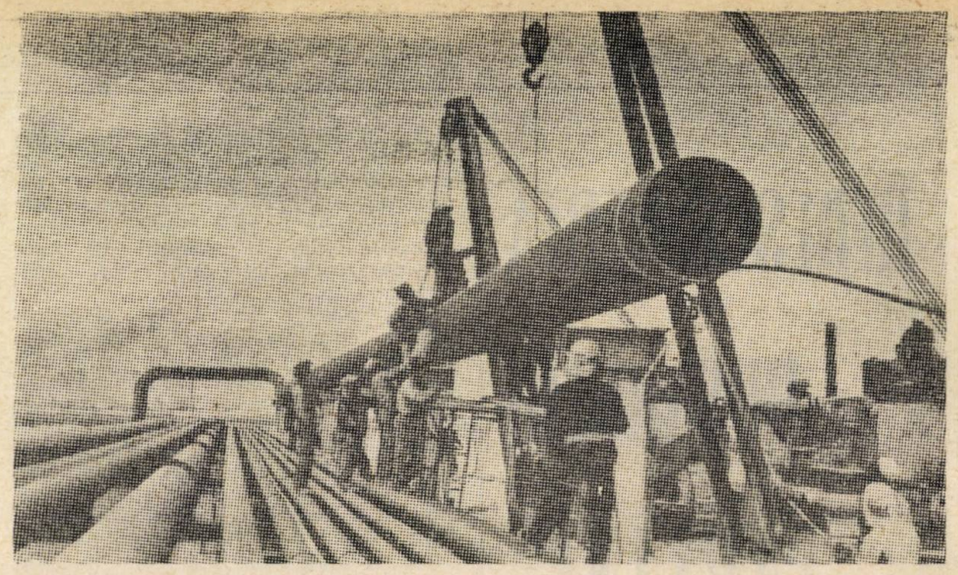

La Safiniya (Arabia Saudită), compania „Tapline" montează noi conducte de petrol

majorarea profiturilor, cerută de țările de tranzit.

Manevra societății „Tapline" și-a atins obiectivele. Îndelungatele negocieri care au durat din 1956 pînă în 1962 au dus la noi acorduri care comportau nu atît o aplicare a principiului împărțirii profiturilor, cît o simplă majorare a redevențelor forfetare achitate de „Tapline". În baza „acordurilor anexe", încheiate la începutul anului 1962, „Tapline" se angaja să majoreze partea Siriei, Iordaniei, Libanului.

Evaluarea profiturilor societății „Tapline" ne va permite să vedem dacă, și în ce măsură, acordurile din 1962 corespund formulei 50—50% pe care, chipurile, s-ar baza ea.

PROFITURILE SOCIETĂȚII „TAPLINE"

Pentru preciziune, ar trebui să vorbim nu numai de profitul obținut, dar și de economia de transport realizată de „Tapline" datorită expedierii petrolului saudit prin conductă pînă la coasta Mediteranei răsăritene. Economia de transport realizată corespunde diferenței dintre transportul maritim de la Ras Tanoura pînă în Mediterana răsăriteană (adică o distanță de 5 000 km), pe de o parte, și costul transportului prin conductă de la zăcămintele saudite pînă la Saïda (adică o distanță de 1 700 km), pe de altă parte.

Comparația între prețurile actuale afișate la Ras Tanoura (1,80 dolari barilul) cu cele de la Saïda (2,17 dolari barilul) arată că veniturile obținute din această diferență, care ar putea fi considerată profitul brut al societății „Tapline", se ridică la 0,37 dolari de fiecare baril transportat.

Pentru a se ajunge la profitul net al societății „Tapline", trebuie scăzut din această diferență de prețuri costul transportului prin conductă între Arabia Saudită și Saïda.

Întrucît „Tapline" nu-și publică bilanțurile, nu posedăm, din păcate, date amănunțite asupra prețului ei de cost. Pornind de la unele date disponibile, profiturile societății „Tapline" pot fi evaluate după cum urmează : în perioada 1950—1966 au fost transportate în total 2,03 miliarde barile de petrol, la care s-au realizat profituri brute de 918,8 milioane, din care, scăzînd costul transportului (396,5 milioane dolari), rămîn 522,3 milioane dolari profituri nete.

PLĂȚILE SOCIETĂȚII „TAPLINE" CĂTRE SOCIETĂȚILE ARABE

După ce a acceptat, în mai 1956, principiul împărțirii egale a profiturilor ei cu țările arabe de tranzit, „Tapline" a propus pentru aplicarea acestui principiu o formulă care a avut drept rezultat practic golirea regulii 50—50% de conținutul ei, și reducerea într-o foarte mare măsură a părții partenerilor ei.

Întrucît tronsonul situat în Arabia Saudită reprezintă 70 la sută din lungimea totală a conductei (față de 30 la sută în celelalte trei țări la un loc) și dat fiind că ideea era de a repartiza 50 la sută din profiturile societății „Tapline" între cele patru țări în funcție de distanța străbătută de conductă pe teritoriile respective, de aici a rezultat că Siria, Iordania și Liban nu au dreptul decît la 30 la sută din profiturile plătite de societate, sau 15 la sută din profiturile globale ale societății „Tapline".

Dacă ne referim doar la cele trei țări care pot fi considerate drept țări de tranzit (Iordania, Siria și Liban), constatăm că veniturile lor nu depășesc în total 5,4 cenți per baril, adică un venit global de 39,8 milioane dolari în cursul perioadei 1962—1966. În cursul aceleiași perioade, profiturile nete ale societății „Tapline" au totalizat 137,4 milioane dolari din care jumătate (68,7 milioane dolari) ar fi trebuit să revină țărilor de tranzit în baza regulii 50—50%.

Pierderea suferită astfel de cele trei țări considerate s-a ridicat între 1962 și 1966 la 28,9 milioane dolari.

Pentru a pune capăt neînțelegerilor care au înveninat pînă în prezent relațiile dintre „Tapline" și țările arabe, a devenit indispensabil să se respingă ficțiunile și manevrele ingenioase care au marcat acordurile precedente.

Aplicarea principiului împărțirii egale a profiturilor trebuie acceptată fără intenții frauduloase ; totodată trebuie să se renunțe la formulele care au servit pînă în prezent la denaturarea lui în detrimentul țărilor arabe interesate.

Amenințări asupra Laosului

În urmă cu cinci ani, la sfîrșitul lunii iulie lua sfîrșit pe malurile Lemanului conferința care avea să stabilească neutralitatea laoțiană. Documentele adoptate la Geneva, în 1962, consemnau obligația solemnă asumată de cele 13 guverne reprezentate de a „respecta prin toate mijloacele suveranitatea, independența, neutralitatea, unitatea și integritatea teritorială a regatului Laos". Declarația statelor participante la conferință preciza că acestea se vor abține de la orice amestec direct sau indirect în treburile interne ale Laosului, că nu vor recurge la forță și nici la amenințarea cu forța sau la orice fel de alte măsuri care ar primejdui pacea acestei mici țări din peninsula indochineză. O declarație a guvernului provizoriu de coaliție a Laosului, publicată concomitent, exprima decizia sa de „a nu participa la nici un fel de alianțe militare sau acorduri cu caracter militar sau de altă natură incompatibile cu neutralitatea regatului Laos".

Documentele din 1962, continuare logică a acordurilor realizate la Geneva în 1954, ofereau o bază pentru reglementarea problemei laoțiene. Participanții la conferință s-au despărțit făcînd declarații optimiste. Exponenții politici laoțieni păreau satisfăcuți de înțelegerea intervenită, ofereau asigurări că o vor respecta cu scrupulozitate. Cîteva săptămîni Laosul a trăit sub semnul speranței. Vientiane părea să-și schimbe înfățișarea. Pe străzile capitalei își făcuseră apariția și militari din forțele Patet Lao. Un guvern de coaliție reunea reprezentanții celor trei tendințe : Patet Lao, forța progresistă cea mai consecventă, neutraliștii și dreapta conservatoare. Drumul spre reconcilierea națională era însă presărat cu nenumărate obstacole, iar înlăturarea lor se făcea cu dificultate.

Speranțele s-au destrămat curînd, odată cu focurile de armă ce au răsunat în Valea Ulcioarelor. Dreapta a încercat să profite de acalmia militară pentru a schimba raportul de forțe. Ofițerii din anturajul lui Fumi Nosavan acționau pentru a submina din interior gruparea neutralistă. Din păcate, unii conducători neutraliști n-au rămas insensibili la promisiuni.

La Vientiane atentate săvîrșite sub protecția întunericului au costat viața unor oameni politici și militari neutraliști, cunoscuți prin opiniile lor progresiste. Prima victimă a fost Folsena, ministrul de externe în guvernul de coaliție, căruia i-au urmat pe „lista neagră" ofițeri ce împiedicau realizarea planurilor dreptei. În Valea Ulcioarelor, de partea luptei au fost atrași o parte din militarii neutraliști cu grade superioare, șovăielnici, fără idei politice stabile. Practic, gruparea neutralistă părăsea scena politică. Rezultatul — polarizarea tendințelor politice.

O lovitură de stat pe care ofițeri de dreapta o organizează la Vientiane complică datele problemei și îngroapă din nou iluziile reconcilierii. Era, de astă dată, o răfuială de familie. Generalii și coloneii reacționari își disputau funcțiile. Instabilitatea politică se agrava.

Timpul care s-a scurs a prilejuit o succesiune de evenimente : lupte, tentative de lovituri de stat, dialoguri politice. Dreapta laoțiană încălcînd înțelegerile anterioare dovedea ambiția de a deține controlul politic din țară și nu se împăca cu ideea de a împărți puterea cu celelalte forțe. Capacitatea de acțiune a reacțiunii laoțiene era limitată pe plan militar și politic, însă sprijinul primit de peste hotare i-a permis să acționeze pe linia sabotării acordurilor de la Geneva. Dreapta a fost chemată la ordine : rivalitățile de clan trebuiau abandonate. Faimosul Fumi Nosavan s-a văzut trimis în exil, la Bangkok.

Ostilitățile au fost reluate în Laos de la jumătatea anului 1963, cînd forțele de dreapta au declanșat o serie de atacuri în zona Xieng Kuang. De atunci, zi de zi, războiul din Laos a fost intensificat. Un an mai tîrziu, la mijlocul anului 1964, Statele Unite trimit în Laos forțe militare aeriene.

Interesul pentru Laos s-a intensificat pe măsură ce în Vietnamul vecin războiul căpăta proporții. Laosul a devenit din acest punct de vedere o poziție de o importanță deosebită. Declarația de la Geneva a fost dată uitării. Neutralitatea laoțiană mai era amintită doar în discursurile festive. La început, operațiunile aeriene fuseseră încredințate unei companii „particulare". La adăpostul unei firme lipsite de obligații oficiale s-au parașutat grupuri de diversiune în spatele frontului, în regiunile eliberate, care reprezintă două treimi din teritoriul țării. Formula s-a dovedit ineficace. Cartierul general de la Saigon a optat pentru intervenția directă a aviației militare americane. Numai într-o singură lună s-au înregistrat 3 600 de raiduri. Din aprilie, decolează regulat spre Laos bombardierele B-52.

În planurile de desfășurare a războiului din Vietnam se atribuie o însemnătate vizibilă instituirii unui control efectiv asupra Laosului inferior. Interesul este dictat de nevoia de a deține șoseaua nr. 9, care permite o legătură directă între Tailanda și cîmpul de operațiuni militare din Vietnamul de sud. „New York Times" sublinia, de altfel, că „Vietnamul, Laosul și Tailanda sînt de mult timp recunoscute de specialiștii militari ca un tot strategic indivizibil. Se impune tot mai mult ideea transformării Laosului într-un al doilea front în peninsula indochineză."

Din relatările presei străine reiese că s-ar fi elaborat mai multe variante ale planului celui „de al doilea front". La consiliul de război din Guam ca și la sesiunea S.E.A.T.O. se pare că aceste proiecte au fost supuse unei examinări stăruitoare. Firește, amănuntele concrete ale planului nu ne sînt cunoscute. Se afirmă, însă, că în esență ar fi vorba de construirea unei centuri de fortificații militare la nivelul paralelei 17, care să traverseze teritoriile laoțian și sud-vietnamez.

Recentul memorandum al Partidului Neo Lao Haksat publicat cu prilejul aniversării semnării acordurilor de la Geneva pentru Laos, din 1962, citează numeroase date și fapte în legătură cu construirea de instalații și baze militare, depozite, aeroporturi, stații de telecomunicații într-o serie de regiuni aflate de-a lungul fluviului Mekong, cum ar fi Sayaboury, Luang Prabang, Vientiane, Savannaket, Pakse și pe platourile înalte ale munților Boloven. A fost terminată construirea a 48 de aerodromuri și aproximativ 100 de rampe de aterizare pentru elicoptere. Memorandumul precizează că S.U.A. cheltuiesc anual 6—10 milioane dolari pentru a construi o rețea rutieră de importanță strategică.

Aceste planuri generează pericole serioase pentru Laos. Un război distrugător amenință această țărișoară, dornică să obțină liniștea ce i-a fost, de fapt, răpită. De aceea zi de zi se intensifică rezistența dîrză a poporului laoțian. Nemulțumiri se manifestă chiar și în cercuri politice din Vientiane. Laoțienii nu pot asista indiferenți la transformarea țării lor într-un teatru de război. Ei cer cu hotărîre respectarea dreptului de a fi stăpîni pe propria lor soartă.

„Laosul continuă să fie — subliniază memorandumul Partidului Neo Lao Haksat — un focar periculos de conflicte în Indochina și în sud-estul asiatic". Poziția constantă a Partidului Neo Lao Haksat pentru rezolvarea problemei laoțiene este definită de respectarea scrupuloasă și executarea corectă a acordurilor de la Geneva din 1962 cu privire la Laos, de lupta fără rezerve pentru realizarea programului politic al guvernului național tripartit, de opoziția hotărîtă față de orice intervenție și agresiune străină, pentru apărarea păcii în această regiune.

Eugeniu OBREA

O unitate a forțelor patriotice laoțiene în poziție de luptă

reflector

DEZVOLTAREA PRODUCȚIEI ALIMENTARE ÎN AFRICA

În urma unor studii întreprinse în colaborare cu F.A.O. și U.N.E.S.C.O., Organizația Meteorologică Mondială a publicat zilele trecute o informare cu privire la posibilitățile fundamentale pe care le oferă zona tropicală din sudul Saharei, cu un climat semi-arid (mai precis din Mauritania, Senegal, Volta Superioară, Ghana, Togo, Dahomey, Niger, Nigeria, Camerun și Ciad), pentru creșterea producției alimentare.

După ce descrie caracteristicile generale ale acestei zone, în informare se face o analiză a factorilor climatici care acționează aici și se subliniază nevoile și toleranțele principalelor culturi ale regiunii : sorg, arahide, bumbac, porumb etc. În concluzie se apreciază că, deși gradul real de dezvoltare agricolă depinde de factori sociali și economici, agroclimatologia joacă un rol esențial în această dezvoltare. De altfel, se pare că factorii climatici sînt favorabili producției alimentare în tot cursul anului dacă aprovizionarea cu apă este suficientă.

UN SUVERAN CU GREUTATE

Cu cît regele e mai rotofei, cu atît mai prosperi și fericiți vor fi supușii săi. Pătrunși de această credință străveche, cei 77 000 de locuitori ai minusculului regat Tonga (protectorat britanic din Pacific format din 150 de insule) au venit plini de încîntare la încoronarea noului lor suveran, Taufa' Ahau Tupou, care cîntărește aproape 150 de kilograme. Pentru a-l ajuta pe Tupou al IV-lea să-și mențină binecuvîntata greutate și chiar s-o sporească, tonganii au adus la ceremonie cantități imense de carne de oaie, crabi, homari și alte delicatese locale. Pentru banchetul din ziua încoronării, s-au fript 3 000 de porci, iar în supa servită la masa regelui au fost fierte 30 de broaște țestoase uriașe.

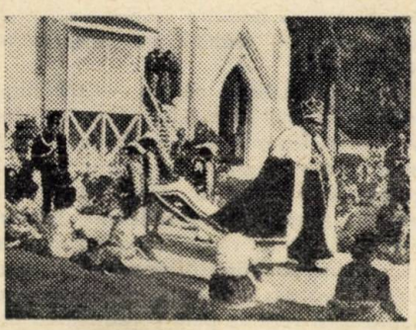

Regatul Tonga este unul dintre cele mai vechi din lume. Dinastia actuală datează de peste o mie de ani. Tupou al IV-lea este, după opinia supușilor săi, ultimul descendent al zeului cerului, Tangaroa. Mama lui Tupou, regina Salote, care avea o statură aproape la fel de maiestuoasă ca fiul ei, a murit în 1965. Tupou, care a făcut studii juridice în Australia și care în timpul domniei mamei sale a fost prim-ministru, nu i-a succedat la tron decît în iulie 1967, perioada intermediară fiind consacrată doliului național. El are 49 de ani și este căsătorit de 20 de ani cu regina Mata'aho.

Serbările încoronării au durat cinci zile. Au participat 3 000 de oaspeți, între care ducele și ducesa de Kent, reprezentînd-o pe regina Angliei și guvernatorul Havai-ului, John Burns, reprezentîndu-l pe președintele Johnson.

„CICLISMUL CHIMIC"

Moartea lui Tom Simpson, un capitol din drama dopingului

Cea mai mare și mai grea competiție din toată lunga istorie a sportului este Turul ciclist al Franței. Nu vechiul maraton, în care alergătorii repetă, din ce în ce mai repede, fuga unui mesager în delirul victoriei. Nici modernele curse de automobile de la Indianapolis și de la Le Mans, unde un număr mare de sportivi beți de viteză sfidează moartea cu 300 de kilometri pe oră. Toate sînt sporturi și competiții în care performanțele, oricît de ridicate, nu angajează resursele omului pînă la limita absolută. Ele pretind un efort mare, dar discontinuu, acordă un răgaz, sau lasă mașinilor efortul fizic și cer omului numai o înaltă măiestrie a nervilor.

Spre deosebire de acestea, Turul ciclist al Franței nu pare a cunoaște marginile efortului. Întemeiat în 1903, într-un timp în care se vorbea, fără glumă, de „secolul bicicletei", Turul Franței a cucerit, deîndată, o popularitate formidabilă. Din milioanele de cicliști care plecau dimineața la lucru, înșirîndu-se, cuminți, de-a lungul șoselelor încă neasfaltate și fără automobile, au început să se desprindă tinerii contaminați de morbul vitezei pe două roți. 30 de kilometri pe oră, timp de 3—4 ore fără oprire, apoi 35, 38, 40, 43 de kilometri pe oră. An după an ciclismul s-a decantat : au rămas în urmă oamenii care „mergeau pe bicicletă" și au luat-o departe înainte vedetele care rulau pe instrumente speciale, alergau 24 de ore fără popas și zburau contra cronometrului cu aproape 45 de kilometri pe oră. Pe măsură ce s-au obținut aceste performanțe, Turul ciclist al Franței a ajuns și el din ce în ce mai lung, mai greu, mai rapid, dar și, datorită imensei lui popularități, din ce în ce mai rentabil. A devenit o uriașă caravană de publicitate comercială, în care aproximativ o sută de bicicliști poartă timp de trei săptămîni, printre milioane de entuziaști, toate reclamele posibile : de la mărcile de automobile pînă la cremele de ras, preocupate să acorde sute de premii la fiecare etapă, în vîrful cel mai greu și pe panta cea mai periculoasă.

Într-o asemenea atmosferă de mare exuberanță publicitară a demarat, acum cîteva săptămîni, Turul 1967. Zgomotul obișnuit în legătură cu competiția a fost amplificat cu cele mai noi mijloace. Televiziunea urmărea Turul etapă cu etapă. Putea fi văzută, chiar în prim plan, evoluția marilor campioni ai ciclismului profesionist. Participau mulți francezi, firește, dar și numeroși alergători din Belgia, din Spania, din Italia. Printre străini se afla și o vedetă cu apartenența națională mai puțin bine definită, englez de origine, stabilit în Belgia, ajuns campion mondial profesionist în Spania : Tom Simpson, 29 de ani, căsătorit, cu doi copii, multimilionar, supranumit cam în ironie, „gentlemenul ciclist".

Născut undeva în Yorkshire, sărac, fără poftă de carte, cu aptitudini vagi pentru desenul tehnic, Tom și-a cumpărat o bicicletă și, în contratimp față de alți tineri britanici, s-a îndrăgostit de ciclism. La 17 ani a cîștigat un campionat de juniori. La 21, plictisit de faptul că majoritatea englezilor preferau automobilismul, Tom s-a refugiat în Belgia, la Gand, unde și-a găsit drept locuință o remorcă de automobil. De aici și-a început cariera de campion, îndemnat, după mărturisirea lui, mai mult de pofta de bani decît de glorie. Banii i-a și obținut. Dotat cu o rezistență fizică foarte mare, Simpson a ajuns în scurtă vreme un as al curselor grele, al acelor întreceri pentru cîștigarea cărora ciclistul sfidează legile firii, nu doarme zile și nopți întregi, mănîncă în goana bicicletei. După cîțiva ani de eforturi nemăsurate, Tom a simțit gustul succesului. Numele lui s-a ridicat la cota bursei ciclismului. În cinci ani, a reușit să cumpere cinci imobile de raport la Londra, un apartament somptuos la Gand și o fermă de 40 de hectare în Corsica. O avere de proporțiile acestea putea fi deajuns pentru o viață întreagă. Dar o lege, aproape implacabilă, a celebrității obligă majoritatea vedetelor să nu se poată opri la timp. Simpson mai avea o dorință : să cîștige Turul Franței. A fost sfătuit să renunțe, deoarece intimii lui Simpson știau că, ajuns la marginea puterilor sale, Tom începuse să alerge dopat. În 1965 faptul era încă secret. În anul următor, Simpson însuși, rupînd vălul destul de subțire al discreției,

Tom Simpson, „gentlemenul ciclist", fotografiat pe stradă ; apoi, o fotografie a lui, luată pe muntele Ventoux, cu cîteva clipe înaintea dramei : pe fața lui Simpson moartea și-a pus amprenta ; masca de oxigen pe care i-o aplică doctorul Dumas nu-i mai poate reda viața ; la funeralii, văduva lui Tom Simpson, îndoliată, și prietena ei, Janine, soția ciclistului francez Anquetil.

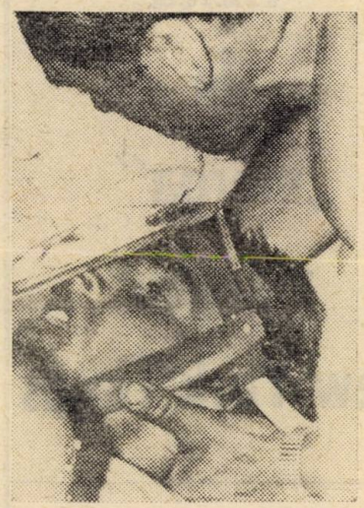

declara unui ziarist : „Numai un supraom ar putea să dea, fără stimulente chimice, randamentul cerut de o mare cursă ciclistă".

Pentru ce ar fi nevoie de un supraom într-o cursă de biciclete nu ni se pare tocmai limpede. Probabil, însă, că fiind indisolubil legate de cîștigul bănesc, competițiile acestea au ajuns un fel de luptă a disperării, în desfășurarea căreia viața este deseori uitată, ignorată. Pentru a învinge, cicliștii profesioniști nu mai pot lupta cu mijloace naturale. Ei recurg la stimulentele chimice și practică „dopingul" pe scară generală.

Așa a pornit și Tom în Turul '67. La început lucrurile au mers „normal". După 12 etape lungi, înverșunate, el ocupa locul al 7-lea în clasamentul general. Cîștigase cîteva premii în numerar dar pierduse, practic, speranța de a mai triumfa în această competiție supremă. A 13-a etapă a început la amiaza zilei de 13 iulie. Cicliștii aveau de parcurs 211 km, între Marsilia și Carpentras. Punctul culminant, o adevărată probă de forță, era escaladarea muntelui Ventoux (1912 metri). Canicula abătută, de cîteva zile, peste tot sudul Franței, înregistra un record : 45 de grade la umbră ! 103 cicliști, înșirați pe cîțiva kilometri, urcau din greu, ca împinși, din urmă, de lungul șir de automobile și autobuze cu oficiali, cu reclame și cu suporteri. De pe marginile șoselei cîțiva pasionați încurajau pe campioni și uneori îi stropeau cu apă. Pe la mijlocul caravanei, un alergător izolat atrăgea atenția privitorilor : mergea „dansînd", termen prin care specialiștii vor să spună că apăsa pedalele cu toată greutatea corpului pendulat. Livid, cu privirea fixă, blocat ca de un șoc tetanic, ciclistul purta pe umeri culorile britanice : Tom Simpson. Deruta lui era evidentă. S-a dat alarma. Mai înainte de a sosi vreun ajutor, Tom s-a prăbușit pe taluzul șoselei. Nu s-a oprit nici un ciclist. Ar fi trecut, la nevoie, chiar peste el. E legea acestui fel de curse. Au sărit în ajutor cîțiva spectatori, apoi a sosit un automobil din caravană. Cu ochii larg deschiși, cu fața cadaverică, țeapăn, Simpson nu mai reacționa la solicitări. Un voluntar s-a oferit să practice exercițiul de salvare „gură-la-gură" recomandat în cazurile de blocare a respirației. Încercarea a rămas fără rezultat. Între timp a apărut medicul oficial al Turului, doctorul Dumas. De la prima privire, el a știut că Tom Simpson murise. Totuși, masca de oxigen, în cîteva secunde. O injecție. Din nou oxigen. Eforturi inutile. Ziariștilor adunați în jurul victimei, Dumas le-a spus, după o scurtă ezitare : — Sînt convins că este o insolație. Am cerut să aterizeze un elicopter al caravanei. Simpson va fi transportat la spitalul din Avignon.

Într-adevăr, peste 2—3 minute un pilot a reușit să se apropie de locul dramei. Tom — cadavrul lui Tom — a fost îmbarcat în elicopter și peste un sfert de oră depus în camera de reanimare a spitalului din fosta capitală a Papilor. Se știa, însă, că e mult prea tîrziu. Medicii au constatat și ei moartea clinică, dar nu mai era clar diagnosticul. Insolație ? Anumite fenomene patologice, crisparea tragică a mușchilor, apoi declarațiile unor martori care atestau că ciclistul a pedalat cîteva lungimi de bicicletă într-o stare ca de hipnoză, puneau diagnosticul acesta sub semnul întrebării. Doctorul Dumas nu mai putea semna autorizația de înhumare, fără o autopsie legală. A fost chemat reprezentantul parchetului și acesta a dispus ca autopsia să fie făcută de un expert toxicolog din Marsilia. Erau prea insistente zvonurile despre dopare. Trebuia să se indice cauza exactă a morții campionului.

Rezultatul autopsiei a fost publicat după cinci zile : Tom Simpson a murit intoxicat cu un medicament stimulant, fabricat pe bază de amphetamină. Deci, omorît de doping. Pentru el, performanțele s-au oprit aici. Limitele forței omenești s-au dovedit a fi o realitate. Turul 1967 s-a încheiat, ca întotdeauna, la Paris, pe velodromul Parc des Princes, dar de data aceasta focurile de artificii nu au mai avut strălucirea obișnuită.

Va rămîne, oare, moartea lui Tom Simpson un episod fără consecințe ? Răsunetul acestui caz în presa occidentală este foarte puternic. Adevărații sportivi cer măsuri energice împotriva practicanților dopingului. Ciclismul vrea să rămînă un sport ? Sau ne îndreptăm către „cicliștii chimici", ale căror performanțe, oricît de extraordinare ar fi, nu mai au nimic comun cu întrecerea sportivă ? Alarmate de simptomele dramatice din ultima vreme, mai multe cazuri mortale pe traseele cicliste, toate direct din cauza practicii dopingului, autoritățile franceze și belgiene au obținut interzicerea prin lege a folosirii stimulentelor chimice la sportivi. Se fac, însă, unele excepții de ordin farmacologic prin portița cărora se mai pot strecura amatorii de doping.

Amphetamina, weckamina, sau alte surori chimice de-ale lor, toate otrăvitoare sînt interzise în termeni categorici. Dar stricnina, dozele mari de cofeină, cantitățile masive de vitamine complexe, calciul și chiar banalul zahăr, în anumite dozări și condiții anormale, nu sînt stimulente chimice, nu alungă, artificial, somnul, foamea, nu devin un fel de a trișa, înlăturînd senzația de oboseală din creier, dar agravînd fragilitatea firească a organismului ?

Moartea lui Tom Simpson — a omului care a avut totuși curajul de a mărturisi, în mod public, că se dopa, că își suprasolicita forțele cu substanțe în esență otrăvitoare, — trebuie să fie mai mult decît un avertisment. Într-un săculeț de plastic, agățat de ghidonul bicicletei lui Tom au fost găsite două tuburi cu pervitin, din care unul pe jumătate gol. E vorba de vestitul medicament pe care-l înghițeau piloții de război cînd plecau în zboruri de noapte. Aveau, poate, o dureroasă justificare : erau în vreme de război, pe un avion de luptă. Astăzi, dopingul pe bicicletă este ridicol și sinistru.

M. RÎMNICEANU

din lumea presei

O vizită la „morga" ziarului New York Times

Eugen Preda

Dincolo de ghișeu, o persoană mai în vîrstă aștepta cu un ușor zîmbet pe buze solicitările micului nostru grup. Discutam ce să-i cerem pentru a verifica „faima instituției". Neînțelesele replici din limba română nu păreau să-l tulbure. Omul degaja certitudinea profesionistului gata să facă față, în orice moment, împrejurării celei mai neprevăzute. În spatele său, vedeam o secretară care la diferitele apeluri telefonice răspundea scurt, notîndu-și cererile primite. Apoi, foaia de hîrtie pleca în labirintul pe care-l presupuneam dincolo de mica încăpere a ghișeului. Ne-am înțeles să-i cerem dosarul unei personalități europene cunoscute, dar nu de prim plan. Omul de dincolo de ghișeu și-a notat numele auzit și a dispărut. Un zgomot înăbușit răzbătea pînă la noi. El vestea că rotativele de mare viteză intraseră în funcțiune, undeva, în imensa clădire a ziarului „New York Times"...

Acul secundarului înainta imperturbabil.

În scurta noastră vizită la acest ziar gazdele ne invitaseră să zăbovim la una din cele mai importante secții : Documentarea sau, cum i se mai spune, „morga", poreclă ce s-a transformat de multă vreme în renume. Însoțitorul nostru ne spunea că în „morgă" se află date biografice despre 1 300 000 de persoane, fișe asupra activității a 500 000 de firme, despre 100 000 de locuri geografice, despre 100 000 de vapoare și 10 000 de hărți. Convorbirea a fost întreruptă de apariția bătrînului. Pe ghișeu se afla un dosar conținînd principalele date ale persoanei despre care ne interesasem, ca și toate relatările apărute în ziarul „New York Times" despre ea, inclusiv cele în care numele era doar pomenit. Ne-am uitat din nou la ceas. Trecuseră exact patru minute de cînd fusese cerut dosarul documentar.

Ziar destinat „elitei puterii", purtător de cuvînt al „făcătorilor de regi" de pe coasta răsăriteană a S.U.A., „New York Times" este totodată și cel mai cunoscut ziar american, deși tirajul său zilnic nu depășește trei sferturi de milion de exemplare. Faima sa provine din relatarea detaliată și foarte operativă a evenimentelor naționale și internaționale, întreprinsă în cea mai mare parte cu mijloace proprii. Întrebat fiind dacă se întîmplă ca vreun eveniment important să scape unui corespondent în străinătate, însoțitorul nostru a răspuns glumind : „Numai în două situații — corespondentul a decedat înaintea evenimentului sau și-a dat în prealabil demisia".

Fondatorul actualului „New York Times" a fost A. S. Ochs, care l-a cumpărat la 13 august 1896, în momentul în care ziarul avea un tiraj de numai 9 000 de exemplare, foarte mic dacă îl comparăm cu cel de 300 000 al principalului cotidian newyorkez, „Journal". Ochs a reușit să convingă, între alții, pe financiarul J. P. Morgan că ziarul poate fi salvat și să obțină astfel sprijinul lui. Planul de atac a fost nu de a da lupta pe terenul „ziaristicii galbene", care înflorea în acel timp și care datorită mai ales lui Hearst punea accentul pe senzaționalism, sex, crime, scandaluri, minciuni sentențioase. Ochs intenționa să lanseze un ziar solid informat, care să devină conform sloganului publicitar „cel mai important ziar pentru cele mai importante persoane de pretutindeni".

Arhitectul acestei concepții a devenit Carr V. Van Anda, numit redactor-șef în 1904, funcție pe care a deținut-o un sfert de veac. Profesorul Edwin Emery scria despre el că rămîne „cel mai bun redactor-șef american" („The Press and America", 1965, p. 489). Van Anda a stabilit principiul că nu trebuie economisită nici o sumă pentru a avea prioritate în relatare. El nu ezita să repete : „Primul examen pentru un bun reporter este colectarea faptelor și impresiilor. El trebuie să fie avid și curios în legătură cu tot ce se petrece sub și dincolo de soare".

Van Anda a dus pînă la virtuozitate îmbinarea operativității cu pregătirea extensivă a documentării în legătură cu orice fapt care ar putea să se transforme într-un eveniment. În vremea lui, „morga" a început să joace un rol esențial în activitatea ziarului. Datorită acestui fapt, la numai 19 minute după ce a parvenit relatarea corespondentului englez Lionel James în legătură cu atacul asupra bazei de la Port Arthur, „New York Times" a și dat la tipar o ediție specială. Pe baza materialelor din „morgă" au fost redactate trei coloane pe pagina întîia, care conțineau între altele un comentariu asupra semnificației evenimentului. De asemenea a fost publicată o pagină întreagă, dinainte pregătită, în legătură cu complexul relațiilor interimperialiste din Extremul Orient.

Relatarea cea mai senzațională pentru acele vremuri a fost prilejuită însă de scufundarea „Titanicului". Luni, 15 aprilie 1912, la ora 1 și 20 de minute, a sosit prima știre a agenției Associated Press despre faptul că transatlanticul de lux Titanic, cel mai mare vas din acea epocă, s-a lovit de un aisberg, în primul său voiaj din Anglia spre America. Știrea adăuga doar că fusese recepționat un semnal S.O.S. Alte detalii lipseau. Informat deîndată, Van Anda i-a chemat pe corespondenții ziarului din Halifax și Montreal și birourile liniei de navigație „White Star Line", de unde a aflat că, la o jumătate de oră de la primele chemări, semnalele încetaseră. Înainte de ora 3 și 30, întreaga relatare, inclusiv lista persoanelor ce se aflau la bord și presupunerea că vasul s-a scufundat, a fost trimisă la tipar. Cînd în noaptea următoare vasul „Carpathia" a sosit cu supraviețuitorii în portul New York, ziarul închiriase deja un etaj al unui hotel din dreptul cheiului și patru linii telefonice. Mai mult, Van Anda l-a convins pe Marconi ca împreună cu un reporter să pătrundă prin barajul de poliție pentru a lua un interviu operatorului de pe „Titanic" asupra ultimului său mesaj. În trei ore de la sosirea vasului, prima ediție a lui „New York Times" a apărut cu 15 pagini din totalul de 24 consacrate relatării dezastrului în care 1 500 de oameni și-au pierdut viața.

În aceeași perioadă, „New York Times" a introdus în ziaristica americană relatarea amplă a evenimentelor științifice și culturale. Au fost încheiate contracte exclusive de publicare a însemnărilor cu Robert Peary, asupra expediției sale din 1909 la Polul Nord sau cu Charles Lindbergh înaintea zborului său New York—Paris din 1927. În 1919, ziarul a consacrat un spațiu amplu unei corespondențe din Londra despre teoriile unui obscur savant... Albert Einstein. Cînd în 1922 s-a aflat, dintr-o mică informație, despre descoperirea locului funerar al unui faraon, ziarul a obținut drepturile exclusive, pentru Statele Unite, de a prezenta relatările și astfel cititorii săi au trăit peripețiile deschiderii mormîntului lui Tutankamon și au urmărit palpitantele supoziții ce s-au iscat. Desigur, ar fi o iluzie să se presupună că toate acțiunile întreprinse de Van Anda pe tărîmul publicisticii au simțit pulsul istoriei. Flerul său gazetăresc s-a înșelat nu o dată, mai ales cînd limitările de clasă ale acestui intrepid „creator de ziar" au confundat dorințele cu realitățile. De pildă, după Marea Revoluție din Octombrie, „New York Times" a anunțat nu mai puțin de șase ori capitularea Petrogradului, de trei ori apropiata sa capturare de către gardiștii albi și de două ori distrugerea lui în urma incendiilor.

La numai cîteva zile după ce am vizitat „morga", întîmplarea mi-a dat posibilitatea să constat și mai bine dimensiunea la care a ajuns activitatea ei. Cînd s-a anunțat că președintele Kennedy a fost asasinat, la New York era ora 14. Singurul ziar care nu a apărut cu ediție specială a fost „New York Times". Prima ediție a zilei a mers ca de obicei la tipar la ora 21,40. În schimb, la numai șapte ore de la momentul comiterii crimei, ziarul a putut publica 12 pagini extrem de dense despre felul cum s-au petrecut lucrurile la Dallas, biografiile fostului și noului președinte, ale familiilor lor, ecoul și implicațiile naționale și internaționale ale evenimentului.

În timpul vizitei la „morgă", atenția ne-a fost atrasă de o serie de rasteluri pe care se aflau pagini gata matrițate. Însoțitorul nostru ne-a explicat că este vorba despre materiale-necrolog referitoare la cîteva sute de personalități, cele mai importante din toate țările lumii. Lui Winston Churchill s-a hotărît, de pildă, să i se alcătuiască pagina în urmă cu 30 de ani. Unii dintre cei care au participat la completarea materialelor privindu-l pe Churchill n-au apucat să vadă ziua apariției lor.

W. CHURCHILL
memorii

• Londonezii sînt gravi, dar bine dispuși • Mînie în Statele Unite • Canalizările Londrei • Pericol de epidemii • Geamurile sparte • Bombele cu întîrziere • Instrucțiunile întocmite în această privință • Echipele U.X.B. • Pericolul este depășit • Mine grele parașutate • Problema represaliilor

BĂTĂLIA ANGLIEI (V)

În aceste zile periculoase, parlamentul avea și el nevoie să primească directive pentru organizarea activității sale. Membrii săi considerau că era de datoria lor să dea exemplul. Era adevărat, dar acest lucru ar fi putut fi împins prea departe. Am fost nevoit să argumentez în Camera Comunelor pentru a-i obliga pe deputați să respecte regulile elementare de prudență și să se conformeze condițiilor deosebite ale momentului prin care treceam. În cursul unei reuniuni secrete, i-am convins pe membrii Camerei de necesitatea de a adopta precauțiile indispensabile pe care le cerea logica. Camera a admis deci ca zilele și orele de ședință să nu fie date publicității și ca dezbaterile să fie suspendate atunci cînd *Jim-Crows* vor semnala președintelui o stare de „pericol iminent". Într-un asemenea caz, toată lumea urma să coboare ascultătoare în adăposturile nu prea eficace care fuseseră prevăzute. Va fi întotdeauna un titlu de glorie pentru parlamentul britanic că membrii săi au continuat să țină ședințe și să-și facă datoria în toată această perioadă. Membrii Camerei Comunelor sînt foarte susceptibili în această privință și ar fi fost ușor să se interpreteze greșit starea lor de spirit. Cînd una din Camere a fost avariată, membrii săi s-au mutat în alta și mi-am dat toată osteneala să-i conving să accepte sfaturile de înțelepciune. Aceste migrațiuni vor fi relatate la timpul lor. Pe scurt, fiecare s-a comportat în mod rațional și demn. Cîteva luni mai tîrziu, cînd Camera a fost pulverizată, a fost o șansă că acest accident s-a produs în timpul nopții și nu în timpul zilei, adică atunci cînd ea era goală și nu umplută de mulțimea deputaților. Ulterior, cînd am reușit să venim de hac raidurilor de zi, înclinațiile personale au putut să-și dea oarecum curs liber. Dar în timpul primelor luni ale „Blitzului" eram veșnic îngrijorat de soarta membrilor parlamentului.

Comandantul aviației britanice, mareșalul aerului Hugh Dowding.

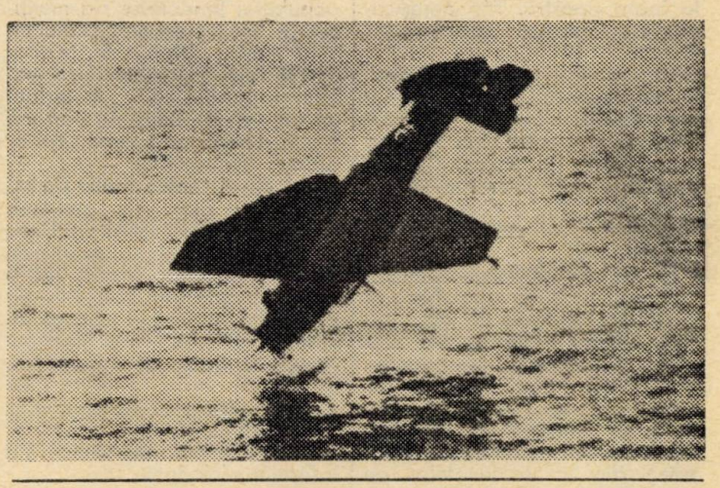

Un avion „Messerschmitt" 109 doborît de englezi deasupra Mării Nordului.

Aceasta a fost epoca în care englezii — și îndeosebi londonezii, care dețineau locul de onoare — și-au dat întreaga lor măsură : gravi, fără ca prin aceasta să-și piardă buna dispoziție, de neclintit și totuși gata să îndeplinească toate sarcinile, încrezători pînă în străfundurile inimii, așa cum poate fi numai un popor neînvins, ei s-au adaptat acestei noi și curioase vieți, cu toate spaimele, loviturile și contraloviturile ei. Într-o seară, cînd plecam în inspecție pe coasta de est, sirenele au început să sune tocmai cînd mă aflam în drum spre gara King Cross. Străzile s-au golit și nu au mai rămas decît șiruri lungi de oameni palizi și obosiți care așteptau un ultim autobuz a cărui sosire era problematică. Ceața și burnița toamnei învăluiau această scenă, aerul era rece și aspru, noaptea și inamicul se apropiau. Am simțit atunci pînă în adîncul sufletului, într-un elan de dureroasă luciditate, ce însemnau suferințele și eforturile celor care locuiau în cea mai mare capitală din lume. Cît mai puteau dura toate acestea ? Ce mai aveau de îndurat ? Care va fi limita puterilor omenești ? Ce consecințe va avea epuizarea cetățenilor asupra capacității producției de război ? (Într-o seară cînd mă îndreptam spre Anexă — era destul zgomot și ceva se prăbușea la o mică distanță — am văzut în obscuritate șapte sau opt oameni din Home Guard *) adunați lîngă poarta unei case, gata să plece în patrulă sau să preia garda. Ne-am salutat și unul dintre ei, un bărbat solid, mi-a spus : „E o viață grozavă, dacă ne ținem tari !")

De cealaltă parte a Atlanticului, bombardamentul prelungit suferit de Londra și mai tîrziu de atîtea alte orașe și por-

* Garda civilă

→

W. CHURCHILL

memorii

turi ale noastre, a provocat dintr-un capăt în altul al Statelor Unite, un val de simpatie cum nu se mai înregistrase şi cum nu s-a mai înregistrat de atunci la nici o naţiune de limbă engleză. Inimile americane şi în primul rînd aceea a preşedintelui Roosevelt erau cuprinse de un mare avînt. În Statele Unite, sentimentele de căldură faţă de noi sporeau mereu, şi simţeam ardoarea acestor milioane de bărbaţi şi femei nerăbdători de a împărtăşi suferinţele noastre, de a lua parte la lupta noastră. Toţi americanii, care aveau posibilitatea, făceau o călătorie în Anglia pentru a ne aduce unele daruri. Stima, respectul, prietenia lor profundă şi simpatia frăţească constituiau pentru noi gesturi preţioase de încurajare. Dar ne aflam doar în luna septembrie şi ne mai rămînea să ducem încă multe luni această existenţă primitivă.

Pe măsură ce bombardamentele se înmulţeau, crearea de adăposturi şi măsurile de apărare făceau progrese. Mă preocupau îndeosebi trei puncte : în primul rînd canalizările. Cînd şase sau şapte milioane de fiinţe omeneşti sînt întrunite într-o imensă aglomeraţie, scoaterea din uz a canalelor de scurgere şi a sistemului de aprovizionare cu apă constituia, după părerea mea, un pericol deosebit de grav. Vom putea oare asigura funcţionarea acestei reţele, sau vor apare epidemii ? Ce se va întîmpla în cazul în care canalele de scurgere vor ajunge să se reverse în conductele de aprovizionare cu apă ? De altfel de la începutul lunii octombrie principala conductă de scurgere fusese scoasă din funcţiune şi am fost nevoiţi să revărsăm toate apele poluate în Tamisa, care a început astfel să răspîndească un miros urît, datorită murdăriilor şi produselor chimice ce erau vărsate din abundenţă. Această dificultate a fost însă rezolvată.

În al doilea rînd, mă temeam că nopţile lungi pe care milioane de oameni le petreceau în adăposturile publice — şi care de fapt nu ofereau protecţie decît împotriva suflului bombelor — să nu provoace epidemii de gripă, de difterie sau de multe alte boli. Experienţa avea să dovedească însă că natura se îngrijise să combată acest pericol ; omul este un animal gregar şi, după toate aparenţele, microbii periculoşi pe care el îi poartă luptă între ei, se neutralizează, se devorează unii pe alţii şi îl lasă teafăr şi sănătos. Desigur, această afirmaţie nu este de o deosebită exactitate ştiinţifică, deşi ar trebui să fie. Un fapt este însă sigur : în timpul acestei ierni grele, sănătatea populaţiei londoneze s-a menţinut în mod categoric peste nivelul mediu obişnuit. Şi, în toate ţările lumii, atunci cînd voinţa poporului este încordată într-un efort suprem, oamenii par înzestraţi cu o rezistenţă aproape nelimitată.

Cel de-al treilea motiv de îngrijorare : lipsa de geamuri. Foarte adeseori, suflul unei singure bombe spărgea geamurile de pe o întreagă stradă. Într-o serie de note, am cerut, cu îngrijorare, informaţii asupra acestei probleme şi mă gîndeam la oportunitatea de a suspenda de îndată orice exporturi de geamuri. Mi s-au furnizat însă informaţii liniştitoare şi pericolul de care mă temeam nu s-a înfăptuit niciodată.

■

Spre mijlocul lunii septembrie, inamicul a folosit împotriva noastră o nouă tactică care a provocat ravagii enorme : numeroase bombe cu întîrziere au început să se reverse deasupra noastră şi, din această cauză, serviciile noastre de apărare au trebuit să rezolve probleme deosebit de complexe. Adeseori, linii ferate pe o mare întindere, noduri feroviare importante, căile de acces spre uzine esenţiale pentru apărarea naţională, aerodromuri, artere importante au trebuit să fie închise folosinţei fiind uneori chiar inutilizabile, într-un timp cînd aveam atît de mare nevoie de ele. Bombele trebuiau dezgropate, dezamorsate sau explodate ; era o sarcină deosebit de periculoasă, în special la început, şi am fost nevoiţi să improvizăm, cu preţul unor experienţe costisitoare, tehnica ce trebuia folosită. Am relatat în primul meu volum drama pe care a constituit-o dezamorsarea unei mine magnetice, dar această formă de devotament a devenit ulterior banală, fără însă a înceta să fie sublimă. Fusesem întotdeauna interesat de proiectilele cu întîrziere care îmi atrăseseră atenţia în 1918, cînd germanii le folosiseră pe o scară largă pentru a ne împiedica utilizarea căilor ferate cu ajutorul cărora aveam de gînd să invadăm Germania. Insistasem atunci ca aceste proiectile să fie folosite atît în Norvegia cît şi împotriva canalului Kiel. Ele reprezintă, fără îndoială, o armă de război foarte eficace, datorită incertitudinii de lungă durată pe care o provoacă. De astădată aveam s-o simţim pe pielea noastră. O organizaţie specială, însărcinată să ia toate măsurile utile în acest scop, a fost plasată sub ordinele generalului King, un şef deosebit de energic şi competent, pe care eu însumi îl convocasem la Chequers în acest scop. M-am străduit să stimulez această activitate printr-o serie de note :

13 septembrie 1940

PRIMUL MINISTRU
CĂTRE SECRETARUL DE STAT PENTRU PROBLEMELE DE RĂZBOI

După cum v-am spus în comunicarea mea telefonică de ieri seară, consider că este deosebit de important să rezolvăm problema U.X.B. („Unexploded bombs" — bombe neexplodate) la Londra şi îndeosebi pe căile ferate unde prezenţa lor poartă în mare parte răspunderea blocării gărilor de triaj. Ar fi bine să se aducă echipe de curăţire din nordul şi din vestul ţării şi să se extindă cît mai grabnic posibil organizaţia pusă sub comanda generalului King. Dispoziţiile adoptate trebuie să fie suficient de largi pentru a face faţă tuturor dificultăţilor, care ameninţă de altfel să capete un aspect mai grav, într-un viitor apropiat.

21 septembrie 1940

PRIMUL MINISTRU
CĂTRE
MINISTRUL PRODUCŢIEI

Este de cea mai mare importanţă să se înlăture cît mai grabnic toate bombele neexplodate. Dacă nu reuşim să rezolvăm această dificultate, ea ar putea avea grave repercusiuni asupra producţiei de avioane şi altor materiale de război de interes vital pentru ţară. Activitatea echipelor pentru înlăturarea bombelor trebuie înlesnită la maximum prin folosirea unui material perfecţionat. Am primit de la secretariatul de stat pentru problemele de război o documentaţie care prezintă experienţele în curs şi utilajul propus. Este cazul să se acorde prioritate de gradul întîi producţiei acestui utilaj şi tuturor celorlalte necesităţi care ar putea pretinde un tratament prioritar.

14 septembrie 1940

PRIMUL MINISTRU
CĂTRE SECRETARUL DE STAT PENTRU PROBLEMELE DE RĂZBOI

Mi s-a vorbit de un model special de maşină de excavat, fabricată în Statele Unite, capabilă să sape în mai puţin de o oră o groapă de o anumită lărgime şi adîncime, pentru realizarea căreia ar fi necesare trei zile dacă s-ar folosi unelte de mînă. Cred că ar fi indicat să vă gîndiţi la posibilitatea de a comanda un anumit număr din aceste aparate pentru înzestrarea brigăzilor de înlăturare a bombelor. Primul scop este acela de a ajunge la bombă şi de a face cele necesare în timpul cel mai scurt. Aceste maşini de săpat vor costa poate scump, dar preţul lor va fi amortizat înzecit prin economiile de vieţi şi bunuri. În afară de aceasta, consider că avem datoria să furnizăm oamenilor curajoşi care formează echipele noastre utilajul tehnic cel mai potrivit pe care îl-l putem pune la dispoziţie.

28 septembrie 1940

PRIMUL MINISTRU
CĂTRE SECRETARUL DE STAT PENTRU PROBLEMELE DE RĂZBOI

Ni se afirmă că este dovedit că sistemul care constă în a găuri bombele cu întîrziere (această operaţie constă în găurirea învelişului bombei pentru a se ajunge la explozivul din interior) este foarte eficace. Situaţia provocată de aceste bombe se agravează fără încetare şi aş dori să mi se dea asigurări că această metodă este folosită pe o scară destul de largă. Vă rog să-mi trimiteţi un raport în care să-mi precizaţi măsura în care ea este folosită.

Crearea echipelor speciale a fost iniţiată în toate oraşele şi în toate cartierele. Se prezentau numeroşi voluntari pentru acest sport mortal. Unele dintre echipele formate au avut noroc, altele nu. Unele dintre ele au supravieţuit acestei perioade de grele încercări. Altele şi-au îndeplinit misiunea de 20, 30 sau 40 de ori înainte de a-şi găsi moartea. În timpul turneelor mele de inspecţii, vedeam pretutindeni în faţa mea echipe de voluntari ai U.X.B. Erau bărbaţi ale căror feţe difereau oarecum de ale celorlalţi oameni, oricît de bravi şi devotaţi ar fi fost aceştia. Cu feţe trase, încordate, de o culoare vineţie, cu privirea arzătoare, cu buzele crispate într-un fel cu totul special, aceşti oameni aveau, pe de altă parte, o ţinută perfectă. Cînd se scrie istoria încercărilor prin care am trecut, se manifestă totdeauna tendinţa de a se abuza de

Churchill încurajează populația din Bristol, greu lovită de bombardamente

cuvîntul „sever" : el ar fi trebuit rezervat echipelor U.X.B. (Ar putea părea deplasat faptul că povestesc o anecdotă comică în rîndul unor scene atît de întunecate. În timp de război însă, rîsul jovial al soldatului este adeseori mărturia unei emoții stăpînite. O echipă era pe cale să degajeze o bombă și marele as al echipei coborîse pentru munca delicată a dezamorsării. Deodată, el a fost auzit strigînd să fie tras repede afară. Camarazii săi s-au grăbit să-l scoată din groapă, l-au apucat de umeri și l-au tras cu ei. Au parcurs în goană cei 50 sau 60 de metri care le dădea șansa de a scăpa cu viață. Apoi, s-au lipit de pămînt, dar explozia așteptată nu s-a produs. Și totuși, marele as părea deosebit de emoționat. Era galben la față și gîfîia. Ceilalți și-au îndreptat spre el privirile întrebătoare : „Dumnezeule, a spus el. Jos era un șobolan !"). Îmi amintesc de una din echipe care le simboliza pe toate celelalte. Ea era formată din trei persoane, contele de Suffolk, secretara sa particulară și șoferul său, un om în vîrstă. Ei se autobotezaseră Sfinta Treime. Deveniseră legendari prin curajul și norocul lor. Au venit de hac unui număr de 34 de bombe neexplodate și își îndeplineau sarcina cu o curtoazie surîzătoare ; dar la cea de-a 35-a, moartea și-o cerut tributul. Contele Suffolk a sărit în aer și o dată cu el Sfinta Treime. Putem fi siguri însă că, întocmai ca pentru „Mr Valiant-for-Truth" (n.t. — aluzie la un personaj din Pilgrim's Progress de John Bunyan) — „toate trompetele au sunat pentru ei pe lumea cealaltă".

În foarte scurt timp, nu însă fără să fi plătit un tribut foarte greu, devotamentul echipelor U.X.B. a înlăturat pericolul și, peste o lună, puteam scrie :

9 octombrie 1940

PRIMUL MINISTRU
CĂTRE GENERALUL ISMAY

De cîtva timp nu am mai auzit vorbindu-se prea mult de bombele cu întîrziere, care amenințau să ne provoace atîtea griji, la începutul lui septembrie. În această privință, am impresia că lucrurile merg mai bine. Trimiteți-mi, vă rog, un raport, indicîndu-mi cîte asemenea bombe au fost aruncate asupra noastră pînă acum, cîte au fost dezamorsate și cîte dintre ele continuă să fie periculoase.

Îmbunătățirea situației se datorește faptului că inamicul nu a mai folosit asemenea bombe, sau perfecționării metodelor noastre de manipulare ?

Răspunsul a fost liniștitor.

■

Cam în aceeași epocă, germanii au început să semene mari cantități de mine submarine parașutate, de o greutate și o putere cum nu mai fuseseră transportate de avioane. Ele produceau explozii formidabile. În asemenea împrejurări, nu dispuneam decît de un singur mijloc de ripostă : represaliile. De altfel, inamicul renunțase să pretindă că în războiul aerian el urmărea numai obiective militare și acest lucru punea de asemenea pentru noi problema represaliilor. În ce mă privește, eram pentru a se da lovitură pentru lovitură, dar întîmpinam numeroase scrupule și procese de conștiință.

6 septembrie 1940

PRIMUL MINISTRU
CĂTRE SUBȘEFUL STATULUI MAJOR AL AVIAȚIEI

Nu m-am gîndit niciodată că ar fi cazul să ne îndepărtăm de liniile mari ale politicii noastre, dar sînt de părere că am înregistra o victorie morală asupra Germaniei în momentul de față dacă am lansa pe neașteptate, timp de două sau trei nopți pe lună, o serie de mici atacuri asupra unui mare număr de centre germane de importanță medie.

Nu uitați că acestor oameni nu li se spune niciodată adevărul și că pretutindeni unde R.A.F. nu a apărut încă, se povestește desigur populației că apărarea germană este de nestrăbătut. Trebuie luați în considerație diferiți factori dintre care unii nu au doar un caracter tehnic. Sper deci că veți gîndi la dorința pe care mi-am exprimat-o și că îmi veți face propuneri concrete pentru realizarea ei, atunci cînd împrejurările o vor permite.

Prietenul meu, amiralul Tom Phillips, subșef al statului major al marinei militare, era printre cei care ridicau obiecții.

19 septembrie 1940

PRIMUL MINISTRU
CĂTRE
GENERALUL ISMAY,
PENTRU
CONSILIUL ȘEFILOR DE STAT MAJOR
(a se comunica amiralului Phillips)

1. Ne-am pronunțat împotriva ideii de a se exercita represalii asupra Germaniei, nu numai din motive morale. Pentru noi, este mai profitabil să ne concentrăm eforturile asupra unui mic număr de obiective militare de importanță primordială. În plus, cînd loviturile sînt date la întîmplare, lipsa de abilitate a inamicului, din punct de vedere al navigației etc., nu îl defavorizează într-o măsură prea mare.

2. Dar lansarea cu ajutorul parașutelor a unor bombe mari, prevăzute cu mecanisme de întîrziere, dovedește că inamicul renunță să mai pretindă că vizează doar obiective militare. La o altitudine de 1 500 de metri, el nu-și poate da seama ce anume va lovi. De unde rezultă dovada voinței sale de a se deda la un „act de terorism" împotriva populației civile. Sîntem îndreptățiți să ne întrebăm dacă moralul populației germane ar rezista unui asemenea regim la fel de bine ca moralul nostru. Este vorba în acest caz doar de o problemă tactică.

3. Cred că ar fi nimerit să publicăm o declarație în care să se arate că pe viitor vom bombarda orașele germane cu un număr de bombe parașutate, egal cu acela lansat asupra noastră. Pentru a-i speria și mai mult, am putea eventual întocmi un fel de listă neagră a orașelor care vor suferi această soartă. Sînt de părere că acest lucru nu le va face nici o plăcere și nu există vreun motiv să nu-i lăsăm într-o stare de teamă și așteptare.

4. În ceea ce privește momentul și felul în care s-ar face această comunicare, aceasta reprezintă o hotărîre politică. Pînă atunci, aș dori să aflu cînd vor fi adunate mijloacele materiale pentru realizarea unei asemenea acțiuni. Cer să mi se dea în această privință un răspuns grabnic. Trebuie să se ceară ofițerilor să propună metodele cele mai bune menite să ducă la rezultate pe o scară cît mai largă și într-un termen cît mai scurt. Ar fi preferabil să se arunce mine parașutate asupra unui număr de orașe germane încă intacte, dar trebuie să ne gîndim să folosim, dacă este cazul, bombele aeriene de 1 000 de livre pe care le posedăm de pe acum, pentru ca termenul de executare a proiectului să nu fie prea lung.

5. Doresc să cunosc pînă sîmbătă seara, care ar fi metoda cea mai bună de a exercita represalii proporționale, adică echivalente cu cele pe care le suferim noi, asupra anumitor orașe germane. Am fost informat că au fost lansate astăzi asupra noastră 36 de mine parașutate, dar poate că mîine vor fi lansate 100. Ei bine ! Să presupunem că vor fi 100 și adoptați de pe acum toate măsurile necesare pentru a acționa, luînd drept bază această cifră, pînă, să spunem, în opt sau zece zile. Dacă este necesar să se aștepte mai mult, nu avem încotro, dar aveți grijă să înlăturați orice obstacol.

6. În așteptarea acestor informații, consider că nu este cazul să ne pierdem cumpătul pentru cele ce s-au întîmplat. Aveți grijă să primesc propuneri concrete pînă sîmbătă seara.

O lună mai tîrziu, continuam să cer represalii, dar mi se prezentau fără încetare obiecții atît de ordin moral cît și tehnic.

16 octombrie 1940

PRIMUL MINISTRU
CĂTRE
SECRETARUL DE STAT AL AVIAȚIEI ȘI ȘEFUL DE STAT MAJOR AL AVIAȚIEI

Aflu dintr-un raport că noaptea trecută au fost lansate aici un mare număr de bombe, că multe dintre ele nu au explodat încă și că pagubele sînt importante.

Supuneți-mi, fără întîrziere, propuneri pentru represalii efective împotriva Germaniei.

Mi se aduce la cunoștință că este foarte posibil să se transporte deasupra Germaniei mine asemănătoare sau bombe de mare calibru, că escadrilele noastre doresc să le folosească dar că Ministerul Aviației refuză să acorde autorizația necesară. Contez în mod hotărît că se va ține seama de sfaturile și dorințele mele. Au trecut aproape trei săptămîni de cînd am început să cer ca obiectivele militare germane să fie supuse aceluiași tratament care ni se aplică nouă. Cine poartă răspunderea că această acțiune a fost paralizată ?

În numărul viitor : Sute de mii de londonezi pe acoperișurile capitalei.

Trybuna Ludu

VARȘOVIA

DECLARAȚIILE PREMIERULUI FAM VAN DONG

Recent, corespondentul ziarului „Trybuna Ludu", M. Warnenska, a luat un interviu primului ministru al R. D. Vietnam, FAM VAN DONG. Publicăm extrase din răspunsurile premierului R. D. Vietnam.

DIN PRIMELE ZILE ale acestui război, noi am știut că el va fi greu și de durată. Noi am știut că luptînd trebuie să ne înarmăm cu răbdare. Președintele Ho Și Min a spus : „noi vom lupta pînă la victoria finală, indiferent de prețul pe care va trebui să-l plătim în acest război, indiferent de sacrificiile pe care le vom face și indiferent cît va dura el".

În acest război, americanii sînt dinainte condamnați la înfrîngere... Aceasta, deoarece nu poate fi învins și supus un popor, și mai cu seamă un popor ca al nostru, care are o experiență istorică amară.

...Calculele și planurile americanilor au suferit un nou fiasco. Ei au căutat noi metode de modificare a tacticii militare pentru a înclina talerul balanței în favoarea lor și acest lucru nu le-a reușit nici de data aceasta. Ei au avut pierderi grele și au suferit înfrîngeri în anotimpul secetos trecut. Au fost date lovituri asupra tuturor obiectivelor lor din sud, fără excepție. Ei au vrut să distrugă forțele de eliberare, dar s-a întîmplat invers — aceste forțe s-au întărit ; ei au vrut să lichideze bazele mișcării de eliberare, dar ele nu numai că n-au încetat să existe, ci s-au întărit și consolidat. Un alt obiectiv a fost reprimarea sudului ; astăzi, întreaga lume știe că planurile în acest scop au eșuat. Ca răspuns la fiecare înfrîngere în sud, ei intensifică escaladarea în nord.

Atacurile americane intense sînt îndreptate asupra acelor obiective care au fost de mult ținta atacului lor, adică asupra drumurilor și căilor de comunicație, centrelor economice și asupra populației pașnice. Obiectivul unor intense atacuri îl constituie în prezent Haifongul și sistemul de irigații. Noi sîntem pregătiți pentru aceasta. Vom face tot ce ne stă în putere pentru a apăra Haifongul, precum și digurile și canalurile de pe ogoarele cu orez.

Noi ținem seama, de asemenea, că într-o bună zi Hanoiul poate deveni un obiectiv ales în mod special de americani pentru distrugere totală. Dacă aceasta se va întîmpla, noi, după cum a spus președintele Ho Și Min, vom reface după aceea capitala noastră, o vom face și mai mare, și mai frumoasă. Cît privește populația, am întreprins toate măsurile pentru a evacua și a apăra pe locuitori.

...Noi traducem în prezent în viață planul nostru bienal și pregătim planul trienal sub toate aspectele lui variate : economic, militar, cultural. Noi punem un accent deosebit pe întărirea potențialului militar și economic al nordului.

Cît privește potențialul economic, ținînd seama de războiul prelungit, noi am încetat aproape complet construcția de mari obiective industriale. Noi acordăm o atenție deosebită agriculturii. Și în acest domeniu am obținut succese, cu toate că în ultimii doi ani cerul, adică clima și condițiile atmosferice, nu ne-au fost favorabile. În domeniul industriei, ne-am canalizat eforturile în primul rînd spre așa-numita producție locală — mici uzine și ateliere care produc articole și bunuri de larg consum, cele mai necesare pentru masele largi ale populației, pentru muncitori, țărani, soldați. Noi am organizat producția agricolă și locală într-un mod care să ne permită s-o apărăm de loviturile aviației inamice și s-o dezvoltăm în permanență. După doi ani de viață în condiții de război, putem spune că această orientare s-a dovedit a fi justă, că acest sistem susține examenul și aduce rezultatele dorite, că el este adaptat la condițiile războiului, îndeosebi ale unui război ca cel actual.

Trebuie subliniate eforturile pe care le-am depus pentru a menține un domeniu al vieții atît de important pentru luptă, pentru munca și apărarea țării, cum sînt comunicațiile. Dușmanul face tot ce poate pentru a distruge rețeaua noastră de șosele și poduri. El n-a reușit însă să distrugă și să paralizeze această rețea. De multe ori, pentru distrugerea unui pod mic el a trebuit să trimită cîteva zeci de avioane. Dar nici acest lucru nu i-a adus rezultatele dorite. Drumurile și podurile noastre continuă să funcționeze.

Cît privește potențialul militar, chiar inamicul a fost nevoit să recunoască, și a făcut acest lucru în repetate rînduri, că niciodată încă în istoria războaielor n-a existat o apărare antiaeriană atît de curajoasă și eficientă. Și în acest domeniu noi am căpătat, de asemenea, o experiență bogată.

În lupta noastră, noi contăm, în primul rînd, pe forțele proprii. Dar ajutorul altor țări este necesar, prețios și eficient. Întregul popor vietnamez s-a ridicat în apărarea nordului — statului socialist. El va lupta pînă la victoria finală, apărînd cuceririle socialismului...

Noi vom învinge pentru că lupta noastră este justă, pentru că noi sîntem ferm hotărîți s-o ducem pînă la victoria finală, pentru că ne bizuim pe forța poporului nostru și sprijinul popoarelor din întreaga lume. Noi am fost convinși de acest lucru chiar din primele zile ale atacului dușman. Ridicîndu-ne la luptă împotriva agresiunii S.U.A., noi am știut că vom învinge în acest război. Și vom învinge pentru cauza noastră și pentru cauza comună a tuturor acelora care ne sprijină în luptă.

Pe a 7-a Avenue din New York, manifestanții demonstrează împotriva agresiunii din Vietnam

INTERNATIONAL
Herald Tribune
Published with The New York Times and The Washington Post

SUD-VIETNAMEZII IGNORĂ ALEGERILE PREZIDENȚIALE

APROPIATELE ALEGERI din Vietnamul de sud sînt mai importante pentru actualele guverne de la Washington și Saigon decît pentru poporul sud-vietnamez.

Într-o tot mai mare măsură, oficialitățile americane caracterizează aceste alegeri drept un ingredient „în procesul de creare a națiunii vietnameze". Se consideră că este esențial ca Vietnamul de sud să aibă un guvern stabil.

Generalii care guvernează la Saigon speră că aceste alegeri vor face să crească importanța lor în ochii propriei lor populații.

În momentul în care pînă la alegeri a rămas mai puțin de o lună, situația este următoarea :

— Regiunile rurale, (sub controlul Saigonului) în majoritatea lor, ignoră acest eveniment iminent. Observatorii nu constată nici un fel de dovezi de entuziasm față de alegeri în capitalele provinciale în care ajung unele ziare și emisiuni radiofonice guvernamentale.

— Evenimentele din ultima lună au întărit convingerea vietnamezilor de la Saigon că lista militară a șefului statului, generalul Nguyen Van Thieu, și a

premierului Nguyen Cao Ky va cîștiga și că alegerea nu va aduce nimic nou.

— Nici unul din cei zece candidați civili care se mai află în cursa alegerilor nu a indicat că va duce o campanie activă pentru a căuta să ia contact cu populația sau că va fi în dezacord cu guvernul actual în vreuna din problemele fundamentale ale Vietnamului.

Atitudinea față de alegeri este explicată în mare măsură prin experiența dobîndită. Numeroși sud-vietnamezi au constatat că este o atitudine mai realistă să fie bănuitori, decît încrezători.

Populația sud-vietnameză a fost atît de des mințită de către liderii săi politici, în cursul ultimului deceniu, încît obținerea încrederii și sprijinului ei va constitui o sarcină enormă.

Este posibil ca populația sud-vietnameză să ajungă să dorească să-și exercite voința politică în viitor și ca, în retrospectivă, alegerile de la 3 septembrie să fie considerate drept un prim pas spre aceasta. Dar prea puțini sud-vietnamezi fac asemenea calcule pe termen lung. Ei sînt preocupați de viitorul imediat și văd puține perspective de schimbare.

De la promulgarea Constituției la 1 aprilie, guvernul a cîștigat de fiecare dată cînd a cerut ceva Adunării Constituante.

Legea electorală a fost întocmită în conformitate cu dorința guvernului. Acei candidați prezidențiali care nu erau pe placul guvernului au fost împiedicați de Adunare să se prezinte în alegeri. În ultimele luni, puterea generalilor a avut un caracter absolut.

În timp ce există prea puține îndoieli că lista Thieu-Ky va cîștiga în alegeri, în cercurile saigoneze se fac tot felul de presupuneri asupra felului în care cei doi generali vor ajunge la un modus vivendi.

Săptămîna trecută, mareșalul Ky s-a întîlnit la Dalat cu șeful poliției naționale, generalul Nguyen Ngoc Loan, și cu alți vreo 50 de funcționari polițienești cu grad mai mic. Toți participanții erau sprijinitori ai lui Ky și mulți sud-vietnamezi sînt de părere că această întrunire face parte dintr-un plan al lui Ky menit să-i dea posibilitatea să-și extindă puterile dincolo de autoritatea constituțională foarte limitată a unui vicepreședinte.

Întrunirea de la Dalat a avut drept scop să-i liniștească pe generalul Loan și pe ceilalți sprijinitori ai lui Ky. Aceștia erau nemulțumiți că liderul lor a acceptat să candideze alături de generalul Thieu și, după cum se arată, mulți și-au manifestat teama de a-și pierde posturile în cazul în care împuternicirile mareșalului Ky ar fi serios reduse.

După cum arată surse informate, mareșalul Ky a declarat participanților la întrunire că generalul Loan continuă să mențină un control ferm atît asupra poliției naționale cît și a serviciului securității militare.

Generalul Loan a fost șeful ambelor organizații de poliție pînă acum trei săptămîni cînd a cedat postul militar adjunctului său, colonelul Nguyen Chanh Than. Se afirmă că mareșalul Ky a declarat că Than este leal generalului Loan și că transferarea titlului nu înseamnă un transfer de autoritate.

Lee LESCAZE

— Nu înțeleg de ce alegătorii aceștia nu manifestă un entuziasm mai mare față de rezultatul alegerilor din septembrie...

(Din International Herald Tribune)

reflector

GRECIA : DIFICULTĂȚILE ECONOMICE

În momentul loviturii de stat militare, situația economică a Greciei cunoștea deja serioase dificultăți în urma celor doi ani de criză politică latentă, declanșată în 1965 prin răsturnarea guvernului Papandreu. În plus, Grecia suferă consecințele crizei economice camuflate care apasă asupra întregii Europe occidentale și ale cărei efecte se repercutează asupra economiei ei în întregime dependentă de veniturile externe : turism, transporturile maritime și trimiterile de fonduri de către cei un milion de muncitori greci emigrați.

De la începutul acestei veri, efectele acestei dependențe se fac deosebit de simțite. Potrivit informațiilor furnizate de cercurile bancare, trimiterile de fonduri ale celor 300 000 de greci care lucrează în Germania occidentală au scăzut la peste jumătate din cauza șomajului, care a provocat de asemenea o scădere masivă a numărului turiștilor.

În plus, lovitura de stat a provocat în rîndurile depunătorilor o „criză de încredere" atît de acută încît într-o singură zi 900 de milioane de drahme au fost retrase numai de la Banca comercială a Greciei. Pentru a face față acestei situații, a fost pusă în funcțiune mașina de bancnote : de la lovitura de stat au fost emise șapte miliarde de drahme.

Activitatea turistică a fost redusă aproape la zero în cursul ultimelor săptămîni. A influențat, în acest sens, și un boicot spontan cu caracter ideologic. Astfel, potrivit noului director al turismului grec, Michalos, emisiunile televizate ale actriței Melina Mercouri (al cărei tată, deputat al E.D.A., a murit recent la Londra) au dus la anularea, în zece zile, a 7 000 de călătorii prevăzute. Hotelurile sînt goale — șapte dintre marile hoteluri din Atena intenționează să-și închidă porțile pentru actualul sezon.

În ciuda unor eforturi nesemnificative (au fost scăzute prețurile la magazinele de suvenire pentru a atrage pe posesorii de devize), sezonul turistic nu va aduce anul acesta, în cel mai bun caz, decît a treia parte din ceea ce aducea în mod obișnuit, și chiar mai puțin.

Exporturile agricole, o altă sursă de devize, sînt de asemenea amenințate.

În ceea ce privește specula funciară, actualul guvern — care nu o combate — a distribuit terenurile achiziționate de municipalitatea din Atena pentru a construi locuințe sociale, și acordă indiferent cui autorizația de a construi barăci la întîmplare. Acest populism arhaic nu îmbunătățește, evident, cu nimic soarta claselor sărace, a căror mînie riscă să devină tot mai puternică și înspăimîntă mica burghezie care cumpără, la prețuri forte, aur și devize. În acest timp, tinerii economiști, tehnicienii și inginerii pe care îi preocupă redresarea economiei grecești, trăiesc din expediente, aproape toți fiind concediați pentru delicte de opinie.

Serge LEFTERIS
(Din Le Nouvel Observateur)

STATISTICI INSULARE ȘI SINGULARE

În revistele britanice apar cu regularitate tot felul de date statistice referitoare la cele mai variate probleme din viața locuitorilor Angliei. Iată cîteva din aceste date, din trimestrul I — 1967 : jumătate din familiile engleze posedă grădini cu flori ; șapte adulți, din opt, petrec seara în fața televizoarelor ; 90% din cumpărătorii de conserve se aprovizionează permanent cu fasole în sos tomat ; fiecare familie crește cel puțin un papagal, o pisică sau un cîine, ceea ce face ca în prezent să existe în Anglia : 4 750 000 de papagali, 4 200 000 de pisici și 4 100 000 de cîini.

Le Monde

PARIS

LEGISLAȚIA BRITANICĂ ÎMPOTRIVA DISCRIMINĂRII RASIALE

În timp ce tulburările rasiale se înmulțesc în S.U.A., guvernul laburist intenționează ca prin măsuri preventive să împiedice apariția în Marea Britanie a unei situații comparabile cu aceea care a provocat actuala explozie de peste Atlantic.

LA 26 IULIE, Roy Jenkins, ministrul afacerilor interne, a anunțat în Camera Comunelor că guvernul a hotărît să întărească considerabil legislația actuală cu privire la relațiile rasiale. Legea existentă, în vigoare începînd din 1965, nu se referă decît la discriminarea în localurile publice, ca restaurante, cafenele, baruri, săli de dans și stadioane. Noile dispoziții, care vor transforma în delict orice act de discriminare bazat pe „culoare, rasă, origine etnică sau rasială", se vor referi la folosirea brațelor de muncă, locuințe, contracte de asigurări și înlesniri de credite. Pe de altă parte, definiția însăși de „localuri publice", care a provocat un anumit număr de contestații, va fi precizată, în special, în ce privește hotelurile, pensiunile de familie și chiar servicii ca frizeriile și magazinele.

Jenkins a lăsat să se înțeleagă că statul va da el însuși exemplul, incluzînd o clauză de „nediscriminare" în contractele sale. Pe de altă parte, a precizat ministrul, măsurile prevăzute vor fi supuse aprecierii organismelor interesate, în special Congresului sindicatelor (T.U.C.) și Confederației industriei britanice (C.B.I.), înainte de a fi prezentate Camerei Comunelor în cursul viitoarei legislaturi.

Coincidența dintre comunicarea făcută de Jenkins și evenimentele dramatice din S.U.A. este, desigur, întîmplătoare. Inițiativa guvernului britanic a beneficiat, totuși, de aceste evenimente, cu atît mai mult cu cît opinia publică a fost sensibilizată de declarațiile pătimașe făcute acum cîteva zile la Londra de conducătorul negru american Stockely Carmichael, cărora li s-a făcut o mare publicitate.

De altfel, problema relațiilor interrasiale, deși nu atinge în Marea Britanie acuitatea pe care o cunoaște în S.U.A., este reală. În Marea Britanie locuiesc azi aproximativ 1 milion de imigranți de culoare și, dacă ei vor continua să sosească în același ritm, proporția lor riscă s-o ajungă la sfîrșitul secolului pe cea din S.U.A. : 1 la 10. Londra și marile orașe industriale din regiunea Middlands au ghetourile lor de jamaicani, indieni, pakistanezi și negri africani.

Imigranții de culoare sînt deosebit de numeroși în funcțiile subalterne din serviciile publice cele mai prost plătite : transporturile urbane, administrația poștală, salubritatea, spitalele etc. Recent, în presă se făcea publicitate reclamațiilor unui șofer negru de autobuz care se plîngea că nu poate să obțină postul de controlor, în ciuda calificării lui evidente. În urma unei anchete, a reieșit că nici un singur salariat de culoare nu a reușit să ajungă într-o muncă de răspundere în serviciul autobuzelor londoneze. Dacă conducătorii T.U.C. au luat poziție în mod ferm, pe scară federală și confederală, împotriva oricărei discriminări rasiale și au înființat chiar o comisie specială însărcinată cu această problemă, nu același lucru este valabil la nivel local, unde nu o dată s-a constatat o rea-voință față de imigranții de culoare, considerați drept intruși veniți să „fure slujbele" englezilor de baștină. Cît despre numărul ofertelor de închiriere afișate în vitrinele chioșcurilor de ziare și specificînd „Nu primim oameni de culoare", ar fi zadarnic să încercăm să le numărăm.

Încă în seara de 26 iulie, organizația împotriva discriminării rasiale (C.A.R.D.) a publicat un comunicat în care își exprima via satisfacție față de inițiativa guvernului, adăugînd că aceasta constituie „ultima șansă pentru Marea Britanie de a ține seama de învățămintele Americii".

Dar din partea patronilor, primirea făcută acestei inițiative a fost mult mai rezervată, în special în ce privește extinderea legii actuale la domeniul slujbelor. Un purtător de cuvînt al Federației proprietarilor de camere mobilate din Londra și-a exprimat regretul față de adoptarea unei măsuri care, potrivit lui, va provoca „o încordare intolerabilă" pe piața locuințelor, deja în imposibilitate să satisfacă cererile englezilor.

În Camera Comunelor, declarația lui Jenkins a fost salutată prin murmurele de aprobare, de data aceasta unanime, ale laburiștilor. Quentin Hogg, purtător de cuvînt al opoziției conservatoare, a preferat să-și rezerve opinia, așteptînd să cunoască în amănunt măsurile luate în considerare de guvern.

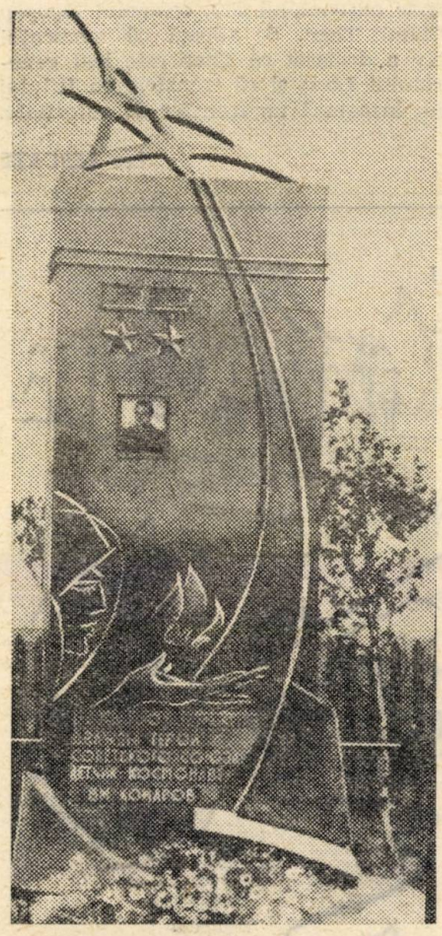

În stepa Orenburgului, pe locul unde a pierit pilotul-cosmonaut V. M. Komarov, s-a ridicat un monument în memoria sa

LE FIGARO

PARIS

DIFICULTĂȚILE ECONOMICE VEST-EUROPENE

Pentru prima oară de la punerea în aplicare a Tratatului de la Roma, cinci din cele șase țări ale Comunității vest-europene trec simultan printr-o fază de oarecare recesiune sau de stagnare.

Nesincronizarea mișcărilor conjuncturale, începînd din 1958, înlesnise rînd pe rînd stabilizarea sau redresarea economiilor naționale. În momentul de față, numai Italia scapă de marasmul vest-european. Dar chiar și creșterea economică a Italiei este amenințată, pe plan intern de slăbiciunea relativă a investițiilor particulare și a construcțiilor, pe plan extern de deficitul balanței de plăți. O prelungire a recesiunii vest-germane sau a stagnării franceze ar frîna în mod inevitabil dezvoltarea italiană.

Din acest punct de vedere, solidaritatea între cele șase țări din C.E.E. nu este o vorbă goală. Aflate de multe ori în concurență pe piețele externe, așa cum sînt de altfel, între ele, industriile din una și aceeași țară, cele șase țări au totuși de acum înainte același destin. Michel Debré își pune speranțele în redresarea vest-germană din toamnă, întocmai cum conducătorii republicii federale speră că redresarea țărilor va fi susținută de progrese în Italia și în Franța.

În ce privește Franța însăși, care sînt datele principale ? În primul rînd și înainte de toate, din toamna trecută producția industrială bate pasul pe loc, cu o tendință spre scădere mai degrabă decît spre creștere. Dacă facem o comparație între nivelul din primele luni ale acestui an și nivelul din lunile

corespunzătoare ale anului trecut, observăm un progres. Indicele producției industriale, exclusiv construcțiile și lucrările publice, (1959 = 100), a atins 148,5 în martie 1966 și 153 în martie 1967, dar aceeași cifră de 153 fusese atinsă în noiembrie 1966 și ușor depășită în luna decembrie a aceluiași an. Cifrele din aprilie-mai 1967 indică mai degrabă o scădere decît o creștere.

Stagnarea industrială duce la o creștere a șomajului. Statisticile franceze nu permit ca această creștere să fie evaluată în mod precis. Ea trebuie să fie de ordinul de 2 la sută din mîna de lucru, procentaj mai mare decît acela cu care este obișnuită Franța, dar relativ moderat în raport cu procentajul pe care îl observăm în majoritatea celorlalte țări industriale. Acest șomaj se datorează în primul rînd stagnării producției industriale. În ritmul actual al creșterii economice, tinerii care sosesc în număr mare pe piața muncii întîmpină greutăți în găsirea unei slujbe, iar acei care nu au fost niciodată angajați nu sînt înregistrați ca șomeri, ceea ce face să planeze o îndoială asupra exactității statisticilor.

Încetineala expansiunii nu este singura cauză. Datorită concurenței sporite, întreprinderile angajează numai un număr mic de muncitori suplimentari și nu reduc durata muncii. Indicele brațelor de muncă folosite (1954 = 100), cuprinzînd toate activitățile industriale și comerciale, era de 110,3 în octombrie 1963, rămînea la aproape același nivel — 110,7 — la începutul anului 1967. Numărul locurilor de muncă a sporit în comerț, dar a scăzut în industrie. La ancheta Institutului național de statistică în rîndul conducătorilor de întreprinderi industriale („Efectivele dv. au crescut sau au scăzut în ultimul timp?") în ultimii trei ani răspunsurile „Au scăzut" au fost în mod regulat mai numeroase decît răspunsurile „Au crescut". Întreprinderile nu pot rezista concurenței decît printr-un efort neîncetat de raționalizare. Ele nu pot nici să angajeze muncitori suplimentari, nici să reducă durata muncii. Al treilea punct negru, după stagnarea industrială și creșterea șomajului, este evoluția schimburilor externe. Mișcările de prețuri au fost în general favorabile: creșterea prețurilor la export, scăderea prețurilor la import. În ciuda acestei conjuncturi, balanța comercială franceză a devenit deficitară. De 18 luni exporturile nu au înregistrat nici un progres.

Realitatea este că, de șase luni, în Franța stagnarea internă se îmbină cu deficitul comercial, cu creșterea importurilor de produse fabricate și cu subfolosirea mijloacelor de producție. Această îmbinare nu este normală și provoacă o oarecare neliniște. Speranță supremă, redresarea eventuală a activității în Republica Federală a Germaniei nu va rezolva toate problemele Franței.

Raymond ARON

WILLY BRANDT

vicecancelar și ministru al afacerilor externe al Republicii Federale a Germaniei

Răspunzînd invitației guvernului român, astăzi sosește la București, într-o vizită oficială de cîteva zile, vicecancelarul federal și ministrul afacerilor externe al Republicii Federale a Germaniei, Willy Brandt.

Herbert Frahm — care își alege mai tîrziu pseudonimul publicistic Willy Brandt — s-a născut la 18 decembrie 1913, la Lübeck. Încă din anii gimnaziului s-a raliat organizației de tineret a muncitorilor socialiști, urmînd tradiția instaurată în familie de bunicul său (fost muncitor agricol, apoi șofer de camion). Nu împlinise 17 ani cînd a devenit membru al partidului social-democrat. După instalarea regimului nazist, în 1933, sub amenințarea unei arestări iminente din partea Gestapoului, tînărul student fuge cu o barcă pescărească în Norvegia. Naturalizat aci și învățînd repede limba, studiază istoria și filozofia la Universitatea din Oslo. Păstrează legătura cu grupurile germane de rezistență și activează totodată ca ziarist. În calitate de corespondent al unor ziare suedeze și ca reprezentant al unei organizații norvegiene de solidaritate socialistă, participă în 1937 la războiul civil din Spania.

La declanșarea celui de-al doilea război mondial, Willy Brandt a fost unul din cei trei secretari ai organizației „Ajutorul popular", sprijinită de sindicatele norvegiene, care a condus ajutorarea și alimentarea regiunilor scandinave invadate de trupele naziste. În mai 1940, după ocuparea întregii Norvegii, prietenii i-au împrumutat o uniformă militară, pentru a fi luat prizonier ca „soldat norvegian" și a scăpa astfel de represaliile Gestapoului. Eliberat din prizonierat, Brandt a emigrat clandestin în Suedia, continuînd activitatea de sprijinire a grupurilor de rezistență germane și norvegiene.

Îndată după capitularea trupelor hitleriste, a devenit corespondent al unor ziare suedeze în Germania și, un timp, atașat de presă pe lîngă misiunea norvegiană la Berlin. În toamna anului 1947, guvernul landului Schleswig-Holstein îi acordă din nou cetățenia germană, permițîndu-i astfel să-și reia activitatea politică în sînul partidului social-democrat. În 1949 devine membru al Bundestagului (Camera federală a deputaților), iar peste un an membru al comitetului de conducere al partidului social-democrat.

În aceeași epocă, stabilindu-se în Berlinul occidental, Willy Brandt conduce ziarul „Berliner Stadtblatt" (1950—1951). La 3 octombrie 1957 este ales primar al sectorului vestic al orașului. Ascensiunea sa concomitentă în cadrul partidului este marcată de următoarele etape: 1958 — președinte al organizației din Berlinul occidental; 1962 — vicepreședinte al partidului; 1964 — președinte al partidului. Doctor honoris causa al mai multor universități vest-germane și americane (printre care Harvard, 1963), senator al Societății pentru promovarea științelor „Max Planck" (1959—1966), Willy Brandt a publicat o serie de lucrări pe teme politice și de istorie contemporană.

Ca fruntaș al partidului social-democrat, a candidat de două ori la funcția de cancelar, prima oară încă la alegerile din 1961. La 1 decembrie 1966, acceptînd „coaliția negru-roșu" (U.C.D.-P.S.D.), Willy Brandt devine vicecancelar și ministru al afacerilor externe în guvernul cancelarului Kurt Georg Kiesinger. Într-o sumară autobiografie, noul ministru de externe spunea: „Nu mi-aș fi închipuit niciodată în tinerețe că voi succeda, peste 38 de ani, la departamentul afacerilor străine, contelui Brockdorff-Rantzau, care nu era de loc idolul adolescenței mele".

Willy Brandt susține în problema relațiilor Est-Vest că „legăturile economice și culturale cu țările din răsăritul Europei pot accelera procesul de destindere și de ușurare a situației". Cu prilejul vizitei ministrului afacerilor externe al României, Corneliu Mănescu, la Bonn, omologul său vest-german și-a exprimat într-un toast speranța că relațiile dintre România și R.F.G. — în domeniile cultural, economic, științific și tehnic — se vor dezvolta în spiritul destinderii și în slujba păcii.

V. B.

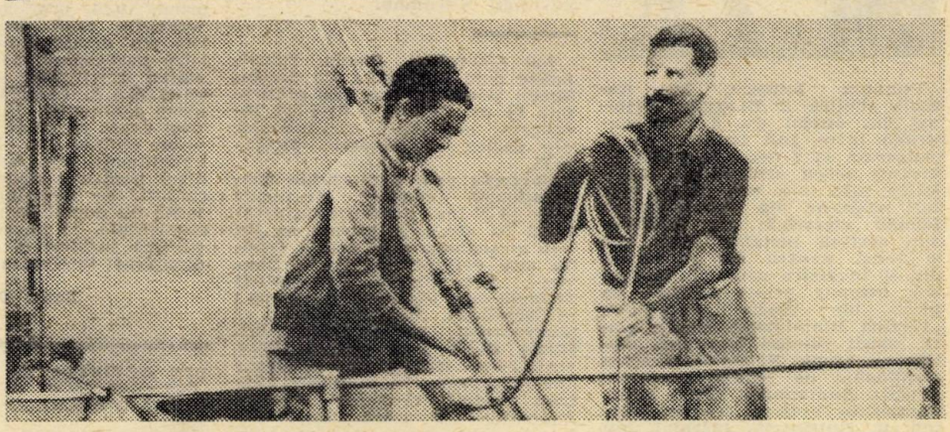

După o călătorie de trei ani în jurul lumii, soții Lewis au acostat cu ambarcațiunea lor la Plymouth

poșta redacției

HENRI COANDĂ — CETĂȚEAN ROMÂN

Vasile Rus, Galați. **După cum a declarat el însuși în interviul citit de dv. în „România Liberă", marele om de știință Henri Coandă și-a păstrat cetățenia română, deși trăiește de atîtea decenii departe de patrie. La fel ca el au procedat de altfel mulți alți reprezentanți de seamă ai țării noastre care și-au trăit o parte a vieții în străinătate.**

CITITORII DESPRE „LUMEA"

Ing. Dumitru Smaranda, București. **După cum ați observat desigur și dv., ne străduim să reproducem pentru ilustrarea articolelor și a reportajelor noastre cît mai multe hărți cuprinzînd indicații referitoare la evenimentele politice sau militare în curs, la structura economică a țării respective sau la alte aspecte de actualitate care nu pot fi găsite îndeobște în atlase.**

E drept că am renunțat în ultima vreme la publicarea pe coperta a treia a unor imagini din orașele lumii. În schimb, ilustrăm mai bogat „Reportajul pe glob", care apare în fiecare număr al revistei.

Jozsef Nagy, Cluj. **Ne bucură faptul că modul în care revista noastră a oglindit lucrările sesiunii extraordinare a Adunării Generale a O.N.U. a satisfăcut interesul dv. față de recentele dezbateri.**

TEATRUL NAȚIONAL DIN IAȘI

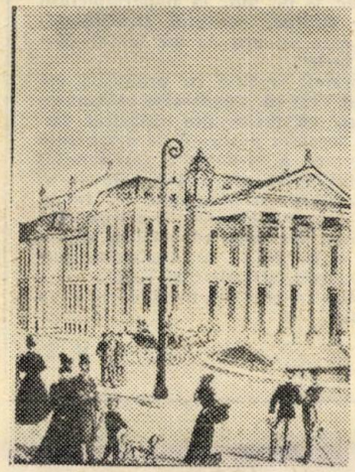

Dumitru Ionescu, Iași. **Actuala clădire a Teatrului Național din orașul dv. a fost construită între anii 1894—1896 și inaugurată la 2 decembrie 1896. În vremea aceea clădirea, cu instalațiile sale, era una dintre cele mai moderne din Europa : avea lumină electrică, aer condiționat, cortină metalică între sală și scenă pentru caz de incendiu și încălzire centrală. Teatrul și-a început prima stagiune cu piesa lui Vasile Alecsandri, „Fîntîna Blanduziei". Dintre marii artiști români care s-au distins pe scena Națională ieșan menționăm pe Agatha Bârsescu, Aristița Romanescu, Matei Millo, Constantin Nottara, Ion Gr. Morțun, R. Bulfinschi. Începînd din anul 1893, George Enescu a dat numeroase concerte pe scena acestui teatru. Teatrul a avut ca directori, între alții, pe Mihail Sadoveanu, numit în anul 1910, și pe Ionel Teodoreanu, numit în 1930.**

În desenul alăturat — clădirea Teatrului Național din Iași, în ziua inaugurării, acum peste 70 de ani.

RĂSPUNDEM PE SCURT

Iordache Codreanu, Bîrlad. **Lista întrebărilor formulate de dv. este prea lungă pentru a putea primi răspunsuri complete într-un singur număr de revistă.**

1) Partidul Comunist din Indonezia, care activează în prezent în ilegalitate, a difuzat cu circa două luni în urmă un material în care erau analizate cauzele loviturii de stat militare și ale represiunii anticomuniste și antidemocratice și erau trasate sarcinile luptei viitoare.

2) Familiile lui Patrice Lumumba și Antoine Gizenga nu s-au înapoiat încă în Congo.

3) Fostul președinte al Algeriei, Ben Bella, se află în detențiune, fiind acuzat de acțiuni contrare intereselor statului algerian.

4) Nu s-au stabilit încă data și locul viitorului Festival Mondial al Tineretului și Studenților.

5) Președintele Ciprului, arhiepiscopul Makarios, a fost evocat la rubrica „Profil", în nr. 3 din 1964.

6) Reținem ideea dv. de a scrie despre succesele profesionale ale specialiștilor din diverse țări care și-au făcut studiile în România.

Gh. Popescu, Brașov. **1) Vaticanul nu este membru al O.N.U.**

2) Într-adevăr, nici procesul de la Paris nu a izbutit să elucideze misterul Ben Barka. Nu este însă singurul caz de răsunet internațional pe care justiția nu a reușit să-l rezolve. Din condamnările pronunțate de tribunalul francez rezultă că s-au putut stabili cel puțin principalele responsabilități.

3) Ne-am notat propunerea dv. pentru rubrica „Profil".

4) În numeroasele articole și corespondențe consacrate problemei aderiunii Angliei la Piața comună, publicate după articolul menționat de dv. au fost expuse principalele argumente avansate atît de partizanii cît și de adversarii acestei aderiuni.

Radu Bărgăuan, Tg. Mureș. **1) Nu s-au produs asemenea întrevederi la nivel înalt.**

2) Nu dispunem de informații despre situația actuală a lui Alex Quaison Sackey, fost ministru de externe al Ghanei sub guvernul Nkrumah.

Ion Ghergheli. Sinaia. **Principalele date biografice ale dr-ului Simon Wiesenthal au fost prezentate în nr. 20/1967, o dată cu începerea publicării fragmentelor din cartea sa „Asasinii printre noi".**

Norvegia este o monarhie constituțională condusă de regele Olav al V-lea. Confederația elvețiană își alege în fiecare an un nou președinte. Anul acesta, funcția este deținută de Roger Bonvin. Președintele Republicii Malgașe este Philibert Tsiranana ; al Nigerului, Hamani Diori ; al Singaporelui, Inche Yusuf bin Ishak. Fiind încă sub stăpînire portugheză, Angola nu are o conducere proprie. În problema hărților, vedeți răspunsul adresat inginerului Dumitru Smaranda.

Traian Săsărman, comuna Beclean, raionul Dej. **1) Despre considerentele care au determinat reprezentarea la O.N.U. a R.S.S. Ucrainiene și R.S.S. Bieloruse citiți fragmentele din stenogramele conferinței de la Yalta reproduse în numerele 3 și 4 ale revistei „Magazin Istoric".**

2) Situația actuală din Congo a fost expusă pe larg în interviul acordat revistei noastre de președintele Mobutu și în corespondența privitoare la ultimul complot pus la cale de Chombe și de susținătorii lui din străinătate.

M. Bălan, București. **În legătură cu comoara din lacul Töplitz, citiți și amănuntele publicate în „Lumea" nr. 23/1967, pag. 25. Ne-am notat că ați dori să citiți un „Fișier" consacrat problemei consulatelor.**

Ilias Macris, comuna Săcuieni, raionul Marghita. **Vă mulțumim pentru bunele aprecieri. Vedeți și răspunsul dat cititorului Iordache Codreanu din Bîrlad.**

„CU 40 DE ANI ÎN URMĂ..."

În numărul 27/1967 al revistei „Lumea" a apărut articolul „Academia de Drept Internațional de la Haga", în legătură cu care consider necesar să fac cîteva precizări și completări :

Bursele Academiei de la Haga (la început numai 5, mai tîrziu 11) nu sînt burse internaționale cu repartiție națională, cum s-ar putea crede, ci au caracter internațional în accepțiunea exactă a termenului și se atribuie candidatului, nu statului, prin concurs pe bază de lucrări și a unei recomandări științifice calificate. Concursul se ținea altădată la Paris, curatoriumul activînd acolo. Numărul restrîns al burselor marca valoarea acordării lor. Ca un complement al Academiei de Drept Internațional de la Haga, Fundația Carnegie a creat la Paris un Centru de studii internaționale, cuprinzînd o vastă bibliotecă și săli de conferințe, precum și, mai ales, două cursuri, unul de drept constituțional comparat, celălalt de drept agrar comparat, înființînd catedrele respective în cadrul Institutului de Înalte Științe Internaționale al Facultății de drept. Pe vremea studenției mele, acest institut era condus de profesorii Geouffre de Lapradelle, Louis Le Fur și Alejandro Alvarez, mari specialiști în dreptul internațional.

Este eronat să se afirme că „prezența juriștilor români în Asociația foștilor auditori ai Academiei de Drept Internațional de la Haga a fost marcată pentru prima dată prin adeziunile intervenite anul trecut". În anul 1926 am urmat cursurile Academiei, participînd la lucrările Asociației respective, denumită pe scurt A.A.A. (Asociation des Anciens Auditeurs). În anul 1927 — deci exact cu 40 de ani în urmă — am obținut una din bursele internaționale ale Academiei, audiind pentru a doua oară aceste cursuri, de excepțională importanță nu numai pe plan strict de specialitate, ci pe planul larg al culturii juridice și în genere al disciplinei intelectuale.

Radu BUDIȘTEANU
București

DIN ACTIVITATEA „COLECTIVULUI DE DREPT VECHI ROMÂNESC"

În legătură cu informația despre „lucrările românești de drept cerute peste hotare", publicată în „Lumea" nr. 26, aș vrea să fac următoarea completare. În text se arată că „au sporit simțitor, în primul trimestru al acestui an, comenzile de cărți privind istoria dreptului românesc, precum și de lucrări de specialitate privind crearea și aplicarea dreptului socialist în țara noastră". În continuare nu sînt menționate însă lucrări din domeniul istoriei dreptului românesc. Lucrările de acest fel au fost elaborate în cadrul „Colectivului de drept vechi românesc" de pe lîngă Academia Republicii Socialiste România. Iată cîteva titluri de asemenea lucrări, solicitate mult și în străinătate : Legiuirea Caragea, Codul Calimach, Pravilniceasca condică, Manualul juridic al lui Andronache Donici,

Irina VALASOGLU
București

REPREZENTANȚELE DIPLOMATICE

Mihai Duma, Vaslui. **După cum s-a precizat la recenta sesiune a Marii Adunări Naționale, în prezent România întreține relații diplomatice cu 75 de state. Acum o sută de ani aveam doi reprezentanți diplomatici — unul la Constantinopol și unul la Paris. Într-un referat adresat Consiliului de Miniștri, ministrul de externe din vremea aceea, G. B. Știrbei, menționa : „Situația politică a țării noastre și necesitățile serviciului cer ca interesele României să fie reprezentate pe lîngă toate puterile garante. Pe lîngă agentul de la Constantinopol și cel de la Paris am onoarea a propune să se întemeieze agenții la Londra, Viena, Berlin și Petersburg". Un proiect de lege, votat după ce Consiliul de Miniștri își însușise acest referat, stabilea ca reprezentantul de la Paris să fie acreditat și la Londra și Florența, și să fie creat un nou post pentru Viena, Berlin și Petersburg. Mai tîrziu, în 1897, România avea 11 legații conduse de miniștri plenipotențiari la Viena, Paris, Bruxelles, Berlin, Roma, Londra, Petersburg, Belgrad, Constantinopol, Haga și Atena.**

Prof. Neculai Zorici, Iași. **Articolul dv. nu se încadrează în profilul rubricii noastre „Pe urmele istoriei" pentru că nu se întemeiază pe o analiză științifică obiectivă a faptelor istorice ci pe vagi idei geopolitice și spiritualiste. Nu precizați în scrisoarea dv. ce obiect predați.**

Izabela Marton, București. **După cum am mai răspuns și cu alte prilejuri, revista noastră nu publică adrese pentru corespondență.**

lumea

Săptămînal de politică externă editat de Uniunea Ziariștilor din Republica Socialistă România

Redacția și administrația : București, Piața Scînteii 1, Tel. 17.60.10

Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii"

Începînd din luna august
o nouă linie aeriană
București — Zagreb — München — Frankfurt
cu Europa Jet LUFTHANSA

În fiecare MARȚI și VINERI, la orele 16,20 pleacă din București spre Frankfurt – prin Zagreb și München – modernele avioane Europa Jet Boeing 727.

Europa Jet zboară cu o viteză de 960 km/oră la înălțimea de 12 000 m.

Capacitatea avioanelor este similară cu cea a navelor aeriene transcontinentale, putînd transporta comod 96 de pasageri, dintre care 12 în clasa I.

În colaborare cu TAROM

Lufthansa

PUBLICOM

publicitate
lumea

COMBINATUL DE CELULOZĂ ȘI HÎRTIE

BRĂILA

PRODUCE:

Celuloză chimică din stuf pentru celofibră

Celuloză papetară din stuf

Cartoane duplex-triplex

Produse cloro-sodice

2 lei

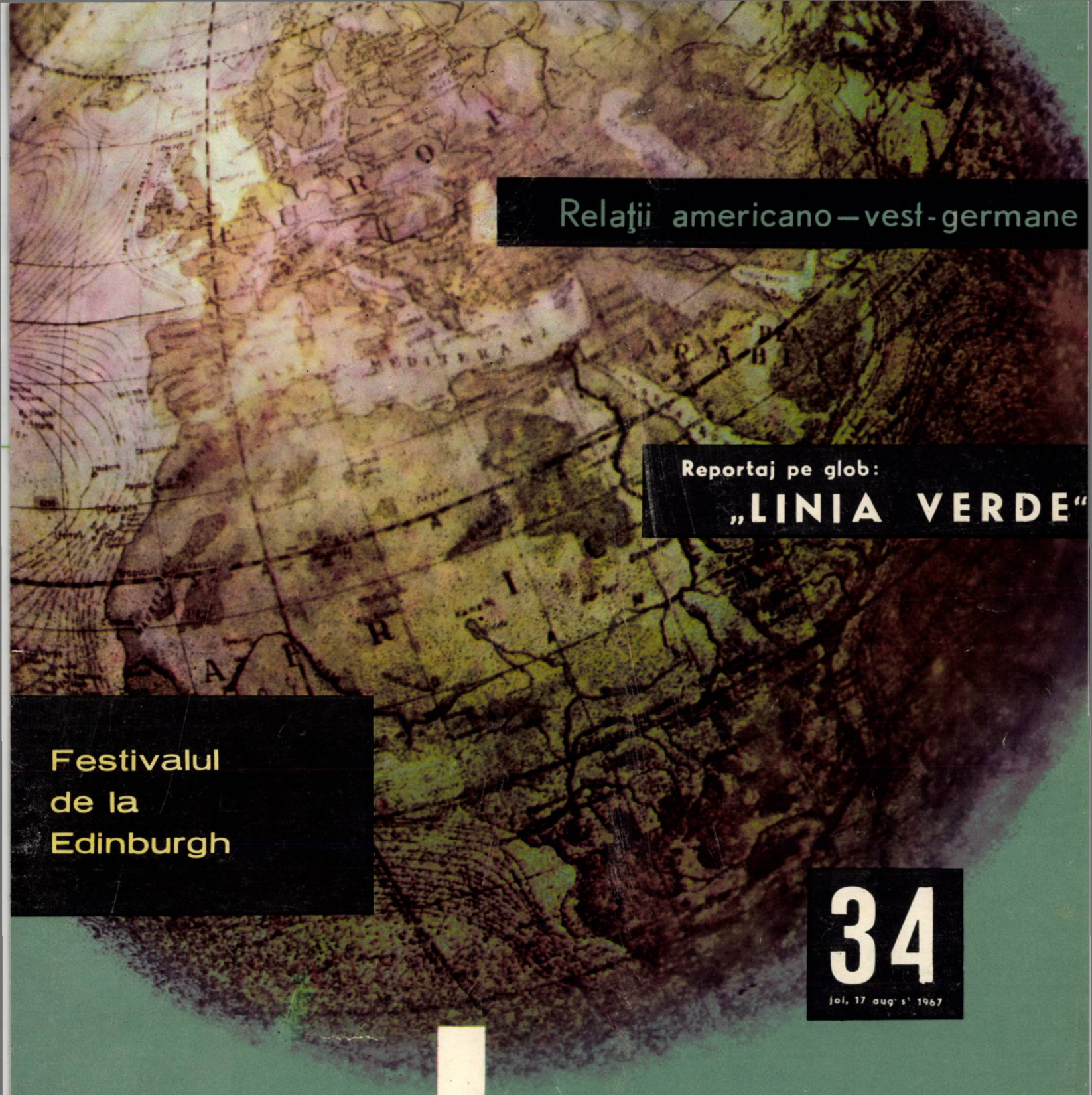

Relaţii americano—vest-germane

Reportaj pe glob:
„LINIA VERDE"

Festivalul
de la
Edinburgh

34
joi, 17 aug. s. 1967

corespondenţe speciale din:

geneva
hanoi
moscova
lagos

lumea

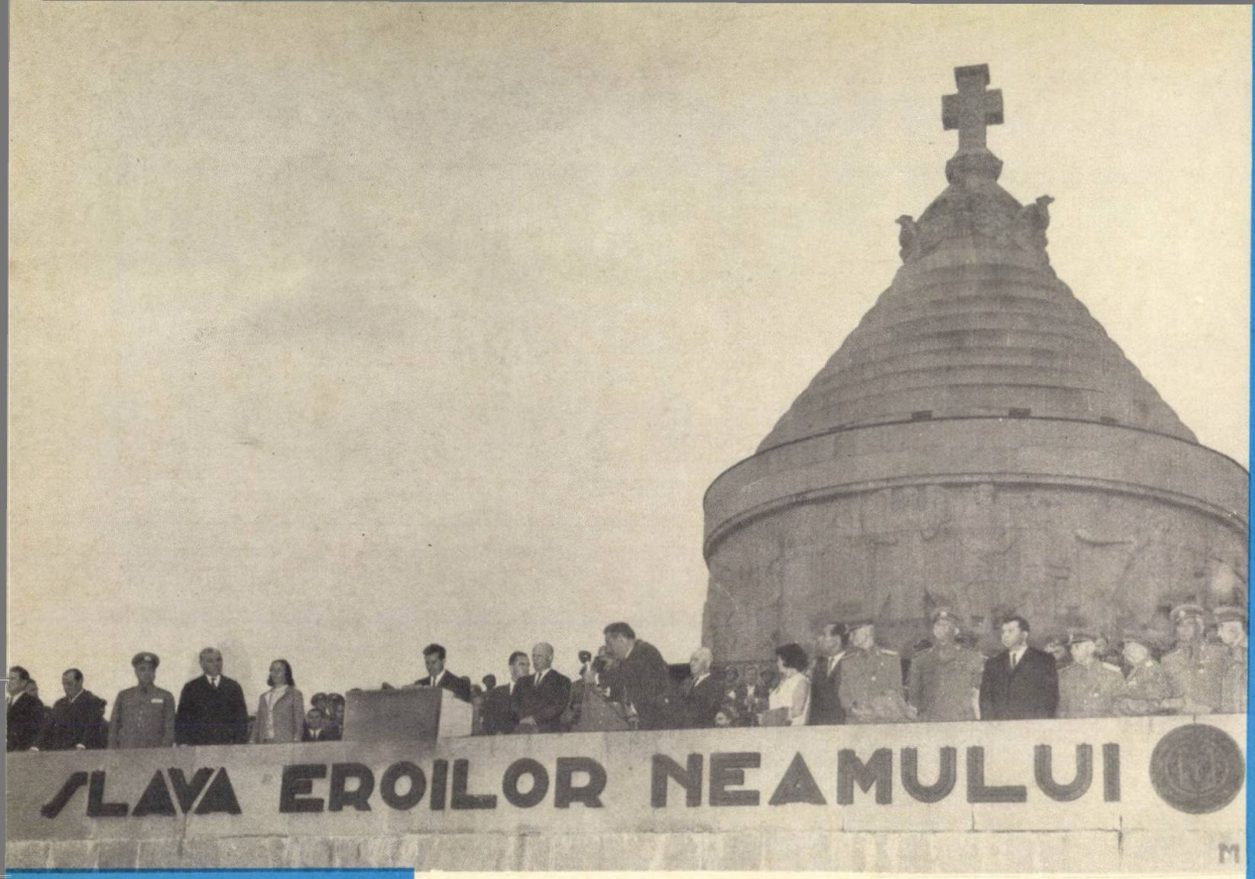

O jumătate de secol de la epopeea națională a Mărășeștilor

La tribuna Mausoleului, în timpul cuvîntării tovarășului Nicolae Ceaușescu

Aspect de la marele miting din Cîmpia Mărășeștilor

Un grup de veterani ai luptelor de la Mărășești, Mărăști și Oituz

lumea

nr. 34 (199) – 17 august 1967

sumar

MERSUL EVENIMENTELOR — 2—4 Noi aspecte ale escaladării. — Cuvîntarea radio-televizată a președintelui de Gaulle. — Agenda diplomatică a Orientului Mijlociu. — Extinderea ostilităților în Nigeria. — Mercenarii din nou în scenă. *Rodica Georgescu*

INTERVIUL NOSTRU — 5 AMINTORE FANFANI, *ministrul afacerilor externe al Italiei* : Noi perspective pozitive. *Eugen Phoebus*

ARTICOLE ȘI COMENTARII — 6 ABDUL RAHMAN PAZHWAK, *președintele celei de-a XXI-a sesiuni a Adunării Generale a O.N.U.* : Rolul statelor mici în Organizația Națiunilor Unite
9 Cancelarul Kiesinger la Washington. „Consultări exploratoare". *Radu Pascal*
11 Geneva : Sesiunea Consiliului pentru Comerț și Dezvoltare. *D. Miculescu*
12 Însemnări din Lahore. *Cornel Răducanu*
13 Sfîrșitul „dinastiei Krupp". *Mircea Grigorescu*
18 PIOTR NEPOROJNII, *ministrul energeticii și electrificării al U.R.S.S.* : ...plus electrificarea întregii țări.
19 Solidaritate cu poporul vietnamez. *Prof. Tudor Ionescu*
Oțelul Indiei. *I. Radu*
20 Edinburgh, orașul festivalului. *Robert Kemp.*

DE LA CORESPONDENȚII NOȘTRI — 8 ISTANBUL. — R.C.D. și proiectele sale. *Sami Kemal*

REPORTAJ PE GLOB — 16 „Linia verde". *Eugeniu Obrea*

CONTRAPUNCT — 21 Raportul „Jim Dandy". *Rusell Baker*

PE URMELE ISTORIEI — 22 Ecoul internațional al epopeii de la Mărășești. — *Dan Berindei*
23 Colonel BERNARD DARU : Amintiri din România anului 1917
General de aviație COCHET : La comandamentul aviației

24 Winston Churchill. — Memorii. Bătălia Angliei (VII)

PUNCTE DE VEDERE DIN PRESA MONDIALĂ — 27—31 The New York Times, Nhan Dan, Le Nouvel Observateur, Süddeutsche Zeitung, International Herald Tribune, L'Express, Le Monde

PROFIL — 31 ARDESHIR ZAHEDI, ministrul afacerilor externe al Iranului

BREVIAR (3) • **POȘTA REDACȚIEI** (32)

Ziua presei românești

În dialogul lor permanent cu cititorii, presa română își face un titlu de mîndrie din reflectarea politicii interne și externe a partidului și guvernului — politică în conformitate cu interesele vitale ale poporului nostru, constructor al socialismului, luptător de nădejde în amplul front al socialismului și păcii. Ziarele și revistele din România constituie un factor activ în lupta pentru realizarea obiectivelor Congresului al IX-lea al P.C.R. privitoare la înflorirea neîncetată a patriei noastre socialiste.

Continuatoare a celor mai bune tradiții a publiciștilor români care, de-a lungul deceniilor, au militat pentru slujirea aspirațiilor de veacuri ale poporului, — apărarea ființei sale naționale, neatîrnarea și eliberarea națională — pentru prezența activă și egală în drepturi a României în concertul națiunilor, publicațiile românești traduc în viață ideile partidului cu privire la politica externă a țării noastre de apărare a păcii, de micșorare a încordării internaționale și a dezvoltării colaborării între popoare.

O preocupare de prim ordin a presei noastre o constituie înfățișarea activității depuse de purtătorii de cuvînt ai diplomației române în țară și peste hotare, cu diferite prilejuri, în diferite foruri internaționale. Acționînd în spiritul coexistenței pașnice, țara noastră militează activ și consecvent pentru a dezvolta relațiile economice, tehnico-științifice, culturale și politice cu toate statele — fără deosebire de sistem social. România pornește de la premisa că schimburile și contactele multilaterale, pe baza avantajului reciproc, fără condiții, restricții și discriminări politice, contribuie la micșorarea încordării internaționale și la apropierea între popoare, constituie un factor important de întărire a păcii.

Deschizînd larg o fereastră spre evenimentele de pe arena mondială, presa română aduce o contribuție importantă la cunoașterea situației internaționale actuale, la larga dezbatere privind cooperarea popoarelor și statelor, preîntîmpinarea unui nou război, salvgardarea păcii, consolidarea securității în Europa și în întreaga lume.

Răspunzînd sarcinilor care le-au fost încredințate de partid, ziariștii își reînnoiesc de ziua presei românești — zi aniversară a apariției „Scînteii" ilegale — angajamentul lor de a activa neobosiți pentru dezvoltarea continuă a relațiilor frățești cu toate statele socialiste, pentru intensificarea colaborării cu toate statele lumii, pentru întărirea unității și coeziunii mișcării antiimperialiste, pentru respectarea dreptului sfînt al fiecărui popor de a-și hotărî singur soarta, pentru asigurarea păcii mondiale.

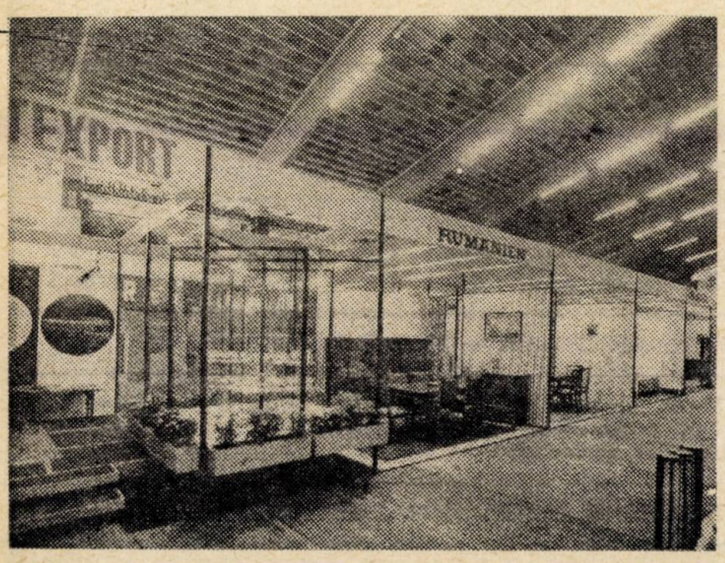

Standul românesc la Tîrgul internațional forestier și de mobilă de la Klagenfurt, Austria.

mersul evenimentelor

11 — 17 august

NOI ASPECTE ALE ESCALADĂRII. În Vietnam, noi și grave acțiuni agresive au fost întreprinse prin bombardarea consecutivă de către aviația americană a teritoriului R. D. Vietnam. Între altele, avioane „B-52" au atacat podul Long-Dien — important centru rutier și feroviar —, cartiere locuite din centrul și suburbiile Hanoiului, centrul siderurgic Thai-Nguyen (56 km la nord de Hanoi), gara Kep (61 km la nord-est de Hanoi), o gară situată la 63 km de Haifong și, în mai multe reprize, ansamblul comunicațiilor feroviare de la Lang Son. O declarație dată publicității de Ministerul Afacerilor Externe al R. D. Vietnam în legătură cu bombardamentele din 11 și 12 august asupra Hanoiului și podului Long-Dien, califică aceste acte drept extrem de grave, constituind o nouă încălcare grosolană a acordurilor de la Geneva și o încercare de a slăbi moralul poporului vietnamez. Guvernul R. D. Vietnam, se spune în declarație, denunță noile crime ale imperialismului american și cere guvernului S.U.A. să pună capăt imediat războiului agresiv împotriva Vietnamului, să înceteze definitiv și necondiționat bombardamentele asupra R. D. Vietnam, să retragă din Vietnamul de sud toate trupele S.U.A. și ale sateliților lor și să respecte cu strictețe drepturile naționale fundamentale ale poporului vietnamez.

Noile planuri de extindere a războiului au fost condamnate cu hotărîre și de Frontul Național de Eliberare din Vietnamul de sud în legătură cu recenta hotărîre a Administrației americane de a spori cu încă 45 000 de militari efectivul trupelor trimise să lupte în Vietnamul de sud. Intensificarea intervenției militare continuă însă să fie la fel de săracă în rezultatele scontate de Washington. Agenția VNA anunță că în ultimele zile unitățile antiaeriene ale Armatei Populare Vietnameze au doborît zece avioane americane, astfel încît numărul total al avioanelor agresoare doborîte în Vietnamul de nord se ridică la 2 310.

Angajările, adesea sîngeroase — agențiile de presă occidentale vorbesc de pierderi grele pentru trupele americane și saigoneze — continuă în Vietnamul de sud. (Forțele patriotice care acționează în provincia Thu Dan Mot au lansat mai multe acțiuni succesive, soldate cu scoaterea din luptă a 400 de soldați americani și saigonezi și capturarea a alți 45.)

Bilanțul militar nefavorabil sugerează adepților soluției militare remedii diferite. După cum subliniază presa occidentală, strategia militară americană în Vietnam constituie în prezent subiectul unor vii controverse în cercurile politice de la Washington. Pentru „ulii", noua ofensivă americană și sporirea sensibilă a efectivelor militare sînt necesare și justificate — opinie exprimată de cei doi consilieri speciali ai președintelui Johnson — generalul Maxwell Taylor și Clark Clifford — la întoarcerea lor dintr-un turneu în capitalele sud-asiatice, și de amiralul Grant Sharp, comandantul forțelor americane în Pacific. Părerea altui grup este că n-ar fi oportună o sporire numerică prea mare a trupelor existente în Vietnam ci o folosire „mai eficientă" a forțelor americane și „aliate".

În schimb, „New York Times" — exprimînd un curent de opinie tot mai intens manifestat în Statele Unite — califică noile bombardamente asupra R. D. Vietnam drept acțiuni care „pot fi fatale" pentru Administrație. „Politica S.U.A. în Vietnam, scrie ziarul, se limitează la manevre acrobatice și proiectează într-un viitor foarte îndepărtat posibilitatea unei păci negociate, singura formă de pace care ar putea fi durabilă". Luni, senatorul Mike Mansfield, liderul majorității democrate din Senat, a criticat în termeni severi noua escaladare aeriană în Vietnamul de nord, apreciind drept „foarte periculoasă extinderea războiului".

Vii reacții în cercurile parlamentare americane au suscitat și incidentele survenite în cursul campaniei electorale pentru alegerile prezidențiale sud-vietnameze și care au provocat „o grevă a campaniei" din partea a 7 candidați civili. Potrivit senatorului Robert Kennedy, dovezile amestecului regimului militar de la Saigon în viitoarele alegeri sînt din ce în ce mai „numeroase și neliniștitoare". Dacă această situație va continua, a declarat el în fața Senatului, „nu vom mai avea nici un scop comun cu guvernul vietnamez". Păreri asemănătoare au emis și alți parlamentari, între care senatorii republicani Clifford P. Chase și Jacob Javits și liderul democrat Mike Mansfield. Declanșat în urma sabotării de către autorități a campaniei electorale organizate de către candidații civili, conflictul dintre candidații civili și militari a durat o săptămînă, datorită refuzului guvernului de la Saigon de a lua vreo măsură pentru a permite buna ei desfășurare. Nu au lipsit presiunile serviciilor americane atît pe lîngă militari cît

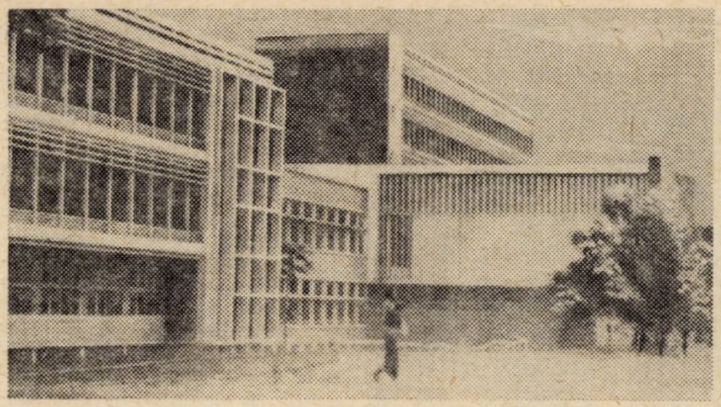

La 15 august Republica Congo-Brazzaville a celebrat 7 ani de la proclamarea independenței. În fotografie, una din recentele construcții din capitală.

și pe lîngă candidații civili pentru a readuce pe calea cea bună o campanie electorală care încearcă zadarnic să confere regimului sud-vietnamez o iluzie de legalitate.

În cele din urmă, obținînd unele garanții, candidații civili au hotărît să-și reia miercuri turneul electoral prin țară. *(Cu privire la noile aspecte ale escaladării S.U.A. în Vietnam și la situația politică de la Saigon — vezi și articolele de la rubrica „Puncte de vedere", pag. 27)*

CUVÎNTAREA RADIO-TELEVIZATĂ A PREȘEDINTELUI DE GAULLE. Rolul Franței în lume a fost tema principală căreia generalul de Gaulle i-a consacrat cea mai mare parte din discursul său pronunțat joi, 10 august. Primul dintre obiectivele politicii Franței — a declarat vorbitorul — este pacea, iar pentru atingerea acestui obiectiv este nevoie în exterior de o „activitate energică și neîntreruptă", care trebuie desprinsă de orice acte de supunere față de străinătate. „Totodată, pe plan intern, pacea necesită pregătirea unor mijloace de apărare corespunzătoare epocii... Astăzi, Franța trebuie nu numai să dorească pacea, ci s-o vrea cu rigurozitate", a subliniat președintele. El a enumerat apoi o serie de acțiuni întreprinse de Franța, printre care încetarea „luptelor zadarnice" din Algeria, stabilirea de relații noi cu fostele colonii franceze din Africa, îmbunătățirea relațiilor cu R. F. a Germaniei, înlocuirea „primejdioasei încordări cu Europa răsăriteană prin relații cordiale și rodnice", stabilirea relațiilor cu Republica Populară Chineză. „Noi înfierăm — a declarat președintele — orice intervenție armată din partea oricărui stat asupra teritoriului altora, așa cum se întîmplă, tocmai, în Asia de sud-est și Orientul Mijlociu, întrucît, în zilele noastre, orice incendiu este vrednic de ură, de la bun început, și o dată dezlănțuit, există riscul ca el să se extindă pînă departe".

Referindu-se la sistemele de alianțe existente în prezent, președintele a subliniat că, retrăgîndu-se din N.A.T.O., Franța s-a desprins din situația de supunere față de S.U.A. În acest mod ea „nu se va trezi eventual antrenată într-un conflict care nu ar fi al ei, și în nici o acțiune de război pe care ea nu o va dori". Franța este astfel în măsură se practice „înțelegerea și colaborarea", singurele mijloace de a „realiza securitatea continentului european", și să sprijine „dreptul fiecărui popor de a-și hotărî singur soarta", condiție imperativă „a înțelegerii internaționale, baza neapărat necesară a unei adevărate organizări a păcii".

Relevînd că „astăzi independența nu poate exista fără progres", președintele a menționat o serie de acțiuni ale guvernului francez care, după părerea sa, asigură progresul economic al țării între care, pe plan intern, decretele cu privire la reforma Securității Sociale și la interesarea muncitorilor în dezvoltarea întreprinderilor.

„Progresul, independența, pacea — acestea sînt deci obiectivele conjugate pe care le urmărește politica noastră", a declarat vorbitorul.

Pe plan intern, reacțiile politice față de acest discurs nu au fost prea numeroase. În timp ce „gaulliștii" și-au exprimat satisfacția în termeni asemănători cu cei folosiți de președinte, François Billoux, membru al Biroului Politic al Partidului Comunist Francez, vorbește de „eschivare" și de încercarea „de a distrage a tenția de la adevăratele revendicări pentru îmbunătățirea salariilor și ridicarea nivelului de trai". Alte reacții: Daniel Mayer, președintele Ligii Drepturilor Omului, arată că discursul „nu furnizează nici o explicație a ordonanțelor care dezorganizează sistemul de asigurări sociale". Cercurile sindicale deplîng lipsa de precizări din cuvîntarea președintelui, imputîndu-i că „planează deasupra unei realități sociale pe care se preface că o ignorează", potrivit formulei folosite de Georges Séguy, secretar general al C.G.T. Dacă F. O. și C.F.T.C. se arată mai nuanțate în aprecieri și critici, C.G.C. a ținut să precizeze că „nu intenționează să accepte pasiv urmările politicii față de salariați", așa cum a fost interpretată după discursul președintelui.

Pe plan extern, declarația șefului statului francez nu a suscitat nici o reacție oficială. Ea a fost în schimb amplu comentată în presă, îndeosebi în capitala Angliei. Observatorii politici britanici sînt unanimi în a aprecia — nu fără amărăciune — că fraza în care generalul de Gaulle vorbește de „frămîntările pe care le-ar atrage după sine, pentru comunitatea celor șase țări, admiterea Angliei...", confirmă opoziția acestuia față de aderarea Marii Britanii la C.E.E.

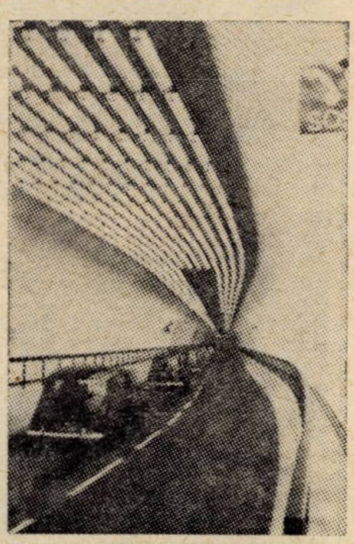

La Londra a fost deschisă pentru circulația automobilelor o nouă arteră subterană echipată cu mijloace electronice de semnalizare rutieră.

AGENDĂ DIPLOMATICĂ A ORIENTULUI MIJLOCIU. După o vizită oficială în Republica Arabă Unită, cu care prilej a purtat convorbiri cu președintele Gamal Abdel Nasser, președintele R. S. F. Iugoslavia, Iosip Broz Tito, a sosit duminică la Damasc, unde s-a întreținut cu șeful statului sirian. În comunicatul publicat la sfîrșitul convorbirilor, se arată că cei doi șefi de state au făcut un schimb de păreri referitor la criza din Orientul Mijlociu, la situația internațională, precum și la dezvoltarea relațiilor iugoslavo-siriene. De aici, președintele Tito a plecat luni la Bagdad pentru a purta convorbiri cu președintele Irakului, Abdul Rahman Aref. Ieri, șeful statului iugoslav s-a reîntors la Cairo pentru a continua convorbirile cu președintele R.A.U.

Pe agenda diplomatică a Orientului Mijlociu se înscriu și vizitele pe care generalul Abdel Rahman Aref le-a întreprins întîi în Siria și apoi în Iordania. (Este pentru prima oară că un șef al statului irakian se deplasează în capitala iordaniană de la lovitura de stat din iulie 1958, cînd a fost răsturnat regimul monarhic din Irak.) La rîndul său, regele Hussein al Iordaniei va face în următoarele zile o se-

→

breviar

9 august

Președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Chivu Stoica, a primit pe ministrul afacerilor externe al Republicii Italiene, Amintore Fanfani.

Președintele Consiliului de Miniștri al Republicii Socialiste România, Ion Gheorghe Maurer, a primit la Predeal, pe ministrul afacerilor externe al Italiei, Amintore Fanfani.

10 august

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Comitetului Central al Partidului Comunist Român, a primit la Eforie Nord, pe Amintore Fanfani, ministrul afacerilor externe al Republicii Italiene.

11 august

Delegația guvernamentală a Republicii Socialiste România, condusă de Gheorghe Rădulescu, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri, care a participat la lucrările celei de a II-a sesiuni a Comisiei guvernamentale mixte de colaborare tehnică și economică între România și R A.U. s-a întors în Capitală.

13 august

Președintele Consiliului de Miniștri al Republicii Socialiste România, Ion Gheorghe Maurer, a primit la Predeal pe A. R. Pazhwak, președintele celei de a XXI-a sesiuni a Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite.

Președintele celei de a XXI-a sesiuni a Adunării Generale a O.N.U., A. R. Pazhwak, a fost primit de către ministrul afacerilor externe, Corneliu Mănescu.

14 august

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Comitetului Central al Partidului Comunist Român, a primit la Eforie Nord pe Abdul Rahman Pazhwak, președintele celei de a XXI-a sesiuni a Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite.

A sosit în Capitală Ardeshir Zahedi, ministrul afacerilor externe al Iranului, care, la invitația guvernului Republicii Socialiste România, face o vizită oficială în țara noastră.

rie de vizite scurte în Arabia Saudită, Kuweit, Irak, Iran, Turcia, Liban, Libia și Tunisia.

La sfîrșitul săptămînii trecute, R.A.U. și Izraelul au acceptat încetarea oricăror activități militare în regiunea Canalului de Suez și continuarea navigației prin Canal pe o perioadă de o lună de zile, începînd din 27 iulie. Comunicarea a fost cuprinsă în raportul prezentat secretarului general al O.N.U., U Thant, de către generalul Odd Bull, șeful Comisiei O.N.U. pentru supravegherea armistițiului în Orientul Apropiat. În raport se arată, în același timp, că părțile au acceptat numai circulația navelor aparținînd autorității Canalului și a celor ce aprovizionează vasele blocate în Canal de la începutul ostilităților.

Conform hotărîrii luate la Khartum de miniștrii de externe ai țărilor arabe, la 15 august a început la Bagdad reuniunea miniștrilor arabi ai finanțelor, economiei și petrolului, care va dura, potrivit previziunii observatorilor, cel puțin o săptămînă. Conferința este apreciată în capitalele arabe ca deosebit de importantă, ea urmînd a studia un plan de cooperare economică între țările arabe și determinarea unei politici economice conjugate față de țările industrializate.

EXTINDEREA OSTILITĂȚILOR ÎN NIGERIA. Evenimentele din Nigeria au luat brusc săptămîna trecută o întorsătură deosebit de gravă. Războiul civil limitat pînă acum la o confruntare între forțele federale și trupele provinciei secesioniste orientale s-au extins la provincia Vestului mijlociu. Trupele biafreze, cărora li s-au alăturat efective ale forțelor federale, și ajutate de o anumită parte a populației locale au ocupat principalele orașe ale provinciei Vestului mijlociu, printre care capitala Benin și centrul petrolier Warri. La Enugu se apreciază că acest eveniment întărește în mod deosebit poziția guvernului secesionist biafrez. Vineri, locotenent colonelul Ojukwu a respins, într-un discurs radiodifuzat, orice ipoteză asupra unor eventuale tratative cu Lagosul, subliniind că este hotărît să continue lupta pînă cînd provincia sa va fi recunoscută ca un stat independent.

În același timp, generalul Yakubu Gowon, comandantul șef al forțelor armate federale, a dat instrucțiuni armatei, aviației și marinei să ducă un război total împotriva provinciei secesioniste orientale. Această hotărîre a fost luată ca urmare a bombardamentelor consecutive întreprinse asupra diferitelor orașe ale țării. „Este necesar ca această nebunie distrugătoare a rebelilor să fie oprită în cel mai scurt timp" — se arată într-un comunicat dat publicității la Lagos, în care se subliniază că sarcina guvernului federal este „de a salva țara de dezintegrare și vărsări de sînge necontrolate". Știrile provenite din capitala federală arată că atacurile aeriene continuă, fără a se preciza însă pagubele provocate de acestea. Se anunță, în același timp, că sancțiunile economice aplicate de guvernul central față de statul secesionist au fost extinse și asupra regiunii Vestului mijlociu.

Pericolul „unui război total în Nigeria" provoacă grave neliniști la Londra, unde se admite că atitudinea de „neamestec" a Marii Britanii riscă să fie pusă sub semnul întrebării în orice moment de evenimente. În cercurile politice britanice se arată că Anglia n-ar fi putut să nu livreze autorităților federale arme „defensive", iar protestul guvernului de la Enugu nu poate fi luat în considerație, cu atît mai mult cu cît Anglia nu recunoaște „republica Biafra".

MERCENARII DIN NOU ÎN SCENĂ. În Congo situația continuă să rămînă încordată. S-a crezut la 13 iulie că, o dată cu evacuarea mercenarilor din Kisangani, situația va putea fi rapid restabilită. Dar, sub conducerea colonelului Jean Schramme (un bogat plantator belgian), mercenarii rebeli, sprijiniți de jandarmi katanghezi, s-au regrupat și în cele din urmă au reușit să ocupe orașul Bukavu, situat în extremitatea sudică a lacului Kivu, în apropierea frontierei cu Ruanda. Se anunță că în oraș colaboratorul lui Schramme, Leonard Monga (fost consilier al lui Chombe cînd acesta din urmă se afla în exil la Madrid), a proclamat un guvern al „securității publice".

La Kinshasa se apreciază că Schramme ar fi renunțat în cele din urmă la planul său de a fugi în Ruanda, deoarece guvernul ruandez a anunțat că nu va tolera nici un mercenar pe teritoriul său. Pentru mercenari, se afirmă în capitala congoleză, n-ar rămîne în acest fel decît două posibilități: să fugă prin Bukavu înspre Angola și de aici în Rhodesia, sau să rămînă în oraș unde să-și consolideze pozițiile. În primul caz, ei ar fi nevoiți să străbată întreaga Katangă (circa 1 500 km) și aviația congoleză ar avea posibilitatea să intervină rapid. De aceea, menționează agențiile de presă, cercurile oficiale de la Kinshasa consideră ca mai probabilă cea de a doua ipoteză. În orice caz, unitățile armatei naționale congoleze au primit ordinul să se îndrepte spre Bukavu, unde se apreciază că ar putea avea loc o bătălie hotărîtoare.

Pe lîngă implicațiile de ordin politic, răscoala mercenarilor a produs și serioase dificultăți economiei Congoului. O mare parte a navelor companiei fluviale de navigație stabilite în provincia orientală au fost distruse, numeroase poduri au fost aruncate în aer de mercenari și multe drumuri și clădiri administrative au fost avariate. Aceste acțiuni, se arată la Kinshasa, fac parte din așa-numitul plan Kerelis care prevedea, ca primă etapă a unei eventuale lovituri de stat, sabotajul economic. În același timp, menționează agențiile străine, răscoala mercenarilor pare să fi dus la o înrăutățire a relațiilor belgiano-congoleze.

Rodica GEORGESCU

Scenă cotidiană pe străzile Adenului: patrule britanice arestează „suspecți".

Ziua de 20 august este sărbătoarea națională a Republicii Senegal. În această zi se împlinesc 7 ani de la proclamarea independenței.

interviul nostru

Amintore FANFANI

ministrul afacerilor externe al Italiei

Noi perspective pozitive

Între 8 și 11 august, țara noastră a fost vizitată de Amintore Fanfani, ministrul afacerilor externe al Italiei. Răspunzînd vizitei făcute la Roma de ministrul afacerilor externe al țării noastre, Corneliu Mănescu, vizita ministrului italian continuă astfel dialogul multilateral româno-italian.

Cu prilejul vizitei, șeful diplomației italiene a avut o convorbire cu secretarul general al C.C. al P.C.R., Nicolae Ceaușescu, în legătură cu evoluția relațiilor bilaterale dintre România și Italia. Cu acest prilej au fost apreciate pozitiv desfășurarea legăturilor româno-italiene. Abordarea unor probleme internaționale de actualitate a permis să se constate că relațiile dintre statele noastre constituie un factor important în efortul națiunilor pentru consolidarea climatului necesar păcii și securității internaționale.

Oaspetele italian a mai fost primit de președintele Consiliului de Stat, Chivu Stoica, de președintele Consiliului de Miniștri, Ion Gheorghe Maurer, și a avut convorbiri cu ministrul afacerilor externe, Corneliu Mănescu.

Acordurile semnate cu prilejul vizitei vor permite să se facă noi pași pe calea dezvoltării relațiilor dintre România și Italia, vor contribui la consolidarea păcii și securității europene.

În timpul vizitei, revista noastră a solicitat înaltului oaspete cîteva păreri în legătură cu evoluția relațiilor bilaterale dintre statele noastre și cu unele probleme internaționale de actualitate.

— Care este opinia dv. asupra stadiului actual al relațiilor italo-române și a perspectivelor de dezvoltare ?

— Stadiul relațiilor italo-române s-a îmbunătățit continuu în ultimul timp ; la aceasta au contribuit amintirea tot mai clară a vechilor tradiții comune de civilizație, aprecierea importanței unor contacte tot mai eficace între popoarele europene, chiar și între cele cu orînduiri politico-sociale diferite, vizita ministrului Corneliu Mănescu la Roma în septembrie 1966, succesul deplin al expoziției „Italia produce" la București în luna iunie. Întîlnirile, convorbirile, acordurile din aceste zile deschid perspective noi, pozitive.

— Care sînt, după părerea dv., mijloacele de îmbunătățire a relațiilor între diferite țări ? Ce contribuție pot avea în această direcție Italia și România ?

— Primul mijloc pentru îmbunătățirea relațiilor între țări este acela al întîlnirilor între conducători politici, specialiști în economie, exponenți ai culturii, cetățeni. Este ceea ce facem și noi, între Italia și România.

Al doilea mijloc este acela de a discuta problemele comune diferitelor zone geografice și, în legătură cu fiecare popor în parte, căutarea unei soluții raționale înainte de apariția crizelor.

Al treilea mijloc este acela de a preveni — printr-o acțiune largă de solidaritate în domeniul tehnologic între țările mai dezvoltate, și în domeniul asistenței economice și sociale acordate țărilor mai puțin dezvoltate — producerea unor dezechilibre incurabile de putere și bogăție, care sfîrșesc întotdeauna prin a duce la crize și conflicte. Îmbunătățind relațiile între ele, participînd la discutarea constructivă a problemelor comune zonelor continentale sau maritime din care fac parte, dînd dovezi eficace de cooperare între ele și de solidaritate față de terțe țări, Italia și România, prin acțiunile și prin exemplul lor, pot aduce o contribuție apreciabilă la îmbunătățirea condițiilor generale ale situației internaționale.

Amintore Fanfani vizitînd muzeul arheologic din Constanța

— Care este poziția Italiei în problema dezarmării ?

— Italia este în favoarea dezarmării convenționale și nucleare controlată în mod serios. Ea a dovedit aceasta participînd la lucrările de la Geneva, subscriind la tratatele din 1963 și 1967, propunînd moratoriul nuclear în 1965 și, la 1 august 1967, propunînd destinarea unei părți din rezervele de materiale fisionabile ale țărilor nucleare în vederea dezvoltării științifice a țărilor nenucleare, înaintînd observații pentru îmbunătățirea proiectelor unui tratat de neproliferare care, încadrat într-o vastă acțiune pentru dezarmare, să poată fi un important pas înainte spre securitate și pace.

Eugen PHOEBUS

reflector

DECLARAȚIA LUI MITTERRAND ȘI „DISTANȚA" LUI GISCARD D'ESTAING

Declarația pe care, încă înainte de cuvîntarea televizată de săptămîna trecută a președintelui de Gaulle, François Mitterrand anunțase că o va prezenta și remite ziariștilor miercuri 16 august, constituie răspunsul oficial al Federației Stîngii Democrate și Socialiste la politica guvernamentală, așa cum a fost definită în ultimele luni. Atît în ce privește politica externă, cît și în ceea ce privește politica internă ; în primul rînd, firește, ordonanțele aprobate de către Consiliul de Miniștri în domeniul social-economic.

Cum declarația a fost redactată în ultimele zile ale săptămînii trecute, presa a izbutit să afle cu anticipație cîte ceva din conținutul celor șapte pagini dactilografiate care o alcătuiesc și să anunțe, de pildă, că președintele FSDS va insista mai cu seamă asupra temelor social-economice „nu numai pentru că este vorba despre probleme pe care de Gaulle le-a trecut în fond sub tăcere joia trecută, dar și pentru că ele au constituit obiectul convorbirilor celor mai aprofundate între Federație, Partidul Comunist și sindicate ; asupra lor intenționează opoziția de stînga să mobilizeze opinia publică" („Le Nouvel Observateur").

Și în rîndurile majorității se înregistrează anumite mișcări. Din nou, în rîndurile „giscardienilor". Fostul ministru de finanțe Giscard d'Estaing a convocat pentru joi, în reuniune comună, biroul grupului parlamentar al Republicanilor Independenți și pe acela al federației lor naționale. Nu cu intenția unor luări publice de atitudine. Ci pentru a „examina problemele puse de evoluția politicii franceze" și, continuînd să se mențină în rîndurile majorității guvernamentale, pentru a marca încă o dată „distanța" sa față de această evoluție.

GALLUP ȘI HARRIS SÎNT DE ACORD

Publicînd alături concluziile ultimelor sondaje de opinie Gallup și Louis Harris, ziarul „International Herald Tribune" atrage implicit atenția asupra similitudinii lor.

„Încrederea publicului în președintele Johnson, scrie George Gallup, a atins un nou punct minim : 39 la sută dintre americani aprobă modul în care își îndeplinește atribuțiile prezidențiale, iar 47 la sută îl dezaprobă. Alți 14 la sută nu au exprimat nici o opinie. Redistribuind egal procentajul celor fără opinie între cei ce aprobă și cei ce dezaprobă, ajungem la concluzia că 54 la sută îl dezaprobă iar 46 la sută îl aprobă. Este reacția opiniei publice la recentele tulburări rasiale și totodată la propunerile președintelui de a spori impozitele și de a mări numărul trupelor trimise în Vietnam. Indicele aprobării față de politica președintelui este mai scăzut decît oricînd în cele 45 de luni ale mandatului său".

„Președintele Johnson, confirmă Louis Harris, a coborît la indicele de 39 la sută în ce privește popularitatea sa. Este cel mai scăzut dintre toți indicii înregistrați din 1963, cînd a preluat președinția. Și mai scăzut este procentul de 32 la sută aprobări obținute ca răspuns la întrebarea despre «încrederea pe care o inspiră ca președinte». Această scădere bruscă a popularității sale survine după tulburările din marile orașe și reflectă sentimentul foarte răspîndit că războiul din Vietnam nu merge bine".

Abdul Rahman PAZHWAK

preşedintele celei de a XXI-a sesiuni a Adunării Generale a O.N.U.

Rolul statelor mici în Organizaţia Naţiunilor Unite

Abdul Rahman Pazhwak, preşedintele celei de a XXI-a sesiuni a Adunării Generale a O.N.U., reprezentant permanent al Afganistanului la O.N.U., a făcut zilele acestea o vizită în ţara noastră, la invitaţia ministrului de externe al României. În cursul vizitei sale, la invitaţia Asociaţiei de drept internaţional şi relaţii internaţionale, oaspetele a rostit o conferinţă cu tema „Rolul statelor mici în Organizaţia Naţiunilor Unite", din care publicăm unele extrase.

Vorbitorul a început prin a evoca relaţiile dintre Afganistan şi România, exprimîndu-şi convingerea că există largi domenii în care cele două ţări pot acţiona laolaltă, în interesul colaborării internaţionale.

Din punct de vedere al relaţiilor internaţionale — a spus vorbitorul — există un număr de domenii de importanţă vitală în care părerile celor două ţări ale noastre coincid. De pildă, permiteţi-mi să reamintesc problemele relaţiilor paşnice între state cu sisteme sociale şi politice diferite, reglementării paşnice a conflictelor internaţionale, dezarmării nucleare şi utilizării paşnice a spaţiului cosmic, precum şi independenţei teritoriilor şi popoarelor coloniale.

Un loc deosebit printre principiile şi convingerile pe care le împărtăşim este apartenenţa noastră comună la Organizaţia Naţiunilor Unite şi devotamentul nostru faţă de Cartă şi faţă de pacea şi progresul tuturor popoarelor lumii. Ca membre ale organizaţiei mondiale, atît România cît şi Afganistanul fac parte din categoria ţărilor mai mici, categorie care cuprinde de fapt majoritatea membrilor O.N.U. Nimeni nu poate subestima importanţa rolului marilor puteri în lume şi în Organizaţia Naţiunilor Unite, dar rămîne o realitate că O.N.U. este în esenţă o organizaţie de ţări mici şi mijlocii şi pentru aceste ţări O.N.U. nu este numai un instrument de politică internaţională, ci o necesitate. În cursul ultimilor 20 de ani şi mai bine, prin intermediul O.N.U. ţările mici au jucat un rol foarte însemnat în lume, din punct de vedere moral, intelectual şi material.

Politica tradiţională a Afganistanului este o politică de neutralitate activă. Această politică de neutralitate sau nealiniere, cum este numită recent, nu reprezintă un rezultat al celui de-al doilea război mondial, ci datează din perioada premergătoare primului război mondial şi a fost respectată de atunci atît în timp de pace cît şi în timp de război. Politica noastră se bazează pe relaţii prieteneşti cu toate popoarele şi naţiunile, indiferent de ideologie, atît timp cît nu există practici contrare drepturilor omului sau ameninţînd demnitatea naţiunilor şi pacea internaţională. Aderăm în mod ferm la principiul coexistenţei, pe care îl interpretăm ca însemnînd nu numai absenţa războiului cald sau rece, ci şi o colaborare constructivă şi armonioasă îndreptată spre realizarea înţelegerii între toate popoarele şi naţiunile.

ROMÂNIA LA O.N.U.

S-a spus despre Organizaţia Naţiunilor Unite că arma sa cea mai puternică o constituie ataşamentul ei faţă de pace, precum şi „imensele ei resurse de legitimitate". Într-adevăr, noi simţim că în O.N.U. am găsit cel mai bun instrument creat pînă acum în măsură să dea puterilor mici ale lumii posibilitatea să-şi aducă contribuţii originale la marile probleme morale şi materiale care le interesează laolaltă cu restul lumii.

Am arătat că ţările mici îşi pot aduce şi şi-au adus contribuţii semnificative în propunerea unor soluţii şi atitudini. Mă refer, de exemplu, la ceea ce poate constitui un model de astfel de eforturi sincere şi cinstite, la iniţiativa României în Comitetul nr. 1 cu prilejul celei de-a XX-a sesiuni a Adunării Generale, în 1965, cînd ţara dv. a prezentat o rezoluţie cerînd guvernelor statelor europene aparţinînd unor sisteme sociale şi politice diferite să promoveze relaţii de bună vecinătate şi să dezvolte colaborarea paşnică în acest continent. Afganistanul s-a numărat printre primele ţări care au sprijinit această rezoluţie. Consider ca un omagiu adus caracterului remarcabil, constructiv al acestei rezoluţii, faptul că Adunarea Generală, în sesiune plenară, a adoptat în unanimitate această rezoluţie.

Ştiu că ţara dv. a iniţiat în multe rînduri acţiuni îndreptate spre securitatea europeană şi spre stimularea spiritului de colaborare internaţională în Europa. Pe de o parte, aceste eforturi exprimă importanţa pe care o are securitatea Europei pentru lume în general. Pe de altă parte, aceste eforturi îndreptate spre realizarea coexistenţei şi colaborării între state cu convingeri politice diferite dar avînd între ele puternice legături geografice, culturale şi economice, reprezintă recunoaşterea faptului că adevăratul caracter al epocii noastre este cel al independenţei naţionale şi al interdependenţei, căci nici o ţară, fie ea mică sau mare, nu poate ignora mult timp întrepătrunderea şi îmbinarea intereselor şi obligaţiilor faţă de ceilalţi.

O.N.U. ŞI DREPTUL INTERNAŢIONAL

Atît în afara Europei cît şi în interiorul acestui continent momentul actual se caracterizează prin fluiditatea şi schimbarea dinamică în cadrul acestor relaţii dintre state. O mare importanţă o prezintă în actuala situaţie stabilirea şi

aplicarea domniei legii în aceste relații și în reglementarea pașnică a disputelor.

Este natural ca O.N.U., în calitatea sa de organizație cu un caracter cît mai aproape de universal, să joace un rol considerabil în stabilirea bazei legale pentru armonizarea diferitelor concepte de organizație politică și economică. În momentul de față există un Comitet Special creat de Adunarea Generală avînd sarcina de a pregăti o declarație de principii cu privire la probleme cruciale și foarte complexe ca obligația statelor de a se abține de la amenințarea cu forța sau folosirea forței, reglementarea pașnică a divergențelor, neintervenția în treburile interne ale statelor și egalitatea suverană și autodeterminarea popoarelor și națiunilor.

Concomitent cu continuarea eforturilor Comitetului, O.N.U. este centrul unei serii întregi de alte inițiative și măsuri menite să promoveze relațiile prietenești și colaborarea între state.

Unele din progresele cele mai remarcabile realizate în cadrul O.N.U. au fost probabil cele din domeniul codificării și dezvoltării dreptului internațional și reglementării unor noi sfere de activități umane. Țările mari și mici, precum și opinia publică în general, au înțeles necesitatea urgentă a controlului internațional și reglementării legale în numeroase domenii ale inițiativelor și explorării. Unul din cele mai vii exemple de asemenea acord internațional este cel realizat prin intermediul O.N.U. cu privire la explorarea și utilizările pașnice ale spațiului cosmic. Într-un domeniu cu totul diferit al aspirațiilor umane merită să relevăm, de pildă, că prin intermediul O.N.U. anumite principii politice au fost recunoscute, pentru prima oară, ca drepturi umane fundamentale. Mă gîndesc, de pildă, la dreptul la autodeterminare al popoarelor și națiunilor.

Există în plus foarte multe domenii importante ale comerțului internațional și relațiilor economice în care, prin intermediul O.N.U., au fost elaborate noi posibilități de aplicare a dreptului internațional. Este vorba de un proces continuu și nu se poate spune că pînă acum contribuțiile O.N.U. ar putea reprezenta un sistem complet și cuprinzător de drept internațional. Elementele unui asemenea sistem au fost însă create în ultimele două decenii prin activitatea O.N.U. și mulți cercetători competenți ai problemei consideră că în viitor Organizația Națiunilor Unite va putea aduce pe acest plan o contribuție și mai substanțială.

PERSPECTIVELE ORGANIZAȚIEI

Vorbitorul s-a referit în continuare la părerile care se exprimă în diferite părți ale lumii cu privire la actuala organizare și perspectivele de activitate viitoare ale Organizației Națiunilor Unite.

Recunoașterea faptului că principiile dreptății trebuie aplicate deopotrivă națiunilor slabe și puternice trebuie repetată și reafirmată. Aici este un domeniu în care sînt convins că eforturile sincere și cinstite ale țărilor mici și mijlocii în cadrul O.N.U. pot avea o importanță deosebită, căci aceste țări au cel mai mult de cîștigat de pe urma apărării efective a drepturilor lor de către comunitatea internațională și au cel mai mult de pierdut dacă lozinca „forța creează dreptul" ar triumfa în viitor, așa cum prea adesea a triumfat în trecut.

Recunoașterea posibilităților de aplicare și respectarea normelor dreptului internațional în cadrul unei asociații de state suverane și independente, cum ar fi Organizația Națiunilor Unite, reprezintă însă un proces dificil, dureros și adesea cu un ritm de evoluție dezamăgitor de lent. Ținînd seama de toate încordările care confruntă societatea internațională modernă, este poate surprinzător dar și încurajator faptul că există norme de drept internațional. Și putem spune că există acum cel puțin recunoașterea largă, în teorie dacă nu în practică, a importanței principiului reglementării pașnice a disputelor și a faptului că numai dreptul internațional poate constitui o bază pentru abordarea eficientă a problemelor care se ivesc între națiuni.

Aș dori să subliniez, ca să-mi rezum părerile, că, chiar dacă noțiunile de interese vitale și de securitate ar putea fi puse mai presus de noțiunea de drept, faptul că dreptul internațional este încălcat nu știrbește cu nimic din caracterul său valid și legal în sine. Nu trebuie să uităm că se face mai multă publicitate încălcărilor decît miilor de cazuri, întîlnite în fiecare zi, cînd statele își respectă obligațiile asumate prin tratat și se conformează dreptului internațional.

S-ar putea ca în curînd să se maturizeze condițiile pentru un important pas înainte în reglementarea pașnică a conflictelor internaționale. Desigur, evoluțiile sociale care se petrec astăzi în multe comunități constituie baze suficient de complete pentru întemeierea conceptelor de drept și justiție sau pentru ceea ce s-ar putea numi o viziune „morală" a societății. Logica transpunerii acestor idei din domeniul intern pe scena internațională implică acceptarea — atunci cînd acțiunea diplomatică eșuează — principiului reglementării juridice a divergențelor internaționale ca un principiu universal.

În momentul de față O.N.U. ne furnizează mijloacele de a realiza aceste obiective de pace mondială prin intermediul dreptului, în interesul tuturor popoarelor și puterilor lumii, mari și mici. Sarcina actuală este de a obține acceptarea de către lumea contemporană a idealurilor și principiilor de bază ale Cartei O.N.U.

Cînd ne gîndim cît de important este pentru noi toți viitorul, putem înțelege așa cum trebuie un adevăr : cauzele care trebuie să-i unească pe toți oamenii sînt infinit mai cuprinzătoare și mai durabile decît tot ceea ce i-ar putea diviza în anumite epoci trecătoare ale istoriei.

Sîntem cu toții conștienți că lumea de azi este confruntată de numeroase crize, diferite ca natură, dar toate necesitînd urgent o soluție. Ni se ridică în față nu numai probleme politice ci și vaste probleme economice, care afectează atît de profund însăși viața popoarelor și națiunilor încît au căpătat prin aceasta o nouă amploare și importanță politică.

În vîltoarea schimbărilor urgente care se petrec, noi trebuie să acceptăm optimismul ca o filozofie dominantă de viață și trebuie să afirmăm acest optimism ca reprezentînd ceva mai mult decît un simplu sentiment. În epoca noastră optimismul devine un imperativ politic.

reflector

„GRUPUL CELOR 10" CAUTĂ O FORMULĂ

La 26 august se vor întîlni din nou la Londra miniștrii de finanțe și guvernatorii băncilor centrale din țările grupului „celor 10" (Franța, Italia, R.F G., Belgia, Olanda, S.U.A., Anglia, Canada, Japonia, Suedia). Noua reuniune o va continua pe cea ținută în 17 și 18 iulie, tot în capitala britanică, dar în care participanții nu au izbutit să se pună de acord în ce privește două puncte : modificarea drepturilor de vot în cadrul Fondului Monetar Internațional, în așa fel încît să fie amplificate cele ale țărilor Pieței comune — și modalitățile de rambursare a creditelor suplimentare ce ar urma să fie create.

Supleanții miniștrilor au fost însărcinați să găsească formule pentru „ieșirea din impas". Rezultatele activității lor vor constitui obiectul reuniunii de săptămîna viitoare. Dacă se vor dovedi satisfăcătoare, miniștrii ar urma să aprobe, cu privire la crearea unei rezerve monetare suplimentare, un proiect de ansamblu care să fie supus adunării anuale a F.M.I. prevăzută pentru luna viitoare, la Rio de Janeiro.

SINGURA VICTIMĂ

Decretul cu privire la „posturile-pirat" de radio, votat în aprilie de parlamentul britanic, a intrat în vigoare la 15 august. De cîteva zile deci, toate posturile clandestine care, din largul mării, de pe nave, concurau BBC emițînd programe de publicitate și muzică ușoară, sînt în afara legii. Orice firmă britanică și orice particular, cetățean al Marii Britanii, care de azi încolo ar face reclamă prin aceste posturi, ar deveni el însuși infractor.

Cea mai vîrstnică și cea mai importantă dintre stațiile clandestine, Radio Caroline a luat din vreme măsuri de precauție. Și-a instalat la Amsterdam birourile unde contractează în liniște publicitate și-și elaborează programele, pe care le difuzează apoi prin emițătorul plutitor. Olanda a fost într-adevăr, singura țară vest-europeană care nu a sprijinit Londra în bătălia împotriva „stațiilor-pirat". Ceea ce face să se prevadă că și surorile mai mici ale „Carolinei" îi vor urma exemplul, căutînd adăpost și afaceri pe teritoriu olandez.

Singura victimă reală a decretului pare a fi destinat să rămînă postul comercial de pe insula Man, unde măsurile luate au stîrnit indignarea, consemnată în numărul nostru trecut, a autorităților și opiniei publice locale. Culmea ironiei, acest post posedă un utilaj de numai un kilowat și jumătate, emisiile sale nu acoperă nici măcar întreaga suprafață a insulei, iar marea ambiție a celor interesați era în momentul de față să obțină dezvoltarea lui pînă la... cinci kilowați.

PĂRUL UMAN

O echipă de cercetători din Anglia a analizat, în decurs de patru ani, cîteva zeci de mii de eșantioane de păr uman, recoltate de la indivizi de toate vîrstele și de toate rasele. Aceste analize au dus la constatarea că, în general, din zece mii de oameni numai doi au părul la fel. Introdus într-un reactor nuclear, părul uman a fost „disecat" cu scrupulozitate, ajungîndu-se la constatarea că el conține, în cantități infime : mangan, cupru, sodiu, iod, bromură, clorură, mercur și aur. Părul femeilor conține mai mult aur și sodiu decît al bărbatului. Cel mai rezistent păr îl au japonezii, iar cel mai slab, blonzii (indiferent de naționalitate).

Corespondenţă din Istanbul

R. C. D. şi proiectele sale

Kemal Sami

Organizaţia R.C.D. (Colaborare regională pentru dezvoltare), care a împlinit luna trecută trei ani de activitate, şi-a ţinut cea de-a şaptea conferinţă a Consiliului ministerial la Islamabad, în Pakistan. Ministrul afacerilor externe al Turciei, Caglayangil, a declarat la înapoierea sa în ţară că întrevederile cu colegii săi din Iran şi Pakistan s-au soldat cu rezultate satisfăcătoare şi speră că, treptat, colaborarea celor trei ţări va intra într-o nouă fază.

Într-un comunicat dat publicităţii la terminarea convorbirilor se scoate în evidenţă faptul că s-a hotărît alcătuirea unui comitet de lucru, care va pregăti proiectele şi va stabili contribuţia fiecărei părţi la noile întreprinderi ce urmează a fi create. De asemenea, s-a hotărît numirea unui nou secretar general al R.C.D., în persoana pakistanezului Hussain Zuberi, care îşi va lua în primire funcţia în luna martie a anului viitor.

Consiliul a aprobat 13 noi proiecte comune în domeniul industrial ; patru din ele vor fi realizate în Turcia, opt în Pakistan şi unul în Iran. Aceste proiecte cuprind fabrici pentru producţia de maşini pentru industria textilă, fabrici de medicamente, de produse sintetice şi chimice. În plus, 26 de anteproiecte vor fi puse în studiu, în cursul viitoarelor şase luni. Consiliul a constatat cu satisfacţie că anumite proiecte — construirea unei fabrici de aluminiu în Iran, a unei imprimerii pentru bancnote în Pakistan, a unei noi rafinării în Turcia pentru petrolul iranian — sînt pe cale de a fi realizate.

Consiliul ministerial al R.C.D. şi-a concentrat de data aceasta activitatea asupra unor proiecte specifice de colaborare economică. După cum a declarat Caglayangil, realizările în diferite proiecte de colaborare regională confirmă vitalitatea şi necesitatea colaborării regionale pentru dezvoltare.

Într-adevăr, R.C.D. ocupă un loc tot mai important în politica celor trei ţări musulmane ne-arabe din regiune, cu o populaţie de 160 milioane. Potrivit unor observatori, se poate spune că, în anumite privinţe, R.C.D. a început să înlocuiască CENTO, pact care cuprinde, în afara celor trei ţări situate în această regiune, şi Anglia, cît şi Statele Unite care, cu toate că nu sînt membre oficiale ale Pactului, participă totuşi la cele trei comitete ale sale.

R.C.D. a fost creată în anul 1964, la Istanbul, mai ales în urma iniţiativei Pakistanului, ca o organizaţie independentă pentru colaborare regională. Noua linie de politică externă urmată de Pakistan, Iran şi Turcia în cursul ultimilor ani, poziţia adoptată de ele în unele mari probleme mondiale şi, în special, faţă de evenimentele recente din Orientul Mijlociu, au întărit R.C.D. şi, în acelaşi timp, au paralizat aproape CENTO.

Turcia, Iranul şi Pakistanul au ţinut cu două săptămîni în urmă o conferinţă la nivel înalt în Iran, pentru a discuta viitorul celor două organisme. Ceea ce a precipitat această reuniune extraordinară a fost opoziţia Pakistanului de a se ţine reuniunea obişnuită a Consiliului CENTO. Reuniunea urma să aibă loc în aprilie trecut ; a fost amînată pentru luna iulie din cauza funeraliilor lui Konrad Adenauer. Ca urmare a evenimentelor din Orientul Mijlociu, reuniunea a fost amînată sine die. S-a constatat atunci o lipsă totală de interes a Pakistanului faţă de CENTO, ceea ce a nemulţumit Anglia şi Statele Unite. Conflictul dintre Izrael şi statele arabe şi consecinţele sale politice au provocat o serioasă diviziune între cei doi membri occidentali şi cei trei membri musulmani ai CENTO. De aceea, cu prilejul convorbirilor lor din Iran, ei au hotărît ca anul acesta să nu se mai ţină reuniunea Consiliului ministerial al Pactului CENTO.

La întoarcerea de la conferinţa la nivel înalt din Iran, primul ministru turc, Demirel, a declarat că „CENTO există ca organizaţie, iar colaborarea în domeniul securităţii colective continuă". Dar, după părerea mai multor observatori, CENTO există mai mult pe hîrtie decît în realitate. Ziarul turc „Cumhuriet" a exprimat o părere larg răspîndită în cercurile politice atunci cînd afirma : „CENTO seamănă cu un cadavru pe care vor să-l facă să trăiască prin intervenţii artificiale".

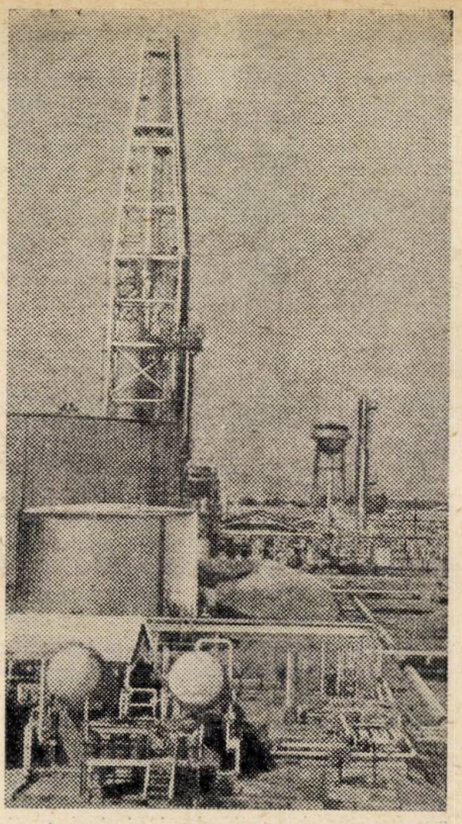

Una din recentele rafinării construite în Turcia

Slăbindu-şi activitatea în cadrul CENTO, cele trei ţări din această regiune geografică încep să-şi strîngă rîndurile şi să creeze un nou sîmbure de colaborare regională, care se va putea lărgi într-un viitor apropiat. Turcia, Iranul şi Pakistanul au menţinut totdeauna relaţii foarte bune şi nu au avut nici un litigiu între ele. Dar, în ciuda legăturilor lor spirituale şi istorice, relaţiile între cele trei ţări vecine în domeniul economic şi chiar cultural au lăsat totdeauna de dorit. Pentru a acoperi acest gol, cele trei guverne au hotărît să creeze R.C.D. Măsuri au şi fost luate spre a se intensifica schimburile comerciale între cele trei ţări ; pentru prima dată, volumul comerţului exterior a atins cifra de 20 milioane de dolari anual. Un mecanism de plăţi şi de credite a început să funcţioneze începînd de la 1 ianuarie a.c. Cele trei ţări colaborează şi în domeniul bancar, al comunicaţiilor şi transporturilor, turismului, al sănătăţii publice etc. Ele au, printre altele, proiecte comune pentru crearea unor întreprinderi de servicii aeriene şi maritime. Un proiect la care Turcia ţine foarte mult este construirea unei conducte pentru petrol, care să lege Iranul de Turcia. Ministrul de externe Caglayangil a declarat că speră ca acest proiect să fie realizat în curînd, ca urmare a discuţiilor pe care le-a avut cu prilejul reuniunii de la Islamabad.

În concluzie, se poate spune că eforturile pentru consolidarea R.C.D. încep să dea roade. Ultimele evenimente internaţionale şi noile tendinţe politice din cele trei ţări nu fac decît să dea o nouă vigoare acestei organizaţii de colaborare regională.

Istanbul, 15 august

Cancelarul Kiesinger la Washington

„Consultări exploratoare"

Duminică, 13 august, cancelarul federal Kurt Georg Kiesinger a părăsit Bonnul pentru prima sa călătorie transatlantică, de la instalarea sa, în decembrie 1966. Spre deosebire de fostul cancelar, Kiesinger — însoțit de ministrul de externe Brandt și secretarul de stat, baronul Guttenberg — nu s-a îmbarcat pe un avion special, ci pe unul aparținînd liniilor aeriene Lufthansa. Și, gestul a fost interpretat, ca o demonstrație a intențiilor de economie în bugetul federal, mai curînd adresată americanilor decît vest-germanilor.

La Bonn, observatorii vorbesc despre „optimismul măsurat" cu care cancelarul a întîmpinat această călătorie, de atîtea ori amînată. La Washington, consilierii președintelui Johnson sînt aproape la fel de reținuți : „este vorba de consultări exploratoare între parteneri egali ; regretăm numai că ele n-au avut loc mai devreme". În general — în ambele capitale — domnește părerea că, prin această întîlnire, cancelariatul vest-german este interesat, cu deosebire, de a confirma climatul care s-a creat în relațiile Bonn-Washington, de la vizita președintelui Johnson în capitala federală, cu prilejul funeraliilor lui Adenauer, decît de a obține rezultate concrete imediate.

„Atît timp cît rămînem în N.A.T.O.— și intenționăm să rămînem în această organizație — colaborarea în domeniul militar cu Statele Unite este, firește, mai strînsă decît colaborarea cu Franța, care s-a retras din organismele integrate ale alianței. Terenul de cooperare cu Franța îl constituie în primul rînd Europa, unde încercăm împreună, cu toată seriozitatea, să depășim antagonismul european. De Gaulle crede că noi am urmat America cu prea multă docilitate. Știm, de asemenea, în mod firesc că politica americană în Europa urmărește, cu prioritate, interesele americane. Este necesar să se stabilească în ce măsură aceste interese coincid cu ale noastre. Se înțelege că, atunci cînd războiul rece era în punctul său culminant, aceasta era mai adevărat ca în prezent. Și astăzi există uneori interese contradictorii ; acest lucru trebuie discutat cu calm, în mod nepărtinitor și prietenesc".

Astfel explica — în urmă cu cîteva luni — cancelarul federal Kurt Georg Kiesinger (într-un interviu acordat revistei „Der Spiegel") modalitatea prin care guvernul vest-german își propune să clarifice relațiile sale cu Washingtonul. O clarificare considerată necesară și a cărei obîrșie trebuie căutată în atenția acordată Europei de guvernul marii coaliții, — după părerile observatorilor, element nou ce colorează mai nuanțat decît altădată cadrul politicii externe vest-germane.

„America — observa, cu același prilej, cancelarul federal — este situată mult mai departe de continent și de noi (...) S-ar putea ca America să vadă astăzi prioritățile într-un mod oarecum schimbat (...) Dar acela care este instalat la Paris va vedea multe aspecte ale politicii europene *altfel* decît cel care privește lumea din Washington". Reiese, așadar, că distanța față de Europa pare a fi un etalon cu care Bonnul este, în prezent, dispus să opereze.

Această raportare la Europa — temă mult utilizată în discursurile actualilor conducători vest-germani — pare a fi o nouă idee a politicii externe vest-germane, care a putut indica pentru unii — dacă nu o răsturnare, în orice caz un nou criteriu de măsurare a distanțelor : nu atît Washington-Bonn, cît Washington-Europa și nu atît Paris-Bonn, cît Paris-Europa. De aceea, văzute prin această prismă europeană, unii au putut înregistra o distanțare față de Washington și o apropiere față de Paris. Și aceasta e cu atît mai semnificativ, cu cît fenomenul se petrece într-un moment în care relațiile dintre Paris și Washington au ajuns la unul din cele mai scăzute niveluri pe care le-au cunoscut vreodată; ceea ce, în alte timpuri, ar fi fost suficient să facă iluzorie orice apropiere franco-vest-germană. „Este evident — remarca un comentator de la „Die Welt" — că, în prezent, cancelarul federal nu se află într-un contact atît de strîns cu S.U.A., cum este cu Franța ; el a procedat în mod deliberat la o distanțare".

Cînd cancelarul afirma că de la Paris, Europa este „altfel" văzută decît de la Washington, el lăsa să se înțeleagă că și de la Bonn ar putea fi văzută „altfel": „altfel" față de Washington, dar, firește, nu la fel ca de la Paris.

Analizînd noua conjunctură europeană, americanii, cum constată de pildă un comentator de la „Newsweek", par a-și da seama că „europenii și-au luat asupra lor sarcina de a reface ecuația postbelică pe propriul lor continent". Și, în acest context, ei pot face astăzi un bilanț a ceea ce se poate numi încercările de reevaluare a legăturilor vest-germano-americane. Această tendință a fost însă resimțită la Washington tocmai în planul relațiilor și angajamentelor atlantice. La Departamentul de Stat se enumeră, nu fără o oarecare iritare, etapele — de altfel destul de nuanțate — ale acestei „dezangajări" a Bonnului, neobișnuite pînă acum : „Cu un an în urmă, cînd Franța declara că se retrage din comandamentul integrat al N.A.T.O., S.U.A. și purtătorii de cuvînt vest-germani proclamau solemn că prezența continuă a trupelor franceze în Germania occidentală nu poate fi reglementată bilateral între Bonn și Paris. Dar, tocmai o asemenea reglementare a fost realizată, și fără nici o referire, de nici un fel, la N.A.T.O. Cu un an în urmă, aluziile la reducerile de trupe ale S.U.A. în Germania occidentală ar fi fost, în mod indiscutabil, de natură să provoace panică la Bonn. Acum S.U.A. pot retrage o divizie sau două fără a produce nici măcar un fior. De fapt, Bonnul a avertizat Washingtonul și Londra că nu poate acoperi mai mult de 50 la sută din costul întreținerii trupelor britanice și americane în Republica federală. Iar Londra — în ciuda obligațiilor asumate prin tratat — va retrage o parte considerabilă a armatei sale de pe Rin în cursul acestui an. Vest-germanii înșiși încep să se întrebe despre utilitatea unei armate permanente de 500 000 de oameni instruită în cea mai mare parte astfel încît să fie folosită într-un război de felul celui de-al doilea război mondial" („Newsweek").

Această ultimă problemă — a eventualelor reduceri ale bugetului militar și ale Bundeswehrului — par să-i contrarieze, de cîtăva vreme, cu deosebire pe americani. Chiar dacă, după ultimele informații, n-ar mai fi vorba de o reducere masivă de 60 000 de oameni — cum fusese vorba inițial — și în cele din urmă, așa cum afirma recent cancelarul, „nici efectivele, nici potențialul Bundeswehrului nu vor suferi reduceri substanțiale", ceea ce a intrigat Departamentul de Stat și Pentagonul a fost modalitatea nouă în care vest-germanii au procedat — și anume, fără consultări prealabile cu Washingtonul. Mai mult, asemenea decizii — sau mai precis, deocamdată, intenții — venind tocmai din partea Bonnului, i-au intrigat pe partizanii menținerii unor puternice trupe americane în R.F.G., dînd, într-un fel, cîștig de cauză adversarilor lor, grupul de senatori condus de Mike Mansfield (acesta din urmă reafirmîndu-și poziția, recent, într-un interviu în ultimul număr al revistei „Der Spiegel"). În consecință — și mai mulți senatori își pot pune acum întrebarea — dacă însuși Bonnul se gîndește la reducerea propriilor sale trupe, de ce n-ar face același lucru și Pentagonul cu efectivele sale staționate în R.F.G. ? „Împotriva voinței englezilor — scria, astfel, nu de mult, un comentator al săptămînalului «Die Zeit» — acum șapte luni, americanii au inițiat tratativele tripartite, privind efectivele anglo-americane staționate în R.F.G. și compensarea în devize a cheltuielilor lor ; acum, prin atitudinea guvernului federal, problema e din nou pusă în discuție. Asigurări vagi că, deocamdată, nu se va decide nimic, și că totul se va rezolva împreună cu aliații principali din N.A.T.O., nu vor rezolva prea mult situația".

→

La sosirea pe aeroportul din Washington, cancelarul Kiesinger face declarații ziariștilor

E totuși greu de presupus că, în stadiul actual al relațiilor americano—vest-germane, asemenea neclarități nu se vor estompa, în cele din urmă. „Dar — putem remarca o dată cu comentatorul citat mai sus — acestea constituie unele simptome, care arată că, în relațiile americano—vest-germane și americano-europene apar elemente noi". Reiese, în același timp, că probleme ca recenta discuție în jurul reducerii efectivelor Bundeswehrului sau mai vechile tratative tripartite între Bonn, Washington și Londra, privind menținerea trupelor aliate occidentale pe teritoriul Republicii federale — cele două chestiuni, după cum s-a văzut, tulburînd în egală măsură dezvoltarea relațiilor între cele trei puteri occidentale — reprezintă, în orice caz, și o expresie a atmosferei schimbate în relațiile Est-Vest, în legătură directă cu acele tendințe pozitive ale conjuncturii politice general-europene. Dincolo de des invocatele motive financiare, transpar, cu destulă evidență, și cele politice. O diminuare a efectivelor aliate de pe Rin sau una presupusă a trupelor vest-germane diferă vizibil de planurile politice și strategice precedente ale N.A.T.O. (care, printre altele, prevedeau o sporire cu 48 000 de oameni a efectivelor Bundeswehrului).

Ceea ce mai pare a fi nou — și a șocat pe atlanticii de la Washington, dar și din alte capitale vest-europene — a fost tendința de a se lua hotărîri „de unul singur", fără consultări pe linia N.A.T.O. „Dacă securitatea și toată strategia Vestului nu se mai dirijează după considerente comune,... ci după necesitățile individuale ale fiecăruia, concluzia ar putea fi — scria recent un comentator vest-german — descompunerea aliantei" („Die Zeit"). „Ici și colo, la nivelurile superioare ale ierarhiei politice — remarca același autor — se exprimă opinia dacă înțelepciunea constă, în cele din urmă, nu în a tot lupta pentru reanimarea alianței, ci în a o lăsa să moară în liniște". Desigur, asemenea idei, fără a face o școală de gîndire la nivelul guvernelor integrate organizației — și, în general, fiind respinse ca premature — arată că vechiul și sacrosanctul „concept atlantic" este și el supus schimbării.

Cînd însă cancelarul Kurt Georg Kiesinger va conferi, săptămîna aceasta, la Washington cu președintele Johnson, și ministrul de externe Willy Brandt cu omologul său, secretarul de stat Dean Rusk, șefii diplomației vest-germane vor încerca, desigur, să aplaneze temerile — exagerate — ale americanilor, care-i bănuiesc pe vest-germani — cum scria recent un comentator în „Times" — că „vor să se îndepărteze de «conceptul atlantic», față de care Republica federală a fost credincioasă timp de 20 de ani". Cancelarul, înainte de a se îmbarca pentru Washington, a ținut doar să precizeze că o „alianță trebuie să se adapteze evoluției unei lumi în rapidă schimbare" și, în consecință, e necesară o „verificare" pentru a vedea dacă aceasta mai „corespunde situației actuale". În același timp, referindu-se la temerile suscitate peste Atlantic de o presupusă „nouă orientare" a politicii externe vest-germane, baronul Karl Theodor zu Guttenberg, secretar de stat parlamentar la cancelarie, declara că „îi va fi ușor cancelarului să risipească asemenea îngrijorări, căci ele se bazează numai pe presupuneri fără fundament" ; „N.A.T.O. și asocierea cu America — sublinia el — rămîn pentru noi un imperativ..."

Cu prilejul călătoriei lor transatlantice Kiesinger și ministrul său de externe vor încerca — sînt de părere cei mai mulți observatori — să arate că nu există o contradicție între relațiile, oarecum reînviorate ale Bonnului cu Parisul și acelea — devenite aproape clasice — cu Washingtonul. Va fi poate mai greu să-i convingă pe americani de constanța vest-germană, în problema unei conferințe pentru securitatea europeană (temă abordată în cursul convorbirilor din iulie, de la Bonn, între de Gaulle și Kiesinger). Vest-germanii, e adevărat, continuă să susțină oficial că S.U.A. trebuie să participe la o asemenea conferință. Dar, în același timp, este știut că acordul asupra unor convorbiri cu conținut politic și strategic cu Parisul asupra problemelor deceniului al 8-lea — unul din cele mai importante rezultate ale vizitei lui de Gaulle la Bonn — a fost interpretat de americani aproape ca o desprindere a Germaniei occidentale de S.U.A. și o orientare spre Franța.

Considerînd un anume dualism al diplomației vest-germane (R.F.G. este puternic reprezentată în toate comitetele N.A.T.O. și continuă să aibă relații speciale cu S.U.A., dar în același timp, încearcă să inițieze un bilateralism nou cu Franța), unii observatori din capitala federală sînt de părere că — așa cum scrie, de pildă, „Die Welt" — „guvernul și partidele marii coaliții ar aduce prejudicii cît se poate de grave elaborării unei politici externe naționale logice, dacă ar permite — așa cum se pare — reînvierea vechii dispute în jurul așa-numitei alternative între America și Franța". Poate de aceea, mai de mult — încercînd să preîntîmpine obiecțiile atît ale pro-americanilor cît și ale pro-gaullîștilor vest-germani — ministrul de externe Willy Brandt declara : „Trebuie să încetăm de a pretinde că sîntem de acord atît cu Parisul cît și cu Washingtonul în orice problemă și în orice moment. Întrucît Parisul și Washingtonul sînt ele însele în dezacord, cum putem fi de acord cu amîndouă ? Evident, este o absurditate să încercăm măcar".

Structurate aproape în exclusivitate pe adeziunea atlantică, relațiile americano—vest-germane își vor păstra, desigur, același caracter special și tradițional. De aceea, o alegere între Paris și Washington — ca și înainte — rămîne în fapt, o falsă problemă. Ceea ce pare schimbat — sînt înclinați să creadă mulți comentatori — este faptul că aceste relații ar fi pierdut din caracterul lor exclusivist.

În virtutea acestei evoluții, adjectivul preferat de vest-germani pentru a califica actualele lor raporturi cu Washingtonul este acela de „lucid". Și, în acest spirit — care, cu alte cuvinte, ar fi acela al „examinării" (cum se spune și de o parte și de alta) — se vor avea în vedere la Washington — pe lîngă problemele mai sus enunțate, și în primul rînd Bundeswehrul — alte trei teme : relațiile Est-Vest ; neproliferarea — subiect asupra căruia Kiesinger, fără îndoială, va cere informații cît mai complete ; și, în sfîrșit, chestiunile monetare — domeniu în care Kiesinger va încerca să găsească o cale de mijloc între propunerile franceze de revenire la sistemul etalonului aur și refuzul categoric al S.U.A., interesate să mențină dolarul pe poziția de monedă prioritară. În afara acestor chestiuni concrete, este destul de probabil că americanii vor urmări, de asemenea, să propună cancelarului federal o nouă formulă de solidarizare cu politica S.U.A. în Vietnam, ceea ce, s-ar părea — afirmă unii comentatori — va întîmpina o anume rezistență din partea vest-germană.

Această primă vizită a noului cancelar la Washington va avea, în special, un caracter de informare reciprocă. Și dacă ne referim la părerile celor mai mulți observatori, de pe urma ei nimeni nu așteaptă hotărîri concrete. Totuși, problemele pe care cele două delegații le vor aborda sînt de primă importanță pentru evoluția relațiilor americano—vest-germane, fapt care conferă vizitei calitatea unui eveniment diplomatic, de o rezonanță mai mare decît precedentele întrevederi de rutină pe care cancelarul federal le susținea, periodic, cu președintele american.

Radu PASCAL